

PAUKŠČIŲ STEBĖTOJO GIDAS NEMUNO DELTOS REGIONE

Marius Karlonas

Marius Karlonas

PAUKŠČIŲ STEBĖTOJO GIDAS
NEMUNO DELTOS
REGIONE

Vilnius, 2017

PAUKŠČIŲ STEBĖTOJO GIDAS NEMUNO DELTOS REGIONE

Autorius **Marius Karlonas**

Konsultavo **Liutauras Raudonikis, Justas Gulbinas, Rita Grininė, Žymantas Morkvėnas, Eglė Pakštytė, Povilas Bagdonas, Vytautas Jusys, Žydrūnas Preikša**

Viršelyje – stulgis (*Gallinago media*) © **Kęstutis Čepėnas**

Nuotraukų autoriai nurodyti po nuotraukomis

Žemėlapius parengė **Vita Monkuvienė**

Maketuotojas **Mindaugas Kirstukas**

Už pagalbą rengiant leidinį dėkojame **Agnei Račkauskaitei**

Už techninę pagalbą dėkojame **Justinai Liaudanskytei**

Leidinį parengė **Lietuvos ornitologų draugija (LOD)**

Leidinyje parengtas įgyvendinant Europos Sąjungos LIFE+ programos projektą „Integruoto planavimo įrankio sukūrimas, siekiant užtikrinti pievų biologinės įvairovės gyvybingumą“ („LIFE Viva Grass“ projekto Nr. LIFE13 ENV/LT/000189).

Už leidinio turinį ir naudojamą informaciją visą atsakomybę prisiima Lietuvos ornitologų draugija. Šio leidinio turinys nebūtinai sutampa su Europos Komisijos nuomone.

Projekto koordinatorius
Baltijos aplinkos forumas

Projekto partneris
Šilutės rajono savivaldybė

Leidinio išleidimą rėmė ES LIFE programa ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija

Atspausdinta ekologiškais dažais ant ekologiško popieriaus

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB).

© Marius Karlonas, 2017

© Lietuvos ornitologų draugija, 2017

© Šilutės rajono savivaldybė, 2017

ISBN 978-609-95816-5-1

TURINYS

Nemuno delta – vandens ir paukščių rojus	4
Nemuno deltos pievos – gamtai ir žmonėms	6
Kaip naudotis gidu	8
Teritorijų aprašymai	
1. Velnežeris ir aplinkinės pievos	9
2. Sennemunės ir Senrusnės ežerai ir juos supančios pievos	12
3. Sausgalvių pievos	15
4. Žalgirių miškas	20
5. Rupkalvių ornitologinis draustinis ir pievos prie Šlažų tilto	23
6. Šyšgirių pievos	27
7. Tulkiaragės polderis ir Krokų Lankos ežeras	31
8. Skirvytės sala	34
9. Bevardis upelis ir jį supančios pievos	37
10. Rusnės žuvininkystės ūkio tvenkiniai	40
11. Pamarys ties Uostadvariu	43
12. Nemuno delta keliaujant laivu	46
13. Krokų Lankos ežero pakrantė ir Minijos senvagė	49
14. Aukštumalos pažintinis takas	52
15. Kintų žuvininkystės ūkio tvenkiniai	55
16. Stankiškių pievos ir Kniaupo įlanka	58
17. Ventės rago ornitologinė stotis	61
18. Sakūčių miškas ir aplinkinės užliejamos pievos	64
19. Kintų miškas	67
20. Pamarys ties Svencele	70
21. Drevernos laukai ir apžvalgos bokštas pamaryje	73
22. Kliošių pievos	76
Naudinga informacija keliautojui	
Oficialus Nemuno deltos regione aptiktų paukščių rūšių sąrašas	82
Bendras aprašytų teritorijų žemėlapis	94

NEMUNO DELTA – VANDENS IR PAUKŠČIŲ ROJUS

Šiame leidinyje aprašoma Nemuno delta su rytinėje Kuršių marių pakrantėje plytinčiomis pamario pievomis – viena unikaliausių gamtinių teritorijų viename Rytų Baltijos regione. Didžiausią jos vertę, be jokios abejonės, sudaro milžiniškuose plotuose besidriekiančios užliejamos pievos, kurios ribojasi su didžiausia Lietuvos upe Nemunu, plačiai išsišakojančia Nemuno delta ir seklią Baltijos lagūna – Kuršių mariomis.

Šis išskirtinis gamtinis kompleksas įvairiais sezonais privilioja daugybę paukščių rūšių, kurios čia pasirodo su pirmomis ledo properšomis, ledų sangrūdų sukeltais potvyniais ir laikosi tol, kol marias ir užlietas pievas sukausto ledas. Šiuo metu Nemuno deltoje ir jos apylinkėse aptikta daugiau nei 300 sparnuočių rūšių, t. y. daugiau nei 90 proc. šalyje užregistruotos paukščių įvairovės. Tokią sparnuočių gausą teritorijoje lemia ir virš Nemuno deltos besidriekiantis bene didžiausias Vakarų Palearktikoje paukščių migracijų kelias. Rytine Baltijos jūros ir Kuršių marių pakrante tam tikromis dienomis praskrenda per milijoną sparnuočių. Dėl to nenuostabu, kad būtent Nemuno deltoje per paskutinį šimtmetį yra aptikta daugiausia šalyje naujų paukščių rūšių – net 46. Ne veltui dar 1929 m. Ventės raga buvo įkurta viena pirmųjų pasaulyje paukščių žiedavimo stočių.

Kelias per užlietas pievas prie Sakūčių miško © Žymantas Morkvėnas

Joje šiuo metu yra įrengta didžiausia pasaulyje paukščių gaudyklė, čia buvo sukurtos ir pirmą kartą pasaulyje pradėtos naudoti zigzaginio tipo stacionarios gaudyklės. Naudojant šias gaudykles, kasmet Ventės rago ornitologinėje stotyje sužieduojama dešimtys tūkstančių migruojančių paukščių, o su šiais darbais stotyje susipažįsta ne ką mažiau lankytojų.

Paukščių įvairovė, Nemuno deltoje perinčios nykstančios paukščių rūšys, per rudenines ir pavasarinės migracijas praskrendanti paukščių gausa lėmė, kad net keletas Nemuno deltos regiono teritorijų paskelbtos saugomomis. Bene didžiausia jų yra Nemuno deltos regioninis parkas, užimantis 29 069 ha plotą. **Išskirtinis šios teritorijos reiškinys – pavasariniai potvyniai, kurie užlieja kelių dešimčių tūkstančių hektarų plotą.**

Neatsitiktinai net pagal septynis Tarptautinės pelkių apsauga besirūpinančios Ramsaro konvencijos kriterijus 1993 m. Nemuno delta buvo įtraukta į tarptautinės reikšmės šlapynių sąrašą. Europoje tokios gamtinės svarbos šlapynių yra tik keletas – Dunojaus delta Rumunijoje bei Donjanos (isp. *Doñana*) šlapžemių kompleksas Ispanijoje. Dėl migruojančių paukščių gausos ir įvairovės bei retų perinčių rūšių didžioji Nemuno deltos parko dalis 2004 m. buvo įtraukta į tarptautinį saugomų teritorijų tinklą „Natura 2000“.

Nemuno delta – daugiausia paukščių rūšių sauganti teritorija Lietuvoje. Ji svarbi net 21 perinčiai nykstančiai rūšiai. Čia taip pat aptinkama daugiau kaip 14 migruojančių paukščių rūšių santalkų, svarbių tarptautiniu mastu. Išskirtinėse buveinėse peri globaliai nykstantys didieji ereliai rėksniai, stulgiai, paprastieji gricukai, didžiosios kuolingos, meldinės nendrinukės. O kur dar daugiau nei dvidešimt į Lietuvos raudonosios knygos sąrašus įrašytų perinčių sparnuočių rūšių ar šimtatūkstantiniai vandens ir pelkių paukščių – žąsų, gulbių, ančių, tilvikų – būriai, susitelkiantys Nemuno deltoje per pavasario potvynius! Vėlyvais rudens mėnesiais, be vandens paukščių gausos, abejingų nepaliks ir daugybė praskrendančių žvirblinių, plėšriųjų paukščių, kurie padaro neišdildomą įspūdį lankantis Ventės rage.

Nemuno delta svarbi ne tik paukščiams. Nemuno upė ir Kuršių marios europiniu mastu svarbios migruojančioms lašišoms. Čia gyvena nykstančios žuvis – kartuolė, paprastasis kirtiklis, vijūnas, o palyginti dažnas salatis yra net žvejybos objektas. Į Kuršių marias neršti suplaukia perpelės. Vietinių gyventojų nenustebins daugelyje Europos šalių nykstanti ūdra, tačiau jie net neįsivaizduoja, kad greta jų, Nemuno deltoje, puikiai jaučiasi saugomas skiauterėtasis tritonas, pleištinė skėtė, nakties dangų skrodžiantys, o dieną vietos ūkininkų

Kanalais vanduo išteka iš Nemuno deltos pievų, vandens lygiui pradėjus slūgti
© Žymantas Morkvėnas

pastogėse praleidžiantys Lietuvoje griežtai saugomi šikšnosparniai – kūdriniai pelėausiai. O kur dar gamtinės buveinės, kokių nerasi daugelyje Europos šalių: aukštapelkių plynės, slūgsančios Aukštumalos ir Svencelės pelkėse, pelkiniai lapuočių miškai, ką jau kalbėti apie užliejamas (moksliškai vadinamas aliuvinėmis) pievas. Ir visa tai vienoje unikaliausių, nors Europos mastu nedidelėje gamtinėje teritorijoje – Nemuno deltoje ir pamaryje.

Nemuno delta unikali visame Baltijos jūros regione ir savo kraštovaizdžiu, kurį suformavo gamtos stichijų ir žmogaus sąveika. Atvykę į šį kraštą, patenka į sudėtingą polderių sistemą, galime matyti išskirtinės formos gluosnių alėjas, pajusti neapbrėpiamą erdvę menančios čia gyvenusių pievininkų, daržininkų ir pulkininkų be galo įdomios kultūros laikus.

NEMUNO DELTOS PIEVOS – GAMTAI IR ŽMONĖMS

Našios Nemuno deltos pievos nuo seno garsėjo savo ganyklomis ir pašarų gamyba. Mažosios Lietuvos kultūrą tyrinėjantis doc. Martynas Purvinas čia gyvenančių pievininkų puoselėjamų našių žolynų strateginę reikšmę XII–XIX a. laikotarpiu prilygino dabartinėms naftos verslovėms. Nenuostabu – juk tuomet arkliai buvo pagrindinė kariuomenės, pašto ir kitų tarnybų transporto priemonė. Ir šiandien Nemuno deltos pievos išlieka ypač svarbios – jos yra esminė sąlyga šiame krašte plėtojamam žemės ūkiui. Kasmetiniai Nemuno potvyniai čia atplukdo galybę sąnašų ir vandenyje ištirpusių maisto medžiagų, kurios garsina regiono pievas dideliais derliais.

Šiuolaikinėje vartotojiškos visuomenės kultūroje esame įpratinti vertinti dalykus, kurie turi pamatuojamą naudą žmogui, dar geriau – jeigu juos galima įvertinti ir pinigine išraiška.

Bet kaip įvertinti gryną orą, derlingų žemių ir augalų savybes kasmet subrandinti naują derlių, vabzdžių atliekamo augalų apdulkinimo naudą? Dažnai mūsų sąmonė tai suvokia tiesiog kaip savaime suprantamą dalyką ir dėl to nevertinamą.

Tačiau jau dabar vis dažniau galime stebėti sutrikdytų gamtinių procesų pražūtingas ar daug kainuojančias pasekmes. Mokslininkai, suprasdami būtinybę atkreipti šiuolaikinės visuomenės dėmesį į gamtos teikiamą naudą ir gamtinių procesų svarbą, pasiūlė ekosistemų paslaugų sąvoką.

Ekosistemų paslaugos – tai nauda ar pridėtinė vertė, kurią ekosistema teikia žmogui. Pagal teikiamos naudos pobūdį šios paslaugos skirstomos į *aprūpinimo paslaugas* (pvz., pašarai, maistas, vaistinė žaliava, biomasė ener-

gijos gavybai ir pan.), *reguliacines paslaugas* (pvz., natūralaus vandens režimo dinamikos palaikymas, dirvos derlingumo išlaikymas, augalų apdulkinimas ir pan.) ir *kultūrinės paslaugos* (pvz., estetiškas pasitenkinimas, rekreacijos galimybės, poilsis, kūrybinis įkvėpimas ir pan.).

Ekosistemų paslaugų sąvoka mus kviečia plačiau vertinti Nemuno deltos pievų teikiamą naudą žmogui. Viena iš tokių pievų teikiamų paslaugų

– galimybė atrasti ir gėrėtis jose gyvenančiais paukščiais. Tai ne tik galimybė pavieniam paukščių stebėtojui džiaugtis supančia gamta, bet ir nauda visam regionui – galimybė pritraukti paukščiais besidominančius šalies bei užsienio turistus. Atrasdami Nemuno deltos paukščių įvairovę ir unikalumą, turistai leidžia pinigus apgyvendinimo, maitinimo, transporto bei kitoms paslaugoms ir taip padeda palaikyti regiono ekonominį gyvybingumą. Be to, dalydamiesi savo įspūdžiais – jie garsina kraštą visame pasaulyje. Tokios Nemuno deltos pievų, vandens telkinių ir jose gyvenančių paukščių teikiamos ekosistemų paslaugos naudingos ir vietiniams gyventojams. Ekosistemų paslaugos ne tik teikia estetinę naudą šalies gyventojams ir svečiams iš užsienio, bet ir gali būti solidus indėlis kuriant regiono gerovę bei praktinę naudą čia gyvenantiems žmonėms.

Ekstensyvus ūkininkavimas – raktas retoms paukščių rūšims išsaugoti
© Žymantas Morkvėnas

Žvejyba – vienas pagrindinių pragyvenimo šaltinių Nemuno deltoje © Žymantas Morkvėnas

KAIP NAUDOTIS GIDU,

Bendras aprašytų teritorijų žemėlapis. Norėdami greitai rasti reikiamą teritoriją, atsiverskite knygos gale esantį žemėlapij ir ieškokite jus dominančios teritorijos numerio ❶. Pagal šį numerį turinyje ir rodyklėje galite rasti teritorijos aprašymo puslapį arba naudotis knygos lapų krašte esančia numeracija ❶ – versdami puslapius greitai aptiksite reikiamą teritoriją.

Visų Nemuno deltos regione pastebimų paukščių rūšių sąrašą rasite leidinio gale. Prie kiekvienos rūšies nurodytas laikotarpis, kada šią rūšį pastebėti Nemuno deltos regione yra didžiausia tikimybė.

Aprašant teritorijas vartojami paaishkinimai ir simboliai

TOP 3 – tai trys svarbiausios aprašomos teritorijos rūšys, kurias pastebėti minimoje teritorijoje yra didesnė tikimybė nei kitose vietose.

Tikslinės rūšys – tai paukščių rūšys, kurias aptikti aprašomoje teritorijoje yra nemaža tikimybė, tačiau dažniausiai tai retos arba tik šiame Nemuno deltos regione pastebimos paukščių rūšys. Šiame sąrašė nerosite įprastų sparuočių rūšių, kurios matomos visur.

Geriausias metų laikas paukščiams stebėti žymimas spalvomis: ● – pavasaris; ● – vasara; ● – rudenio; ● – žiema.

🕒 – apytikslis laikas, kiek užtruksite aprašomoje teritorijoje. Intervalas priklauso nuo to, kiek skirtingų taškų ar maršrutų paukščiams stebėti pasirinksite.

🗺️ – nemaža Nemuno deltos teritorija patenka į valstybės sienos apsaugos zoną, todėl lankantis joje būtina su savimi turėti asmens dokumentą – pasą arba asmens tapatybės kortelę (vairuotojo pažymėjimas netinka). Valstybės sienos apsaugos tarnyba neretai patruliuoja šioje teritorijoje ir tikrina asmens dokumentus.

🔭 – teritorijoje rekomenduojama turėti ne tik žiūronus, bet ir monoklj. Dažniausiai šis simbolis pridedamas prie teritorijų, kur aptinkami vandens paukščiai arba tilvikai, nes juos neretai tenka stebėti iš didelio atstumo.

❶ – paukščių stebėjimo taškas arba kita svarbi vieta, aprašyta tekste.

—, —, — – aprašomi paukščių stebėjimo maršrutai arba svarbūs keliai.

– šiaurės kryptis leis lengviau susiorientuoti žemėlapyje.

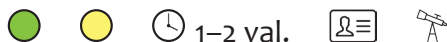
– mastelis, pagal kurį galėsite tiksliau įvertinti atstumą.

VELNEŽERIS IR APLINKINĖS PIEVOS

1

TOP 3: juodakklis krugas, mažasis baublys, baltaskruostė žuvėdra.

Tikslinės rūšys. Migruojančių žąsų, ančių ir tilvikų būriai. Perėjimo laikotarpiu – pilkoji žąsis, pilkoji antis, dryžagalvė kryklė, šaukštasnapė antis, rudagalvė antis, kurapka, juodakklis krugas, didysis baublys, mažasis baublys, juodasis peslys, rudasis peslys, nendrinė lingė, pievinė lingė, plovinė vištelė, ilgasnapė vištelė, nendrinė vištelė, griežlė, pilkoji

gervė, paprastasis gričiukas, didžioji kuolinga, kūdrinis tilvikas, perkūno oželis, baltaskruostė žuvėdra, juodoji žuvėdra, baltasparnė žuvėdra, geltonoji kielė, margasis žiogelis, prastoji medšarkė, raudongalvė sniegana, remeza.

Vietovės aprašymas. Ovalios formos upinės kilmės ežeras, nuo

Pagėgių nutolęs apie 2 km į pietus. Krantai žemi, apipelkėję, gausiai apaugę viršvandenine vandens augalija. Iš šio ežero išteka upė Gėgė, kuri toliau srovena pro kultūrinės pievas, juosiančias ežerą. Velnežeris gerai žinomas dėl ornitologinės svarbos saugomoms rūšims.

Stebėjimo taktika ir vietos.

Migracija. Jau kovo pabaigoje ir balandžio pradžioje, kai ežero kontūrai dar sunkiai įžiūrimi dėl užlietų pievų, čia pradeda būriuotis tūkstantiniai migruojančių ančių ir žąsų būriai, kurie šioje teritorijoje laikosi, iki vanduo visiškai nuslūgsta. Vandens lygiui sumažėjus, šlapios Velnežerio apyežerės pievos tampa idealia maitinimosi ir poilsio vieta migruojantiems tilvikams, kurie čia neretai apsistoja gausiais būriais.

Veisimosi laikotarpis. Po migracijos teritorijos svarba anaipol nesumenksta, atvirkščiai – išauga. Ežere peri įvairių rūšių antys, tarp kurių yra ir dryžagalvių kryklių, pilkųjų, šaukštasnapių, rudagalvių ančių, taip pat juodaklių kragų, jaunikius iš pievų atsiveda pilkosios žąsys. Velnežerio vandens augalija puikiai tinka perėti retosioms žuvėdrų rūšims, todėl čia įsikūrusios daugiau nei 50 porų baltaskruosčių žuvėdrų ir per 20 porų juodųjų žuvėdrų. Kai kuriais metais teritorijoje peri ir baltasparnės žuvėdros. Ežerą juosianti nendrynų juosta teikia namus dar dviem saugomoms rūšims – didžiajam ir mažajam baubliams. Norint išgirsti šiuos retus sparnuočius, būtina praleisti vakarą prie šio ežero. Dar viena priežastis, dėl kurios verta sulaukti sutemų prie Velnežerio – vištelės. Saulei nusileidus nendrynuose ir apyežerės

Baltaskruostė žuvėdra (*Clidonias hybridus*) © Marius Karlonas

Ilgasnapė vištelė (*Rallus aquaticus*) © Simonas Minkevičius

pievose galite išgirsti plovinę ir ilgasnapę višteles bei griežlę.

Ežerą supančias pievas ne ką mažiau mėgsta reti sparnuočiai, ypač tilvikiniai paukščiai, tarp kurių galite išgirsti ar pamatyti didžiąsias kuolingas, paprastuosius gričiuokus, perkūno oželius, o kartais čia įsikuria ir retieji kūdriniai tilvikai. Plėšriesiems paukščiams ši teritorija taip pat patinka, ypač pievinėms ir nendrinėms lingėms, kurios kiekvienais metais per šio ežero pakraščiuose. Be lingių, čia galima išvysti ir kitų retesnių lenktasnapių – į apyežerės pievas pamedžioti atskrenda rudieji ir juodieji pesliai.

Ežero pakraščiuose galite aptikti raudongalvių sniegenų, remezų, o gretimuose krūmynuose ir didesniuose kanaluose peri gervės ir nendrinės vištelės.

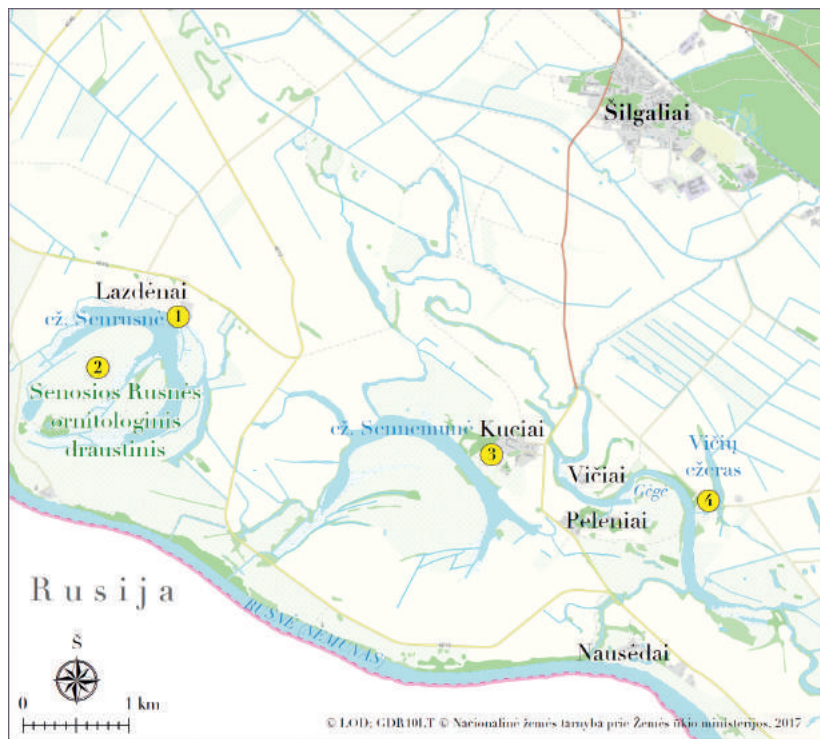
Apžvelgti ežerą ir pievas patogiausia nuo pylimo šiaurinėje ežero dalyje ①, tačiau vandeniui nuslūgus ežerą galima apvažiuoti arba apeiti aplink — —. Tilvikiniams paukščiams ypač vertingos pietrytinės ežero dalies pievos ②.

Kiti gyvūnai. Ežere ir apyežerės pievose galite pamatyti kanadinių audinių, lapių, upinių bebrų ir stirnų.

SENRSUNĖS IR SENNEMUNĖS EŽERAI IR JUOS SUPANČIOS PIEVOS

● ● 🕒 2–4 val. 🧑🏫 🔭

TOP 3: kūdrinis tilvikas, gaidukas, didžioji kuolinga.

Tikslinės rūšys. Migruojančių žąsų, ančių ir tilvikų būriai. Perėjimo laikotarpis – pilkoji žąsis, pilkoji antis, rudagalvė kryklė, dryžagalvė kryklė, rudagalvė antis, šaukštasnapė antis, didysis dančiasnapis, kurapka, putpelė, didysis baublys, pilkasis garnys, vapsvaėdis, juodasis peslys, rudasis

peslys, jūrinis erelis, nendrinė lingė, pievinė lingė, mažasis erelis rėksnys, ilgasnapė vištelė, švygžda, plovinė vištelė, griežlė, nendrinė vištelė, pilkoji gervė, jūršarkė, gaidukas, perkūno oželis, paprastasis gričiukas, didžioji kuolinga, raudonkojis tulikas, kūdrinis tilvikas, baltaskruostė žuvė

dra, juodoji žuvėdra, baltasparnė žuvėdra, remeza.

Vietovės aprašymas. Apie 10 km į vakarus nuo Pagėgių nutolusi teritorija priklauso Pagėgių savivaldybei. Kaip ir Velnežeris, Sennemunės ir Senrusnės ežerai yra upinės kilmės. Vandens telkiniai gausiai apaugę vandens augalija, pakrantės užpelkėjusios. Ežerus iš visų pusių supa sukultūrintos pievos, kurios per pavasario polaidį užliejamos, o dalis keliukų – neišvažiuojami. Senrusnės ežere įsteigtas Senosios Rusnės ornitologinis draustinis.

Stebėjimo taktika ir vietos.

Migracija. Ar šią teritoriją pasieksite, labai priklauso nuo pavasario polaidžio – vienais metais visi keliai išvažiuojami nesudėtingai, tačiau yra buvę pavasarių, kai ir didžiausi visureigiai čia negalėjo patekti iki balandžio vidurio. Žąsys ir antys šiuos ežerus supančiose užliejamose pievose leidžiasi nuo pat migracijos pradžios (kovo antra pusė). Šių pievų išskirtinumas, palyginti su žemutine Nemuno delta, atsiskleidžia vandens lygiui pradėjus slūgti, nes pirmieji atvirų pievų plotai atsiveria būtent čia. Žemutinėje deltoje geriausios vietos dar būna apsemtos maždaug iki balandžio pirmosios dekados pabaigos. Būtent šiuo laikotarpiu Senrusnės apylinkės pritraukia didžiausius žąsų būrius ir pirmuosius migruojančius tilvikinius paukščius. Nuslūgus vandens lygiui žemutinėje deltoje, didžiausios sparnuočių san-

talkos telkiasi ten, tačiau Senrusnės unikalumas pradeda ryškėti kitu aspektu – perinčių retų rūšių sudėtimi.

Veisimosi laikotarpis. Perėjimo metu vertingiausias Senrusnės ežeras ir apyežerės pievos. Ežere peri retos Lietuvoje ančių rūšys: rudagalvės ir dryžagalvės kryklės, pilkosios antys, rudagalvės antys, šaukštasnapės antys, išsiperėję senose tuopose, jauniklius į ežerą atsiveda didieji dančiasnapiai, o iš gretimų pievų – pilkosios žąsys. Ant vandens augalijos įsikūrusios ir retų žuvėdrų kolonijos, ežere peri juodosios, baltaskruostės, o kartais ir baltasparnės žuvėdros. Gausiai vandens augalija užžėlusiuose ir užpelkėjusiuose ežero kampuose vakarais žvgygauja ilgasnapės vištelės, kurioms kveksėdamos ir švilpčiodamos pritaria plovinės vištelės ir švygždos. Ežero pakraščiuose augančiuose nendrynuose dumsi didieji baubliai, lizdus suka nendrinės ir pievinės lingės. Apyežerės pievose vis dar peri Lietuvoje sparčiai nykstantys tilvikiniai paukščiai, iš kurių rečiausi gaidukai, didžiosios kuolingos, paprastieji griciukai, raudonkojai tulikai ir jūršarkės. Specialios infrastruktūros paukščiams stebėti šioje teritorijoje nėra, tačiau Senrusnės ežerą geriausia apžiūrėti nuo kalvos ties Lazdėnų gyvenvietė ①. Šis apžvalgos taškas yra privačioje teritorijoje, todėl nors šeimininkai ir draugiškai elgiasi su paukščių stebėtojais, būtina gerbti privačią valdą. Dar viena vieta, iš kurios galima apžvelgti ežerą ir apyežerės pievas, – „vidinė“ ežero pusė patekus į pusiasalį, apsuptą ežero ②. Perėjimo laikotarpiu reikėtų vengti intensyviai

vaikščioti aplink ežerą, nes čia peri reti sparnuočiai.

Sennemunės ežeras primena Senrusnę, bet tikvinių paukščių įvairovė čia mažesnė. Tačiau šio ežero pakraštyje įsikūręs Kucų kaimas, prie kurio ošiančiame pušynėlyje dar prieš kelerius metus buvo gausi pilkųjų ganių, baltųjų gandrų kolonija ③, o joje kartu perėjo juodasis ir rudasis pesliai. Tačiau prieš porą metų praužusi stipri audra smarkiai apgadino ar visai išvertė paukščių lizdus, todėl dabar perinčių ganių ir gandrų ten gerokai sumažėję, o pesliai iš viso pasitraukė. Tikėtina, kad dar po kelerių metų kolonija gali atsikurti ir vėl atgauti savo svarbą.

Dar viena vieta, svarbi ornitologiniu požiūriu šioje teritorijoje, yra

1,5 km į rytus nuo Kucų telkšantis Vičių ežeras ④. Jis vešliai apaugęs vandens augalija, todėl čia įsikūrusi gausi (iki 150 porų) juodųjų žuvėdrų kolonija. Šio ežero ir Gėgės upės pakrantes taip pat labai mėgsta retos vištelės: ilgaspė, plovinė, švygždos, nendrinės.

Ežerus supančiose pievose medžioja plėšrieji paukščiai: jūriniai ereliai, mažieji ereliai rėksniai, pievinės ir nendrinės lingės, rudieji, juodieji pesliai, vapsvaėdžiai. Vakaraus pievoje griežia griežlės, o kartais galima išgirsti ir putpelę.

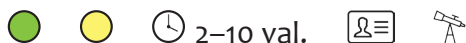
Kiti gyvūnai. Pievose nesunku pamatyti besiganančias stirnas. Ežeruose gyvena upiniai bebrai ir kanadinės audinės, pievose gausu lapių. Kartais pasiseka pamatyti šermuonėlį.

Didžioji kuolinga (*Numenius arquata*) © Marius Čepulis

SAUSGALVIŲ PIEVOS

3

TOP 3: kūdrinis tilvikas, meldinė nendrinukė, stulgys.

Tikslinės rūšys. Migruojančių gulbių, žąsų, ančių ir tilvikų santalkos. Perėjimo laikotarpiu – pilkoji žąsis, rudagalvė kryklė, dryžagalvė kryklė, juodasis gandra, vapsvaėdis, juodasis peslys, rudasis peslys, jūrinis erelis, nendrinė lingė, pievinė lingė, mažasis erelis rėksnys, didysis erelis rėksnys, pelėsakalis, sketsakalis, ilgasnapė

vištelė, švygžda, plovinė vištelė, griežlė, nendrinė vištelė, pilkoji gervė, upinis kirlikas, gaidukas, perkūno oželis, stulgys, paprastasis griciukas, didžioji kuolinga, raudonkojis tulikas, kūdrinis tilvikas, baltaskruostė žuvėdra, didysis apuokas, urvinė kregždė, geltonoji kielė, mėlyngurklė, meldinė nendrinukė, raudongalvė sniegėna.

Paukščių stebėtojai stebi būrius tilvikų pievose prie Sausgalvių k. © Marius Karlonas

Vietovės aprašymas. Nuo Šilutės į pietus 8 km nutolęs Sausgalvių kaimas įsikūręs gamtiniu požiūriu unikaliajoje teritorijoje, kuri patenka į Nemuno deltos regioninį parką. Per pavasario polaidį, kai aplinkinės pievos būna plačiai užlietos, šis kaimas išlieka neapsemtas ir atrodo kaip sala, simboliškai pateisindamas savo pavadinimą. Ornitologams ir botanikams ši teritorija pažįstama dėl čia aptinkamų gamtinių vertybių, todėl nuo 2005 m. joje įsteigtas pievų botaninis-zoologinis draustinis.

Stebėjimo taktika ir vietos.

Migracija. Tarp ornitologų šios teritorijos pavadinimas labiausiai minimas pavasarį, kai Sausgalvių apylinkės plačiai užliejamos ir tampa tikru rojumi paukščiams bei jų stebėtojams. Jau kovo pabaigoje apsemtos pievos prisipildo gulbių, ančių ir žąsų, kurios gausiais būriais nutupia vandens paviršius ir atsivėrusius žolės lopinėlius. Nors antys ir žąsys čia laikosi, iki vanduo visiškai išteka iš pievų (gegužės pradžios), mažosios gulbės ir gulbės giesminin-

kės čia ilgai neužsibūna, todėl norintiems išvysti tūkstantinius jų būrius, į deltą verta atvykti balandžio pirmąją dekadą. Žąsų žemutinėje deltoje itin pagausėja balandžio antrąją dekadą, kai aukštutinėje deltoje (Pagėgių sav.) užlietų pievų beveik nelieka, o čia žąsų pamėgto vandens dar būna daug, todėl pro Vakarų Lietuvą migruojantys jų būriai daugiausia telkiasi Nemuno deltos regioninio parko teritorijoje. Tilvikiniai paukščiai Sausgalvių apylinkes taip pat pamėgę. Čia jie leidžiasi nuo migracijos pradžios, kovo antroje pusėje, mat aplink Sausgalvius esančios kalvelės ir keliukai yra puiki vieta jiems pailsėti ir pasimaitinti. Priklausomai nuo vandens lygio pievose, į šią teritoriją galima patekti keturiais keliais:

1. Atvykstant nuo Šilutės pro Užlieknių kaimą. Važiuojant šiuo keliu, pagrindinis kelias nuo Užlieknių link Sausgalvių kartais būna apsemtas, tuomet reikia keliauti aplink, pro Kūlynų mišką. Šis maršrutas patikimiausias esant itin aukštam vandens lygiui;

2. Atvykstant nuo Šilutės, privažius Žalgirių mišką ir pasukus į kairę. Šis kelias užsemtas išlieka ilgiausiai, todėl jį rinkitės tik gegužės mėnesį arba esant itin žemam vandens lygiui pievose;

3. Atvykstant panemune nuo Pagėgių pro Tatamiškių kaimą. Kelias apsemtas būna prie pat Sausgalvių, ties Leitės upe, tačiau balandžio antroje pusėje vandens lygis nusenka iki lengvuju automobiliu išvažiuojamo lygio;

Sausgalvių kaimas iš paukščio skrydžio © Irmantas Gelūnas

4. Atvykstant nuo Rusnės pro Žalgirių mišką ir Tatamiškių kaimą. Šis kelias neišvažiuojamas iki balandžio vidurio.

Pagrindinės stebėjimo vietos, atvykus į Sausgalvius, yra kelios ir priklauso nuo to, kur tuo metu būriuojasi paukščiai. Važiuojant pirmuoju maršrutu, nuo Šilutės ir ties Užliekniais pasukant į dešinę link Sausgalvių, dažnai pirmieji sustojimai būna dar net nepasiekus kaimo, nes žąsys neretai būriuojasi abipus kelio tik pradėjus judėti ta kryptimi.

Pirmąjį apžvalgos tašką pasieksite atvykę į Sausgalvius. Kaime, pravažiavę dvi pirmas sodybas, kairėje pusėje pamatysite siaurą keliuką į kairę, kuriuo pavažiavus 100 m atsivers vaizdas į užlietą Leitės slėnį bei kalvą priešaky. Ši vieta ① – viena pagrindinių stebint paukščius Sausgalviuose, kadangi užlietame slėnyje pavasarį būriuojasi gausūs ančių, žąsų ir

gulbių būriai, o ant kalvelės priekyje ar vandens pakraščiuose maitinasi tikvikai ir ilsisi žąsys.

Antrasis apžvalgos taškas visai netoli pirmojo, pravažiavus kaimą ir sustojus ties užlietu keliu ②. Iš šios vietos jūs matysite dalį tų pačių paukščių kairėje kelio pusėje, tačiau taip pat galėsite apžvelgti sparnuočius dešinėje kelio pusėje plytinčiose užlietose pievose ir ant kalvelės prie kaimo. Žvyruoto keliuko pakraščius šioje vietoje itin mėgsta gaidukai ir kiti tikvikai, todėl balandžio antroje pusėje jų būrius čia sutiksime tiesiog ant kelio.

Jei kelias šioje vietoje išvažiuojamas, tuomet vertėtų keliauti iki siurblinės pastato priešakyje ③, ši vieta turi du privalumus: 1) būsite ant pylimo, todėl teritoriją galėsite apžvelgti iš aukščiau; 2) jei čia apsilankysite po pietų, saulė jums švies iš nugaros žvelgiant į slėnį, tai pagerins stebėjimo sąlygas.

Ketvirtąjį apžvalgos tašką pasiekite grįžę į kaimą ir centre pasukę į kairę. Už beveik 900 m privažiuosite sankryžą, kur keliukai išsišakos – atvykote ④. Ankstyvą pavasarį, esant labai aukštam vandens lygiui, šios vietos galite nepasiekti, tačiau atkaksite netoli jos. Iš šio taško atsivers apžvalgos laukas į tris skirtingas puses: 1) Sausgalvių kaimą ant kalvos – čia dažniausiai maitinasi arba ilsisi žąsų būriai, o prie vandens laksto tilvikiniai paukščiai; 2) užlietas pievas Žalgirių miško pusėje – čia vanduo išlieka bene ilgiausiai visoje deltoje, todėl priklausomai nuo laikotarpio, kuriuo lankysitės, čia galite pamatyti beveik visas ančių, kragių, žąsų ir gulbių rūšis; 3) Šilutės arba ŠR pusę – čia vanduo irgi laikosi ilgai, todėl galite pamatyti įvairių ančių, gulbių ir besiilsinčių žąsų. Pastarąją pusę verta apžiūrėti atidžiau, tačiau, norint tai padaryti, būtina nuvykti į 5-ąjį tašką.

Pasiekti ⑤ tašką galima tik išvykus iš Sausgalvių kaimo ir pavažiavus Užlieknių kryptimi 1,4 km iki pirmos sodybos kairėje kelio pusėje. Už jos iš karto pasukite smėlėtu keliuku į kairę pusę ir pavažiavę 1,8 km už pušynėlio vėl pasukite į kairę. Šiuo keliuku keliaukite į užlietas pievas tol, kol jis bus apsemtas arba važiuoti toliau bus pavojinga dėl minkštos kelio dangos. Šioje vietoje vandens lygis pievose dažniausiai būna žemas, o aplinkui matysite atvirų pievų plotus, kuriuos itin pamėgę tilvikiniai paukščiai. Čia maitinasi ir ilsisi gausūs gaidukų būriai, kartais šimtiniais būriais leidžiasi didžiosios kuolingos,

taip pat gausu tikučių ir kitų tilvikų. Būdami šiame taške, kartkartėmis pažiūrėkite ir į dangų – miške perintis didysis erelis rėksnys neretai išskrenda pamedžioti virš pievų.

Veisimosi laikotarpis. Gegužės–birželio mėnesiais vanduo dažniausiai jau būna visiškai ištekėjęs iš pievų ir Sausgalvių apylinkės tampa namais šimtams dažnų bei retų sparnuočių. Vėlyvas pavasaris ir vasara suteikia galimybę pasiekti vietas, kurios pavasarį slūgso po vandeniu, todėl šiuo laikotarpiu vertėtų palikti automobilį Sausgalviuose ir stebėti paukščių traukti pėsčiomis ar dviračiais. Geriausias laikas išsiruosti į žygį pėsčiomis yra ankstyvas rytas – pradedant valanda prieš tekant saulei arba vėlyvas vakaras – trys valandos iki saulėlydžio ir dvi valandos saulei nusileidus. Būtent šiais paros tarpniais paukščiai būna aktyviausi – galima išgirsti pačius paslaptlingiausius ir rečiausius sparnuočius. Daugiausia retų ir gražių paukščių išvysite keliaudami dviem skirtingais maršrutais nuo Sausgalvių kaimo:

1. — — — — — maršrutas, kurio ilgis yra 6,5 km, veda žvyrkeliu ir keliuku per pievą, eidami visą ratą, užtruksite apie 4 val. Buveinė – natūralios ir kultūrinės pievos, Leitės upė, melioracijos grioviai, krūmynai. Keliaudami šiuo maršrutu, turėsite galimybę pamatyti daugumą rūšių, nurodytų „Tikslinių rūšių“ skyriaus pradžioje: pilkšiasis žąsis, įvairių rūšių antis, girdėsitė vištelė, stebėsite tilvikinius paukščius (stulgiai netoli ④ taško), praeisite pro dvi urvinių kregždžių

Kūdrinis tilvikas (*Tringa stagnatilis*) Sausgalvių pievose © Marius Karlonas

kolonijas (prie ④ ir ③ taškų), vėlai vakare ar anksti ryte galėsite išgirsti mėlyngurkles, o pievoje netoli ④ taško gieda retosios meldinės nendrinukės. Žygiuodami šiuo maršrutu saulėtą dieną, matysite ir retų plėšriųjų paukščių, tarp kurių galite įžiūrėti didįjį ir mažąjį erelius rėksnius, rudąjį ir juodąjį peslius. Vėlai vakare, sutemus, iš Žalgirių miško į pievas išskrenda medžioti didysis apuokas, tačiau ar jį pavyks pastebėti, priklausys nuo sėkmės;

2. — — — maršrutas, kurio ilgis yra 5,9 km, veda žvyrkeliu ir keliuku per pievą, eidami visą ratą užtruksite apie 3,5 val. Šis maršrutas panašus į pirmąjį, tačiau jame bus mažiau krūmynų, vyraus daugiau atviras kraštovaizdis su šienaujamosiomis ar ganomo-

mis pievomis. Grioviuose stebėsite antis, girdėsite vištes, pievose perireti tilvikai (kūdriniai tilvikai mėgsta daubas tarp kalvelių už 300 m į pietus nuo ① taško), galėsite išgirsti raudongalves sniegenas ir mėlyngurkles. Įdienojus virš pievų medžioja pievinės ir nendrinės lingės, vapsvaėdžiai, rudieji pesliai, pelėsakaliai ir sketsakaliai. Vidurdienį itin sumažėja kitų paukščių aktyvumas, todėl jei atvyksite čia stebėti plėšriųjų paukščių, negirdėsite ir nematysite daugelio kitų sparnuočių.

Kiti gyvūnai. Upėje ir kanaluose aptinkami upiniai bebrai ir kanadinės audinės. Anksti ryte ar vakare pievoje prie Žalgirių miško galima pamatyti briedžių. Pievose įprastos stirnos.

ŽALGIRIŲ MIŠKAS

TOP 3: didysis erelis rėksnys, mažasis erelis rėksnys, didysis apuokas.

Tikslinės rūšys: juodasis peslys, jūrinis erelis, mažasis erelis rėksnys, didysis erelis rėksnys, pilkoji gervė, perkūno oželis, slanka, brastinis tilvikas, didysis apuokas, naminė pelėda, lėlys, pilkoji meleta, juodoji meleta, didysis margasis genys, mažasis margasis genys, paprastasis erškėtžvirblis, upinis žiogelis, volungė, paprastoji medžarkė, eglinis kryžiasnapis, raudongalvė sniegena, svilikas.

Vietovės aprašymas. Nuo Šilutės į pietvakarius 2,5 km nutolęs miškas, kiekvieną pavasarį iš dalies užliejamas polaidžio vandens. Beveik kvadratinės formos 1 231 ha ploto Žalgirių miškas, kurio viduryje slūgso Rupkalvių aukštapelkė, iš trijų pusių supamas kultūrinių pievų, o vakarinėje pusėje ribojasi su Nemuno upe. Dėl gausios buveinių, augalų ir gyvūnų įvairovės miškas įtrauktas į Europos

Bendrijos svarbos saugomų teritorijų bendrą tinklą „Natura 2000“, taip pat patenka į Nemuno deltos regioninio parko teritoriją.

Stebėjimo taktika ir vietos. Nors gamtiniu požiūriu teritorija yra išskirtinė, stebėtojams šis miškas nepatogus. Kelių ar takelių, vedančių gilyn į Žalgirius, beveik nėra, o esamus pavasarį užlieja polaidžio vanduo. Kadangi geriausiu pelėdoms ir geniams laikotarpiu į mišką pakliūti sunku, tenka šiuos paukščius stebėti ir jų klausytis nuo pagrindinių kelių ar einant palei Voryčios upelį. Žalgirius galima pasiekti dviem žvyrkeliais, kurie prasideda nuo kelio Šilutė–Rusnė.

Kelias, pažymėtas — —, išvažiuojamas visais metų laikais iki pat miško galo ties Sausgalvių pievomis, kur potvynio vanduo ant kelio neretai laikosi iki pat gegužės. Įvažiavę į mišką, keliaukite iki pat tilto per Voryčią ①, prie kurio galite palikti savo automobilį. Iš šio taško turėsite galiomybę eiti į keturias puses.

Keliaudami atgal plento link, stebėsite miško paukščius: pilkšiasis ir juodšiasis meletas, strazdus, svilikus, eglinius kryžiasnapius ir kt. Kelias tęsis 1,5 km, kol dešinėje pusėje atsivers pievos. Tuomet dar paeikite porą šimtų metrų ir pastovėkite bent dvidešimt minučių taške ② – šioje vietoje į pievas pamedžioti išskrenda didysis ir mažasis ereliai rėksniai, paprastieji suopiai, pievinės ir nendrinės lingės. Nuo automobilio traukdami pietų kryptimi, kairėje kelio pusė-

Didysis erelis rėksnys (*Aquila clanga*) prie Žalgirių miško © Marius Karlonas

je matysite pievas, virš kurių taip pat mėgsta medžioti plėšrieji paukščiai, ypač jūriniai ereliai, kai anksti pavasarį pievos užlietos ir jose gausu vandens paukščių. Gegužės–birželio mėnesiais, eidami šiuo keliu ③, galėsite išgirsti upinius žiogelius, raibąsias devynbalses, raudongalves sniegenas, stebėsite paprastąsias medšarkes ir vakarais pamiškėje skraidančius lėlius. Kelias iki miško pabaigos tęsiasi 1,2 km. Nuo automobilio žingsniuodami žolėtu keliuku palei Voryčios upelį į rytų pusę, už 600 m priesite pievas ④, kur taip pat vertėtų stebėti ir palūkėti plėšriųjų paukščių. Abipus upelio esančiame miške gausu karietaičių, liepsnelių, strazdų, kartais galima išvysti mažąjį genį. Nuo automobilio keliaujant į rytų pusę, palei upelį keliukas netrukus baigsis, tačiau šią vietą mėgsta bras-

Pilkoji meleta (*Picus canus*) © Armandas Naudžius

tiniai tilvikai. Temstant ① taške galima išgirsti didįjį apuoką, bet griežtai draudžiama jį provokuoti garso įrašais ar eiti arčiau išgirdus paukštį, nes tai itin reta rūšis Lietuvoje.

Nuo Rusnės tilto pasukus į žvyrelį, pažymėtą — —, kartais sunku išvažiuoti dėl žvyrelio pradžioje telkšančio vandens, tačiau jeigu jis sausas, per mišką automobiliu galėsite keliauti iki pat pabaigos, kur kelias pavasariais apseimamas ties Leitės upe. Tik įvažiavę į mišką judėkite itin lėtai, nes visą miško ruožą labai mėgsta briedžiai, ypač kelio pradžią ⑤, kurioje vyrauja retas apseimamas juodalksnynas. Keliaukite, kol pasieksite tiltą per Voryčios upelį, ir ten ⑥ pali-

kite automobilį. Nuo šio taško galėsite eiti keliu atgal per mišką 1,8 km iki ⑤ taško. Be genių, strazdų, erškėtzvirblių ir kitų miško paukščių, šiame miško gale vakarais ir rytais skraido slankos. Gale miško galite apsisukti ir grįžti keliuku atgal iki ⑥ taško arba pasukti į kairę (PV kryptimi) per pievą ir už 300 m pasiekti keliuką palei Nemuno pakrantę, kuriuo grįždami priešite ⑦ ir ⑥ stebėjimo taškus. Keliaudami šiuo maršrutu, girdėsite devynbalses, žiogelius, nendrinukes bei kitus krūmynų ir miško paukščius.

Kiti gyvūnai. Upiniai bebrai, kandinės audinės, lapės, stirnos, briedžiai.

RUPKALVIŲ ORNITOLOGINIS DRAUSTINIS IR PIEVOS PRIE ŠLAŽŲ TILTO

2–6 val.

5

TOP 3: meldinė nendrinukė, stulgys, paprastasis gričiuakas.

Tikslinės rūšys. Migruojančių gulbių, žąsų, ančių ir tilvikų santalkos, mažoji žąsis. Perėjimo laikotarpiu – pilkoji žąsis, dryžagalvė kryklė, kurapka, juodasis gandras, jūrinis erelis, nendrinė lingė, pievinė lingė, mažasis erelis rėksnys, didysis erelis rėksnys, ilgasnapė

vištelė, švygžda, griežlė, upinis kirlikas, gaidukas, perkūno oželis, stulgys, paprastasis gričiuakas, didžioji kuolinga, raudonkojis tulikas, urvinė kregždė, geltonoji kielė, mėlyngurklė, paprastasis kūltupys, margasis žiogelis, meldinė nendrinukė, raudongalvė sniegėna.

Vietovės aprašymas. Rupkalvių ornitologinis draustinis ir jį supančios pievos – unikali vieta Nemuno deltoje, kurios svarba išryškėja pavasarinio polaidžio ir paukščių veisimosi laikotarpiais. Draustinio teritorija prasideda pavažiavus vos 1 km nuo Šilutės link Rusnės ir dešinėje kelio pusėje tęsiasi beveik iki pat tilto į Rusnę. Visoje teritorijoje plyti sukultūrintos, gausiai melioruotos pievos, kuriose ganomi galvijai ir šienaujama žolė. Teritorijoje yra vos kelios gyvenamos sodybos.

Stebėjimo taktika ir vietos.

Migracija. Migracijos laikotarpiu santalkų rūšinė sudėtis labai panaši kaip ir Sausgalvių pievose – anksti pavasarį čia maitinasi ir ilsisi dešimtys tūkstančių žąsų, ančių, šimtai giesmininkių ir mažųjų gulbių. Balandžio antroje pusėje gausiau pasirodę tilvikiniai paukščiai nutupia iš vandens iškilusias pievų saleles, kelių pakraščius. Ypač šią teritoriją mėgsta migruojantys gaidukai, kuriuos patogu stebėti besimai-

tinančius ar besiilsinčius ant kelių užlietas pievas. Kol vandens pievose gausu, ančių rūšinė įvairovė taip pat gali nustebinti. Per migraciją čia leidžiasi eurazinės cyplos, pilkosios antys, rudagalvės ir dryžagalvės kryklės, didžiosios, smailiauodegės, šaukštasnapės, rudagalvės, kuoduotosios antys, klykuolės, didieji ir mažieji dančiasnapiai. Rupkalvių užliejamos pievos – bene geriausia vieta pavasariais stebėti urvines antis, kurių čia neretai galima suskaičiuoti netgi ne vieną dešimtį.

Pavasarių paukščių santalkų apžvalga šioje teritorijoje labai priklauso nuo vandens lygio pievose ir ant kelių, tačiau jeigu pavasaris mūsų kraštui įprastas ir didžioji dalis pievų užliejamos, pagrindiniai stebėjimo taškai būna šeši.

① apžvalgos taškas, atvykstant nuo Šilutės, pasiekiamas prieš Šlažų tiltą pasukus į žvyrelį dešinėje pusėje. Nuo čia iki sodybos laukuose kelias dažniausiai išvažiuojamas, tačiau toliau būna apsemtas iki balandžio

Paukščių stebėtojai Rupkalviuose stebi retą mažąją žąsį (*Anser erythropus*) © Marius Karlonas

Gaidukai (*Philomachus pugnax*) © Marius Čepulis

galo. Kairėje keliuko pusėje plytinčios pievos retai kada užliejamos, tad žąsys čia leidžiasi maitintis.

② stebėjimo taškas – kitoje Šlažų tilto pusėje, prie kelio į Pagrynių kaimą. Šioje vietoje paukščiai pasklidę didelėje teritorijoje ir juos sunku apžvelgti, tačiau 2-asis taškas vienas patogesnių, kur sparnuočių santalkas galima stebėti iš arčiau.

Tą pačią teritoriją, tik iš kitos pusės, galima apžvelgti iš ③ taško. Pervažiavę Šlažų tiltą, prieš Žalgirių mišką pasukite į kairę ir pavažiokite 1 km žvyrkeliu, tuomet ties sodyba vėl pasukite į kairę pievų link. Užlietų pievų pakraščius šioje teritorijoje mėgsta ne tik žąsys, bet ir tilvikiniai paukščiai.

④ apžvalgos taškas yra populiariausias tarp paukščių stebėtojų apžvelgiant Rupkalvių užliejamas pievas. Nuo pagrindinio kelio, ties ženklu į Rupkalvių ornitologinį draustinį, pasu-

kę į dešinę pusę, žvyrkeliu pravažiokite Rupkalvių gyvenvietę iki medienos dirbtuvių, už kurių pasukite į kairę ir už 100 m ant kalvos pasilikite automobilį. Ant šios kalvos ir aplink kapinaites šiaurinėje pusėje pasisotinti leidžiasi gausūs žąsų būriai, kuriuose kartais pavyksta pastebėti ir nykstančių mažųjų žąsų. Antys ir kiti vandens paukščiai pasklidę užlietose pievose aplink šią kalvą, todėl patogiu juos apžiūrėti apeinant ratu medienos dirbtuves.

Tilvikiniai paukščiai, ypač gaidukai, maitintis ir ilsėtis leidžiasi ant keliuko į vakarinę pievų pusę ties ⑤ tašku, tačiau čia geriau eiti pėsčiomis, nes dalis keliuko ruožų apsemti arba pažliugę.

Iš ketvirtojo taško grįžę į pagrindinį kelią, važiuokite iki pat tilto į Rusnę ir prieš jį pasukite į dešinę pusę link Šyšos kaimo. Kartais žąsys būriuojasi pievose visai prie Šyšos kaimo, todėl riedėdami automobiliu galėsite su-

stoti ten, kur paukščiai bus arčiausiai jūsų. Vieną pagrindinių stebėjimo taškų ties Šyšos kaimu pasieksite pavažiuavę 1,4 km nuo tilto į Rusnę. Ties keliuku į pievas dešinėje pusėje pasilikite automobilį ⑥. Per medžių tarpus ar truputį paėję keliuku į pievą galėsite apžvelgti Rupkalvių ornitologinį draustinį iš vakarinės pusės.

Veisimosi laikotarpis. Veisimosi laikotarpiu ši teritorija bene žinomiausia dėl čia perinčios gausios meldinių nendrinukių populiacijos. Draustinio pievose peri kelios dešimtys šių nykstančių paukščių, kuriuos stebėti galite visiškai jų netrikdydami nuo keliukų per pievas. Šiose pievose taip pat peri kelios poros gričiuų, perkūno oželiai, stulgiai, raudonkojai tulikai, griežlės, švygždos, vėliais vakarais ar naktimis kanalų pakraščiuose galima išgirsti giedant mėlyngurkles. Visus šiuos paukščius

galite pamatyti ar išgirsti keliaudami maršrutu, pažymėtu — —. Maršruto ilgis – 7,1 km, todėl žygiui vertėtų paskirti bent 4 val.

Geriausias metų laikas žygiui per Rupkalvių pievas yra nuo gegužės vidurio iki birželio pabaigos. Šiuo laikotarpiu jau būna sugrįžę net ir vėliausiai paskrendantys giesmininkai, o aktyvūs paukščiai būna didžiąją paros dalį. Norint išgirsti ir tokius paslaptinius paukščius, kaip švygždą, ilgasnapę vištelę, stulgį, meldinę nendrinukę ar mėlyngurklę, žygį vertėtų uždelsti iki sutemų, taigi pradėti reikėtų vakare, apie 19–20 val.

Kiti gyvūnai. Kanaluose aptinkami upiniai bebrai ir audinės, iš Žalgių miško kartais išeina briedžiai, o jo pakraščiuose vakarais įprasti įvairių rūšių šikšnosparniai. Pievose dažnos lapės ir stirnos.

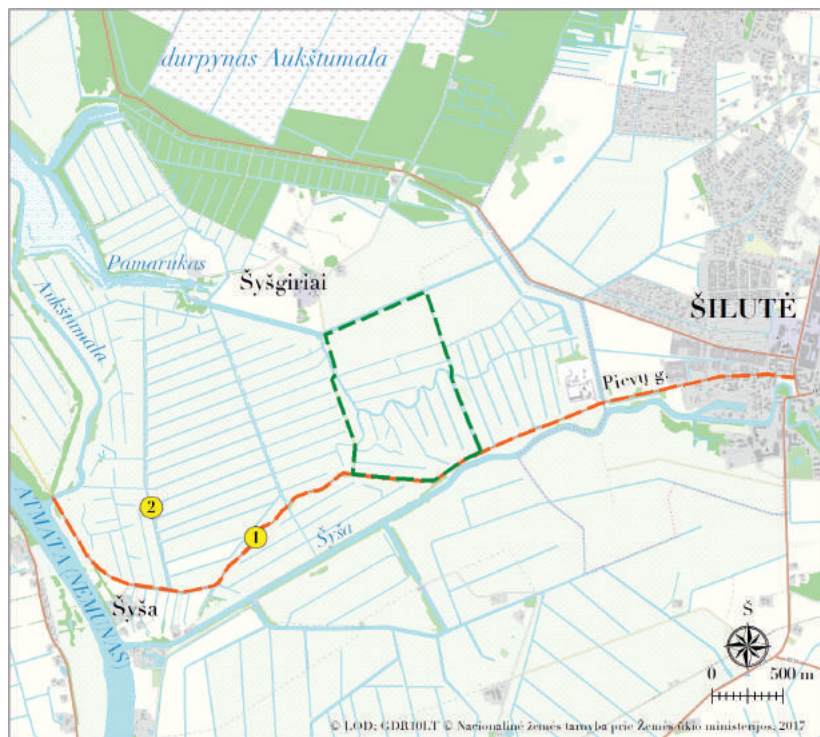
Rudoji lapė (*Vulpes vulpes*) © Marius Karlonas

ŠYŠGIRIŲ PIEVOS

● ● 🕒 2–3 val. 📡

6

TOP 3: paprastasis gričiuokas, stulgys, griežlė.

Tikslinės rūšys. Migruojančių gulbių, žąsų, ančių ir tilvikų santalkos, mažoji žąsis. Perėjimo laikotarpiu – pilkoji žąsis, dryžagalvė kryklė, kuparka, jūrinis erelis, juodasis peslys, nendrinė lingė, pievinė lingė, mažasis erelis rėksnys, ilgasnapė vištelė, švygžda, griežlė, perkūno oželis, stulgys, paprastasis gričiuokas, raudonkojis tulikas, gražiagalvė, gel-

tonoji kielė, mėlyngurklė, margasis žiogelis, upinis žiogelis, paprastoji medšarkė, raudongalvė sniegena.

Vietovės aprašymas. Šilutės miesto vakariniame pakraštyje plytinčios Šyšos polderio pievos šiaurinėje dalyje remiasi į Šyšgirių kaimą ir Aukštumalos durpyną, vakarinėje – į Aukštumalos upę, o pietinėje – į Šy-

Paukščių stebėtojai Šyšgirių pievose © Marius Karlonas

šos upę. Teritorija, apimanti 830 ha, gausiai melioruota, tik Pamaruko upė, tekanti viduriu pievų, nepaliesta žmogaus ir mėgstama retų sparnuočių perėjimo metu.

Per pavasario polaidį teritorija smarkiai užliejama vandens, kuris pievose neretai laikosi iki pat gegužės. Nemažai melioracijos griovių ir lauko kelių yra apaugę krūmų juostomis, kurios suskaido pievas. Beveik visos pievos šioje Nemuno deltos regioninio parko dalyje yra šienaujamos arba jose ganomi galvijai, o tai sudaro palankias sąlygas paukščiams. Dauguma pievų Nemuno deltoje yra privačios, todėl svarbu gerbti žmonių nuosavybę ir nevažinėti automobiliais ten, kur nėra keliukų.

Stebėjimo taktika ir vietos.

Ankstyvą pavasarį, esant aukštam vandens lygiui, patekti į Šyšgirių

pievas gali būti sudėtinga dėl iš dalies apsemiamo žvyrkelio. Vis dėlto šis kelias užliejamas ne kasmet, tad visuomet verta patikrinti atvykus į vietą. Paprastai nuo balandžio vidurio kelias jau būna lengvai išvažiuojamas. Patekti į šią teritoriją galite tik vienu keliu – ties Šilutės Turgaus aikšte pasukite į Pievų gatvę ir pravažiavę gyvenamųjų namų kvartalą pasieksite žvyrkelį per Šyšgirių pievas — —.

Migracija. Pavasarį, kai pievose gausu polaidžio vandens, ši teritorija tampa rojumi dešimtims tūkstančių migruojančių vandens paukščių, kurių gausios santalkos čia laikosi, kol vanduo iš pievų galutinai išteka. Labiausiai Šyšgirių užliejamas pievas mėgsta migruojančių ančių, žąsų ir tilvikų būriai, skrisdami į perėjimo vietas tolimoje šiaurėje čia jie trumpam nutupia pailsėti ir pasistiprinti.

Šiose pievose beveik kiekvienais metais stebimos pavienės mažosios žąsys, o 2012 m. registruotas ir rekordinis Lietuvoje šios rūšies individų skaičius – 15 mažųjų žąsų viename būryje. Šioje teritorijoje stebėti paukščių santalkas patogu dėl greta Šyšos upės besidriekiančio žvyrkelio, kurio abiejose pusėse sparnuočiai leidžiasi. Vandens paukščiai mėgsta visą pievų ruožą nuo Šilutės iki Aukštumalos upės. Taigi išskirti atskiro stebėjimo taško gulbėms, žąsims ar antims nepavyks, nes visas 4,3 km ilgio ruožas tinkamas šiems sparnuočiams stebėti nuo kelio. Tilvikiniams paukščiams, ypač gaidukams ir griciukams, labiausiai patinka pievos prie Šyšos kaimo. Jų stebėjimo vieta labai priklauso ir nuo vandens lygio, tačiau gaidukų migracijos piko metu, balandžio antroje pusėje, būtų galima išskirti du stebėjimo taškus: ① – žema pievų dalis greta Šyšos kaimo, kur vanduo būna arti kelio, ši vieta mėgstama

gaidukų abiejose kelio pusėse; ② – akmenimis grįstas kelias nuo Šyšos kaimo į šiaurę – šis keliukas pavašarį iš dalies būna apsemtas kone iki balandžio galo, tačiau ruožuose, kurie iškilę virš vandens, poilsio ir pasistiprinti leidžiasi įvairūs tilvikiniai paukščiai: upiniai kirlikai, perkūno oželiai, tikučiai, gaidukai, paprastieji griciukai ir kt.

Veisimosi laikotarpis. Perėjimo metu paukščių rūšinė sudėtis panaši kaip ir kitoje Šyšos upės pusėje esančiame Rupkalvių ornitologiniame draustinyje (23 psl.) – pievose perigriciukai, stulgiai, perkūno oželiai, prie kanalų ir paupiuose girdėti ilgasnapės vištelės ir griežlės, svirpia upiniai ir margieji žiogeliai. Dieną galima stebėti medžiojančias pievines ir nendrinės linges, jūrinius erelius, juoduosius peslius. Sutemus žvyrkeliu judėkite labai lėtai ir bandykite įžiūrėti ant kelio „šviečiančią“ lėlio akį. Vasaros naktimis jie mėgsta leis-

Migruojančių žąsų būrys Šyšgirių pievose © Marius Karlonas

Stulgiai (*Gallinago media*) © Kęstutis Čepėnas

tis ant šiltų žvyrkelių, todėl nesunku juos aptikti lėtai pasivažinėjus pamiškųjų keliukais.

Norintiems pasivaikščioti po šias pievas ir pamatyti ar išgirsti įdomiausias čia besiveisiančius sparnuočius vertėtų keliauti — pažymėtu maršrutu. Jis veda laukų keliukais per melioruotas pievas ir palei Pamaruko upę. Šį maršrutą, kurio ilgis yra 4 km, rinkitės tik pavasario pabaigoje ir vasaros pirmoje pusėje. Mat iki gegužės mėnesio dalis maršruto dar gali būti užsemta, o nuo liepos – paukščių aktyvumas labai sumažėja. Žygį rekomenduojama pradėti vakare – prieš leidžiantis saulei arba anks-

ti ryte – prieš jai pakylant. Vis dėlto labiausiai stulgiai suaktyvėja praėjus valandai po saulės laidos ir gieda iki ryto, todėl, norint juos išgirsti, žygį, kurio trukmė yra ne mažiau kaip 2 val., vertėtų pradėti apie 21–22 val. Stulgiai – labai reti ir saugomi mūsų krašto sparnuočiai, todėl jų klausytės tik per didelį atstumą, kad neišbaidytumėte iš tuokviečių.

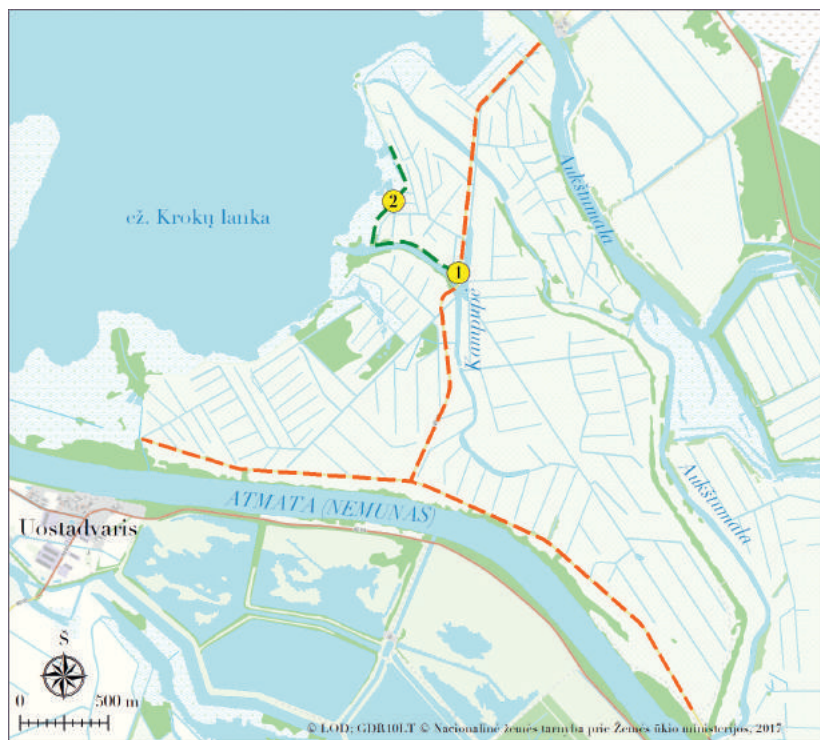
Kiti gyvūnai. Kanaluose aptinkama upinių bebrų ir audinių, iš Aukštumalos pelkės kartais išeina briedžiai, o jos pakraščiuose vakarais įprasti įvairių rūšių šikšnosparniai. Pievose dažnos lapės, stirnos ir pilkieji kiškiai.

TULKIARAGĖS POLDERIS IR KROKŲ LANKOS EŽERAS

● ● ● 🕒 1–3 val. 🔭

7

TOP 3: ilgasnapė vištelė, plovinė vištelė, jūrinis erelis.

Tikslinės rūšys. Pilkoji žąsis, urvinė antis, pilkoji antis, rudagalvė kryklė, dryžagalvė kryklė, šaukštasnapė antis, ausuotasis kragas, kuoduotoji antis, klykuolė, didysis baublys, didysis kormoranas, jūrinis erelis, juodasis peslys, nendrinė lingė, pievinė lingė, sketsakalis, ilgasnapė vištelė,

švygžda, plovinė vištelė, griežlė, pilkoji gervė, perkūno oželis, raudonkojis tulikas, paprastasis griciukas, geltonoji kielė, mėlyngurklė, margasis žiogelis, upinis žiogelis, nendrinis žiogelis, meldinė nendrinukė, paprastoji medšarkė, raudongalvė sniegėna, nendrinė starta.

Vietovės aprašymas. Nustojus ūkininkauti Tulkiaragės polderyje, pievos gausiai apaugo sumedėjusia augalija ir nendrynais. Dėl to šios teritorijos paukščių rūšinė sudėtis tapo palyginti nyki. Tačiau 2010–2015 m., pradėjus įgyvendinti meldinės nendrinukės apsaugai skirtą projektą, didelė dalis nendrynų Tulkiaragės polderyje kiekvienais metais imta šienauti. Kelerius metus iš eilės šienaujant pievas, atkurtos tinkamos sąlygos perėti ir kitiems itin retiems sparnuočiams. Į teritoriją perėti sugrįžo raudonkojai tulikai. Suskaidžius nendrynus, pagausėjo nendriinių linčių ir vištelių populiacijos, o 2016 m. aptiktas ir pirmasis giedantis meldinės nendrinukės patinas. Tikimasi, kad ateityje šie nykstantys paukščiai vėl pradės perėti šiose Nemuno del-

tos regioniniam parkui prisiklausančiose pievose.

Stebėjimo taktika ir vietos.

Atvykti į Tulkiaragės polderį galite tuo pačiu keliu, kaip ir į Šyšgirių pievas — —. Polderis prasideda iš karto pervažiavus tiltą per Aukštumalą ir tęsiasi iki pat Krokų Lankos ežero. Viena geriausių sparnuočių stebėjimo vietų Tulkiaragėje – paukščių apžvalgos aikštelė ant siurblinės ①. Nuo tilto per Aukštumalą nukeliavę 2,3 km, pasukite į dešinėje pusėje esantį keliuką ir už 1,3 km pasieksite meldinės nendrinukės piešiniu papuoštą siurblinę, ant kurios stogo įrengta apžvalgos aikštelė. Nuo jos žiūronais ar monokliu galėsite stebėti jūrinio erelio lizdą, kuriame šis deltos karalius peri jau daug metų. Arčiau ežero

Paukščių apžvalgos aikštelė Tulkiaragėje © Marius Karlonas

Briedis (*Alces alces*) © Marius Karlonas

nudžiūvusiuose juodalksnuose pamatysite dar vieną lizdą. Jame pastaraisiais metais įsikūrė dar vienas retas plėšrusis paukštis – juodasis peslys. Šiuos paukščius stebėkite tik nuo keliukų ar apžvalgos aikštelės, nes abu įrašyti į Lietuvos raudonąją knygą. Gegužės–birželio mėnesiais nuo apžvalgos bokštelio per vieną rytą galima pamatyti iki 60 skirtingų paukščių rūšių. Nendrynuose triukšmauja vištelės ir baubliai, virš pievų tuoktuvinius skrydžius atlieka perkūno oželiai ir raudonkojai tulikai, medžioja pievinės ir nendrinės lingės, sketsakaliai, svirpia trijų skirtingų rūšių žiogeliai. Ilgiau palūkėję, Kampupėje galite sulaukti urvinių ančių, kurios čia pat ir peri. Monokliu apžvelgę ežerą, stebėsite pilkąsias žąsis su žąsiukais, įvairių rūšių antis, kormoranus, ausuotuosius kragus.

Nuo siurblynės pasukę į vakarus ežero link, galėsite praeiti specialiai paukščiams stebėti skirtu taku, kurio ilgis yra 1,2 km į vieną pusę — —. Keliaudami šiuo taku, pasieksite paukščiams stebėti pastatytą regyklą ②, iš kurios galėsite apžvelgti ežerą iš arčiau. Pakrantės nendrynuose gausu ežerinių nendrinukių, mažųjų ir didžiųjų krakšlių, nendrinų žiogelių.

Geriausias metas ir laikas šiai teritorijai stebėti – gegužės–liepos mėnesių rytai ir vakarai.

Kiti gyvūnai. Tulkiaragės apžvalgos aikštelė – bene geriausia vieta Nemuno deltoje briedžiams stebėti. Vakaraš ir rytais čia jų galite pamatyti braidančių nendrynų pakraščiais ar net atvirame lauke. Šioje vietoje taip pat įprasti upiniai bebrai ir stirnos.

SKIRVYTĖS SALA

TOP 3: jūršarkė, jūrinis kirlikas, krantinis tilvikas.

Tikslinės rūšys. Migruojančių ančių, tilvikų, kirų ir žuvėdrų santalkos. Perėjimo metu – urvinė antis, didysis dančiasnapis, kurapka, didysis kormoranas, jūrinis erelis, nendrinė lingė, jūršarkė, upinis kirlikas, jūrinis kirlikas, krantinis tilvikas, paprastasis gričiukas, mažasis kiras, mažoji žuvėdra, upinė žuvėdra, tulžys, urvinė kregždė.

Vietovės aprašymas. Skirvytės upė – viena iš dviejų Nemuno upės atšakų, kuri kartu su Atmata teka aplink Rusnės salą. Ši upė skiria Lietuvą nuo Rusijos Federacijos Kaliningrado srities, todėl akylai stebima Valstybinės sienos apsaugos tarnybos, kuri keliaujant po Rusnės salą neretai sustabdo ir prašo pateikti asmens dokumentus. Skirvytės upė

Paukščių stebėtojai stebi jūršarkės Skirvytės saloje © Marius Karlonas

je stūkso kelios nedidelės, natūraliai susidariusios smėlio salelės, laikui bėgant užaugusios krūmais ir aukšta žole. Bene labiausiai šiuo metu paukščių pamėgta sala Skirvytės upėje yra iškilusi vos 1 km į vakarus atstumu nuo Rusnės miestelio, o jos plotas (be vidurvasarį atsiveriančių seklių) – 0,7 ha. Visa Rusnės sala, įskaitant ir Skirvytės upę bei jos salas, patenka į Nemuno deltos regioninio parko teritoriją.

Stebėjimo taktika ir vietos. Atvykti prie šios salos nesudėtinga, nes ji yra visai greta Rusnės miestelio, nuo kurio iki pat Skirvytės upės ties sala veda geros kokybės žvyrkelis ——. Rusnės miestelyje persikėlę tiltu per Pakalnės upę, pravažiokite degalinę ir pagrindiniam keliui išsišakojęm į du kelius laikykitės kairės pusės. Nuo

Rusnės miestelio ženkle keliaukite dar 770 m žvyrkeliu ir užkilę ant pylimo pamatysite du gretimus keliukus į kairę pusę – vienas jų drieksis pylimo viršumi, o kitas – apačia. Abiem keliukais pasieksite Skirvytės upę ir ties betonine pakrante pasukite keliuku į dešinę. Priekyje upėje išvysite gausiai krūmais apaugusią salą, kurią apžiūrėsite iš ① taško.

Ankstyvą pavasarį, kai vandens lygis upėje dar aukštas, ši sala nėra mėgstama paukščių, nes dėl krūmais apaugusio paviršiaus joje sunku nusileisti stambesniems sparnuočiams. Tačiau jau gegužės mėnesį, vandens lygiui pradėjus kristi ir aplink salą atsivėrus smėlėtoms pakrantėms, ši buveinė tampa namais ar maitinimosi vieta aibei sparnuočių. Saloje peri jūršarkės, upiniai ir jūriniai kirlikai, krantiniai tilvikai, mažosios ir upi-

Jūršarkė (*Haematopus ostralegus*) © Marius Čepulis

nės žuvėdros. Tačiau čia renkasi ne tik saloje gyvenantys paukščiai, bet ir gretimose teritorijose perintys ar jau išsiperėję sparnuočiai. Ypač nuo vidurvasario, kai vanduo dar labiau nuslūgsta ir priekyje salos atsiveria smėlėtos sausumos bei seklos, salą nutupia šimtai įvairių paukščių. Čia suskrenda gretimose teritorijose perėjusios pempės, paprastieji gričiukai, gaidukai, perkūno oželiai, rudagalviai, mažieji, sidabriniai ir kaspijiniai kirai, baltaskruostės ir juodosios žuvėdros. Saloje su jaunikliais neretai ilsisi urvinės antys ir didieji dančiasnapiai. Virš upės galite pamatyti jūrinius erelius, besidairančius

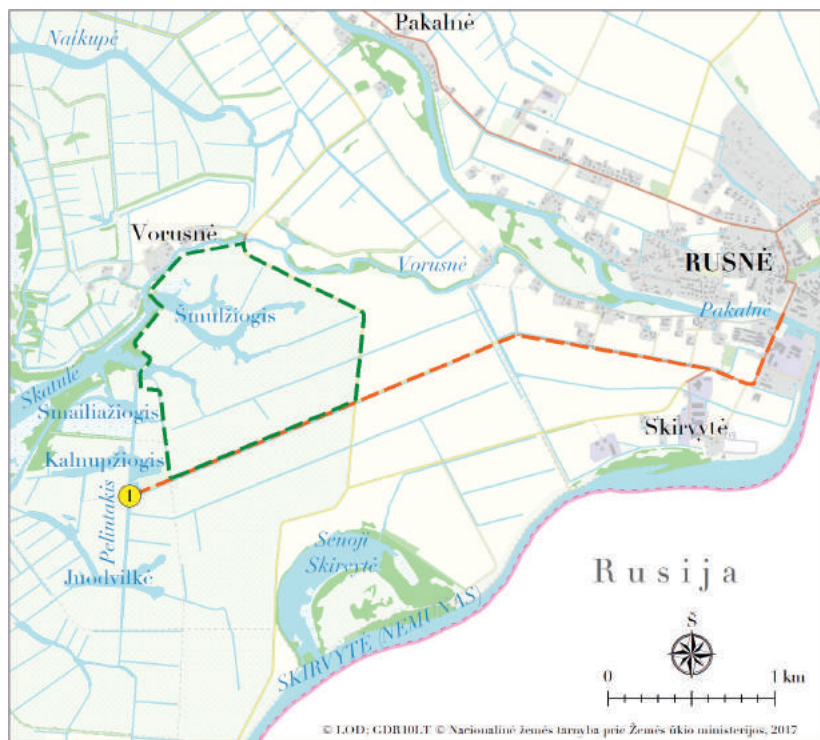
sekiai plaukiojančios žuvies, o pakrantėmis skraido ir grobio žvalgosi nendrinės lingės.

Rugpjūtį, prasidėjus intensyviai tilvikinių ir sėjikinių paukščių migracijai, ši sala tampa antra geriausia vieta Nemuno deltoje stebėti šiems sparnuočiams po Kintų žuvininkystės ūkio (55 ps.). Jei vandens lygis upėje nepakyla ir neužlieja smėlėtų seklių, teritorijos svarba migruojantiems paukščiams išlieka iki pat migracijos pabaigos – lapkričio mėnesio.

Kiti gyvūnai. Upiniai bebrai, ūdos, kanadinės audinės, stirnos, pilkieji kiškiai.

BEVARDIS UPELIS IR JŲ SUPANČIOS PIEVOS

9

TOP 3: raudonkojis tulikas, juodoji žuvėdra, balinė pelėda.

Tikslinės rūšys. Migruojančių gulbių, žąsų, ančių ir tilvikų santalkos. Perėjimo laikotarpiu – pilkoji žąsis, dryžagalvė kryklė, kurapka, didysis baublys, jūrinis erelis, nendrinė lingė, pievinė lingė, ilgasnapė vištelė, švygžda, plovinė vištelė, griežlė, pilkoji gervė, gaidukas, perkūno oželis,

paprastasis gričiukas, raudonkojis tulikas, juodoji žuvėdra, balinė pelėda, geltonoji kielė, paprastasis kūltupys, margasis žiogelis, nendrinis žiogelis, paprastoji medšarkė.

Vietovės aprašymas. Rusnės salos pietvakarinėje dalyje plytinčios

Balinė pelėda (*Asio flammeus*) © Marius Čepulis

ganomos ir šienaujamos gausiai melioruotos pievos, tačiau dalis teritorijos vis dar užpelkėjusi, todėl joje nevyksta jokia žmogaus veikla. Pievose daug siaurų upinės kilmės eutrofinių ežerėlių – senvagių, kurių pakrantės smarkiai apaugusios nendrėmis. Du iš jų – Kalnupžiojį ir Juodvilkės ežerus – sieja Bevardis upelis, kai kur vadinamas ir Pelintakiu. Kaip ir visa Rusnės sala, ši vieta taip pat patenka į Nemuno deltos regioninio parko teritoriją.

Stebėjimo taktika ir vietos. Iki tilto per Bevardį upelį ① galite atvažiuoti nuo Rusnės kirtę Pakalnės upę ir visuomet judėdami pagrindiniu keliu iki upelio ——. Nuo tilto per Pakalnės upę iki tilto per Bevardį upelį yra 4,4 km, didžioji dalis driekiasi žvyrkeliu. Kelias iki Bevardžio upelio

beveik niekada neapsemiamas, todėl į šį stebėjimo tašką galėsite atvykti net ir ankstyvą pavasarį.

Migracija. Anksti pavasarį dalis pievų aplink Bevardį upelį užliejamos, tad čia gausiai leidžiasi žąsys, antys ir tilvikai. Žąsys dažniausiai būriuojasi pievose abipus žvyrkelio, dar net neprivažiavus Bevardžio upelio, nes labiau į rytus esančios pievos plyti kiek aukščiau, todėl vandens ten beveik nebūna. Artėjant Bevardžio upelio link, vandens pievose daugėja, dėl to jos puikiai tinka migruojančių ančių ir tilvikų santalkoms. Pievoje esant vandens, gausios santalkos laikosi ir vakarinėje Bevardžio upelio pusėje, pievose tarp Kalnupžiojio ir Juodvilkės ežerų.

Veisimosi laikotarpis. Iš pievų ištekėjus vandeniui, Bevardis upelis, senvaginiai ežerai ir juos supančios

pievos tampa namais aibei saugomų sparnuočių rūšių. Jau gegužės pabaigoje, atvykus prie tilto per Bevardį upelį, iš karto pasitinka gausus būrys čia pat ant alijošinių aštrių perinčių juodųjų žuvėdrų. Tiltikai peri pievose tarp Kalnupžiogės ir Juodvilkės ežerų. Čia galite stebėti raudonkojus tulikus, gričiuokus, perkūno oželius ir gaidukus. Upelio ir ežerų pakrantės vešliai apaugusios nendrėmis ir užpelkėjusios, todėl labai mėgstamos vištelių. Jų čia galima išgirsti 4 rūšis: ilgasnapę ir plovinę višteles, švygždą ir griežlę. Pakrančių nendrynuose taip pat baubia didieji baubliai, tarškia nendriniai žiogeliai, lizdus susisukusios nendrinės ir pievinės lingės, kurios čia pat ir medžioja. Ši vieta yra viena geriausių Nemuno deltoje balinei pelėdai stebėti. Dažniausiai šios paslaptingos pelėdos į medžioklę išskrenda saulei leidžiantis ar jau nusileidus, būtent šiuo metu didžiausia

tikimybė išvysti tupinčią ar žemai virš pievų skraidančią balinę pelėdą.

Nemažą dalį šioje teritorijoje perinčių paukščių galite stebėti ar girdėti nuo tilto per Bevardį upelį ar truputį aplink jį pasivaikščioję, tačiau daugiausia įdomių sparnuočių aptiksite išsirusę į žygį pro keturis senvaginius ežerus ir tris upes — — pažymėtu maršrutu. Šis 4,6 km ilgio maršrutas veda keliukais, kuriais galima važiuoti ir dviračiu ar automobiliu. Žygį geriausia pradėti anksti ryte arba vakare, prieš leidžiantis saulei, nes vištelės, baubliai ir pelėdos aktyviausi būna saulei dar nepakilus arba jau nusileidus. Norint pamatyti kuo daugiau įvairių sparnuočių, vasaros rytą žygį, kurio trukmė – apie 3 val., pradėti vertėtų apie 4–5 val. ryto, o vakare – 20–21 val.

Kiti gyvūnai. Upiniai bebrai, kandinės audinės. Pievose įprastos stirnos ir pilkieji kiškiai.

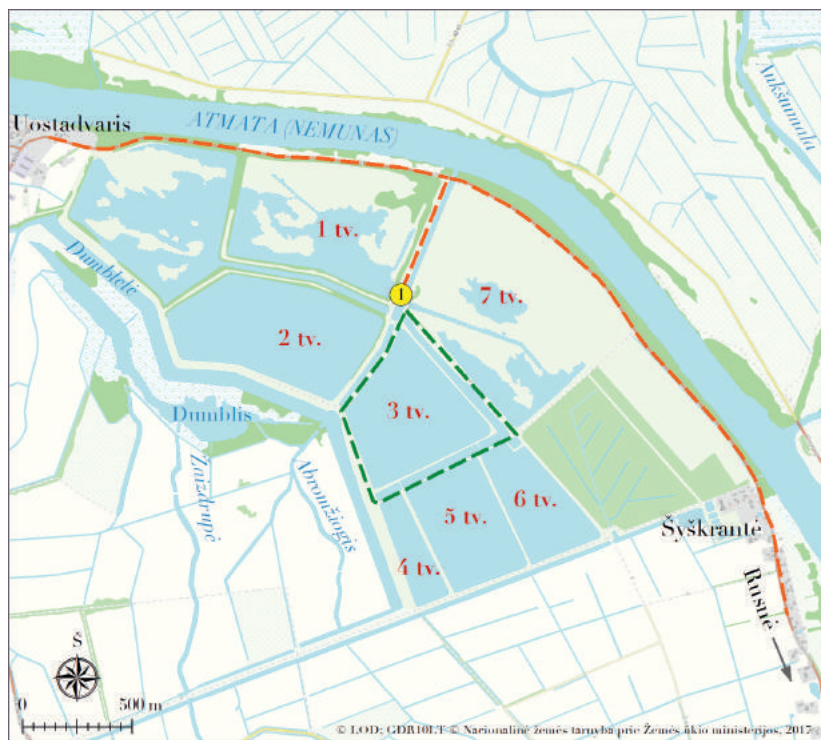

Raudonkojis tulikas (*Tringa totanus*) © Simonas Minkevičius

RUSNĖS ŽUVININKYSTĖS ŪKIO TVENKINIAI

TOP 3: juodakalis krugas, mažasis krugas, šaukštasnapė antis.

Tikslinės rūšys. Pilkoji žąsis, pilkoji antis, šaukštasnapė antis, rudagalvė antis, kuoduotoji antis, mažasis krugas, ausuotasis krugas, juodakalis krugas, didysis kormoranas, didysis baublys, pilkasis garnys, nendrinė lingė, jūrinis erelis, ilgasnapė vištelė, nendrinė vištelė, laukys, krantinis til-

vikas, juodoji žuvėdra, tulžys, mažasis margasis genys, nendrinis žiogelis, ūsuotoji zylė, remeza.

Vietovės aprašymas. Rusnės salos šiaurinėje dalyje įrengtuose žuvininkystės ūkio tvenkiniuose jau daugiau nei du dešimtmečius nebevyk-

doma intensyvi ūkinė veikla. Todėl bene pusė tvenkinių teritorijos gausiai apaugusi nendrėmis ir krūmais, o keli tvenkiniai visiškai nebeprisipildomi vandens. Nors intensyvi žuvininkystė šiame akvakultūros ūkyje nebetęsiama, teritoriją vis tiek prižiūri sargas, kuris žvejams išduoda leidimus, kad šie patektų į tvenkinių teritoriją.

Stebėjimo taktika ir vietos. Nuorodą apie įvažiavimą į tvenkinių teritoriją pamatysite kairėje kelio pusėje, keliaudami nuo Šyškrantės link Uostadvario — —. Norint stebėti paukščius šiuose tvenkiniuose, reikia kreiptis į sargą, kurį dažniausiai galite rasti tvenkinių teritorijoje, ties kelio užtvartu esančiame name ①. Susitarus su sargu, automobilį geriausia palikti šioje vietoje ir toliau keliauti

pėsčiomis, nes keliai tvenkinių teritorijoje yra prastos būklės.

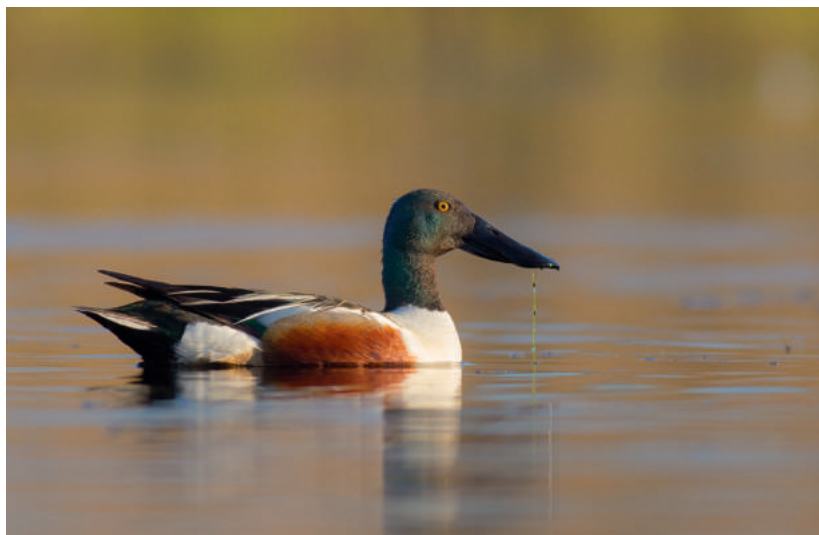
Didžiąją dalį tvenkinių apžvelgsite žingsniuodami 3,6 km ilgio maršrutu — — aplink trečiąjį tvenkinį (3 tv.). Pradėdami eiti šiuo maršrutu, nuo sargo namo apžiūrėkite pirmąjį tvenkinį ir toliau keliaukite maršrutu pietvakarių kryptimi. Žingsniuodami keliuku, nendrose ir krūmuose galite išgirsti pirmąsias remezas ir ūsuotąsias zyles, kurios palyginti įprastos šioje teritorijoje. Už 600 m nuo sargo namuko pasieksite pylimą, ant kurio užkilę galėsite apžvelgti antrąjį tvenkinį. Gale tvenkinio augančiuose medžiuose 2017 m. pradėjo perėti didieji kormoranai, kurių čia per pirmus metus įsikūrė apie 1 000 porų.

Apžvelgę antrąjį tvenkinį, toliau traukite pylimo viršumi, trečiojo

Juodakaklis kragas (*Podiceps nigricollis*) © Marius Čepulis

Šaukštasnapė antis (*Anas clypeata*) © Simonas Minkevičius

tvenkinio pakraščiu. Šiame tvenkinyje mėgsta perėti kragai, be įprastų ausuotųjų, galite pamatyti ir retų juodakaklių kragų. Pasiekę ketvirtąjį tvenkinį, pasukite į keliuką kairėje pusėje, rytų kryptimi. Eidami šiuo keliuku, galėsite apžiūrėti tris tvenkinius dešinėje pusėje (4, 5, 6 tv.). Ketvirtajame tvenkinyje peri mažieji kragai ir nendrinės vištelės, tačiau sulaukti jų išlendant iš paviršinės vandens augalijos ne visuomet pasiseka.

Penktasis ir šeštasis tvenkiniai paprastai būna patys įdomiausi, juose peri pilkosios, šaukštasnapės, rudagalvės ir kuoduotosios antys, laukiai, jauniklius iš pievų atsiveda pilkosios žąsys. Šiuos du tvenkinius ypač mėgsta ir migruojantys vandens paukščiai – rudenį ir pavasarį čia galite stebėti šimtinius ančių būrius, tarp kurių, be minėtų, dar būna eu-

razinių cyplių, smailiauodegių ančių, klykuolių, dryžagalvių ir rudagalvių kryklių. Migracijos laikotarpiu čia leidžiasi mažosios gulbės ir gulbės giesmininkės, todėl, ypač vėlyvą rudenį, tai viena geriausių vietų Nemuno deltoje šioms rūšims stebėti.

Priėję septintąjį tvenkinį, pasukite į kairę ir tvenkinio pakraščiu grįžkite sargo namelio link. Septintasis tvenkinys itin sekus ir gausiai apaugęs nendrėmis, todėl jį mėgsta vandens paukščiai – antys ir pilkosios žąsys, o šio tvenkinio pakraščiai yra geriausia vieta, norint aptikti ūsuotųjų zylių, remezų, nendrių žiogelių, nendrių lingių, taip pat išgirsti didįjį baublį ir ilgasnapę vištelę.

Kiti gyvūnai. Upiniai bebrai, kandinės audinės, ūdros, usūriniai šunys, lapės, stimos.

PAMARYS TIES UOSTADVARIU

2–6 val.

11

TOP 3: mažasis baublys, balinė pelėda, geltongalvė kielė.

Tikslinės rūšys. Migruojančių žąsų, ančių ir tilvikų santalkos. Perėjimo laikotarpiu – pilkoji žąsis, dryžagalvė kryklė, kurapka, didysis baublys, mažasis baublys, jūrinis erelis, nendrinė lingė, pievinė lingė, ilgasnapė vištelė, griežlė, pilkoji gervė, perkūno oželis, paprastasis gričiuakas, raudonkojis tulikas, juodoji žuvėdra, balinė pelėda, tulžys, geltonoji kielė,

geltongalvė kielė, mėlyngurklė, paprastasis kūltupys, margasis žiogelis, nendrinis žiogelis, upinis žiogelis, meldinė nendrinukė, ūsuotoji zylė, raudongalvė sniegėna.

Vietovės aprašymas. Šiaurvakarinėje Rusnės salos dalyje plytinčios sukultūrintos, smarkiai melioruotos pievos, vakaruose besiribojančios su

plačia nendrynų juosta Kuršių mariose, šiaurinėje pusėje – su Atmatos upe, o pietinėje – su Rusnaitės upe. Ištekėjus pavasarinio polaidžio vandeniui, pievose ganomi galvijai, pjauama žolė. Dėl šių šimtmečiais čia taikomų ekstensyvių ūkininkavimo būdų pievose vis dar aptinkama itin retų mūsų krašte sparnuočių. Kaip ir visa Rusnės sala, ši teritorija taip pat patenka į Nemuno deltos regioninį parką.

Stebėjimo taktika ir vietos. Ar galėsite įvažiuoti į šią teritoriją, priklausoma nuo metų laiko. Pavasariais pievas smarkiai užlieja polaidžio vanduo ir neretai visi keliukai išlieka apsemti iki pat balandžio vidurio. Nors gegužės

mėnesį pievose vis dar telkšo nedidelės balos, keliukai dažniausiai jau būna sausi ir privažiuoti automobiliu galima nuo Uostadvario ar Pakalnės pusių. Pagrindinis stebėjimo taškas ir vieta, nuo kurios paukščių stebėjimo maršrutas tęsiamas pėsčiomis, yra Uostadvario paukščių apžvalgos bokštelis pamaryje ①.

Migracija. Apžvalgos bokštelis – puiki vieta apsidairyti aplink, pasigrožėti Rusnės salos kraštovaizdžiu, už kelių kilometrų stūksančiomis Kuršių nerijos kopomis ir Ventės rago ornitologine stotimi. Iš šio bokštelio gerai matomos pievos, kuriose pavasarį ir rudenį būriuojasi žąsys, nendrių juosta, kur galite įžiūrėti didįjį baublį ar braidantį briedį, ir besiilsinčių an-

Mažasis baublys (*Ixobrychus minutus*) © Marius Čepulis

čių būrių pamėgta Kuršių marių priekrantė. Šia pakrante kiekvieną rudėnį ir pavasarį praskrenda milijonai sparnuočių, todėl bokštelis yra viena geriausių vietų rudeninei ir pavasarinei paukščių migracijoms Šilutės rajone stebėti.

Veisimosi laikotarpis. Iš bokštelio ar greta jo beveik visuomet galite išgirsti čia pat, nendrynuose, zvimb-sinčias ūsuotąsias zyles ir tarškiantį nendrinį žiogelį. Paėję keliuku palei nendrių juostą, aptiksite retąsias geltongalves kieves, kurių čia kiekvienais metais peri bent trys poros.

Kaip ir daugelis kitų vietų, ši teritorija geriausiai atsiskleidžia anksti ryte arba vėlai vakare, kai suaktyvėja ir prieblandą mėgstantys sparnuočiai. Norint stebėti įdomiausias šios vietos paukščius, vertėtų rinktis 8 km ilgio laukų keliukais vedantį maršrutą, tinkamą keliauti pėsčiomis arba dviračiu — —. Eidami šiuo maršrutu, užtruksite 4–5 val., todėl žygį vakare vertėtų pradėti tarp 19–20 val. nuo bokštelio traukiant rytų kryptimi (pasirinkę tokią kryptį, aptiksite daugiausia sparnuočių). Kol dar šviesu, pievo-se tarp Pakalnės ir Uostadvario uosto stebėsite medžiojančias pievines ir nendrinės linges, jūrinius erelius, pievų ir krūmynų paukščius: žiogelius,

karklines nendrinukes, pievinius kalviukus, raudongalves sniegenas.

Saulei leidžiantis už horizonto, būsite įveikę pusę maršruto ir nuo Uostadvario uostelio pajudėsite per gausiai melioruotas pievas bokštelio link. Keliaujant šiuo ruožu, nevertėtų skubėti ir retkarčiais sustojus atidžiai paklausti. Mat vakarais pievose gieda rečiausias Europos giesmininkas – meldinė nendrinukė. Čia pat peri ir raudonkojai tulikai bei paprastieji gričiukai, kanaluose su žąsiukais plaukioja pilkosios žąsys, griežia griežlės, ore mekena perkūno oželiai.

Saulei nusileidus, ypatingą dėmesį vertėtų sutelkti į kiekvieną virš nendrių ar pievų skrendantį didesnį paukštį, nes šiuo metu į medžioklę išsirusia balinės pelėdos. Grįžus prie bokštelio, bus beveik tamsu, tačiau entuziazmo nestokojantys turėtų dar paėjėti apie 600 m pylimu Rusnaitės upės link — —. Žingsniuodami pylimu palei nendryną, atidžiai klausykitės – naktimis čia galite išgirsti didžiuosius ir mažuosius baulbius, žviegimu ir kriuksėjimu jiems pritariančias ilgasnapes višteles.

Kiti gyvūnai. Briedžiai, stirnos, upiniai bebrai, ūdros, kanadinės audinės, pilkieji kiškiai.

NEMUNO DELTA KELIAUJANT LAIVU

● ● ● ⌚ 2–6 val. ⓘ

TOP 3: migruojančių ančių santalkos, mažasis kiras, ūsuotoji zylė.

Tikslinės rūšys. Migruojančių ančių santalkos, didieji baltieji garniai, įvairios kirų rūšys. Perėjimo laikotarpiu – pilkoji žąsis, dryžagalvė kryklė, pilkoji antis, šaukštasnápė antis, rudagalvė antis, kuoduotoji antis, klykuolė, didysis dančiasnapis, didysis baublys, ausuotasis kragas, jūrinis

erelis, nendrinė lingė, jūršarkė, krantinis tilvikas, brastinis tilvikas, perkūno oželis, paprastasis gričiukas, raudonkojis tulikas, juodoji žuvėdra, baltaskruostė žuvėdra, mažasis kiras, tulžys, geltongalvė kielė, nendrinis žiogelis, ūsuotoji zylė, remeza, raudongalvė sniegėna.

Vietovės aprašymas. Apžvelgti Nemuno deltą keliaujant laivu – unikali galimybė į laukinę pamario gamtą pažiūrėti kitu kampu. Plaukiant laivu, galima aplankyti sausumos keliais nepasiekiamas atokiausias deltos vietas ir išvysti vandens paukščius jų karalystėje. Priešdeltis, Krokų Lankos ežeras, Kniaupo įlanka, Atmatos, Minijos ir Upaičio upės, Atmatos salos, Kniaupo įlankos seklumos ir Ventės pelkė – tai paukščių itin pamėgtos buveinės, kurias galite pamatyti plaukdami 12 km ilgio maršrutu iš Uostadvario ar Mingės.

Stebėjimo taktika ir vietos. Norint užsisakyti paukščių stebėjimo plaukimą Nemuno deltoje, būtina iš anksto kreiptis į kapitonus Mingės ar Uostadvario kaimuose ir susitarti dėl tikslaus laiko, maršruto ir trukmės

(informaciją apie laivų nuomą rasite Šilutės TIC interneto svetainėje www.siluteinfo.lt). Plaukiant maršrutu, pažymėtu — —, kelionė laivu truks iki dviejų valandų, priklausomai nuo to, kiek kartų norėsite sustoti ir apsidairyti aplink.

Maršrutą pradėję nuo Uostadvario uostelio Atmatoje, plaukite į Miniją, iš kurios vos už 800 m pasukite į Upaičio upę ir ja keliaukite iki Kniaupo įlankos. Šiame ruože matysite pilkuosius garnius, skraidys greta perintys mažieji ir rudagalviai kirai, upės pakrantėje neretai tupi tulžiai. Kadangi Kniaupo įlanka vietomis itin sekli, įplaukę į ją, kelionę tęsti galėsite tik išilgai – laivų keliu iki Kuršių marių nenusukdami į šonus.

Ši įlanka yra itin vertinga teritorija perintiems ir migruojantiems van-

Paukščių stebėtojai laive © Marius Karlonas

dens paukščiams. Perėjimo metu čia aptinkamos pilkosios žąsys, pilkosios, šaukštasnapės ir rudagalvės antys, klykuolės, didieji dančiasnapiai, laukiai, didieji kormoranai, ausuotieji kragai, įlankos pakraščiuose peri baltaskruostės žuvėdros. Per migracijas įlankoje telkiasi gausios, neretai ne vieną tūkstantį viršijančios, ančių, kitų migruojančių vandens paukščių santalkos.

Pasiekę Kuršių marias, iš karto negalėsite sukti Atmatos salelių link, nes priekrantė per sekli laivybai. Atmatos žiočių link kapitonas galės pasukti plaukęs apie 1,5 km į marias. Ši Kuršių marių dalis taip pat mėgstama įvairių vandens paukščių, kirų ir žuvėdrų. Be to, iš čia jums atsivers puiki panorama į Ventės rago ornitologinę stotį (61 psl.) ir Kuršių nerijos kopas. Pasie-

kę Atmatos žiotyse esančias salas, paprašykite kapitono kiek galima arčiau priplaukti prie jų **1** ir bent dešimčiai minučių išjungti laivo variklį. Be įprastų paukščių, salose peri dryžagalvės ir rudagalvės kryklės, pilkosios antys, jūršarkės, pempės, raudonkojai tulikai, paprastieji gričiukai, perkūno oželiai, mažosios ir upinės žuvėdros, geltongalvės kielės. Vaikščioti saloje paukščių perėjimo metu (gegužės 20–liepos 31 dienomis) draudžiama, todėl šiuo laikotarpiu sparnuočius stebėkite tik iš laivo. Pasižvalgę Atmatos salelėse, grįžkite į uostą Atmatos upe.

Kiti gyvūnai. Upiniai bebrai, ūdros, kanadinės audinės. Plaukdami laivu, pakrantėje galite pamatyti briedžių ir stirnų.

Didysis baltasis garnys (Egretta alba) © Simonas Minkevičius

KROKŲ LANKOS EŽERO PAKRANTĖ IR MINIJOS SENVAGĖ

13

TOP 3: pievinė lingė, raudonkojis tulikas, meldinė nendrinukė.

Tikslinės rūšys. Migruojančių gulbių, žąsų, ančių ir tilvikų būriai. Perinti pilkoji žąsis, pilkoji antis, dryžagalvė kryklė, šaukštaspapė antis, rudagalvė antis, kuoduotoji antis, kurapka, ausuotasis kragas, didysis baublys, jūrinis erelis, nendrinė lingė, pievinė lingė, sketsakalis, ilgasnapė vištelė,

švygžda, plovinė vištelė, griežlė, nendrinė vištelė, pilkoji gervė, perkūno oželis, raudonkojis tulikas, paprastasis griciukas, juodoji ir baltaskruostė žuvėdros, geltonoji kielė, paprastasis kūltupys, margasis žiogelis, nendrinis žiogelis, meldinė nendrinukė, papras-toji medšarkė, raudongalvė sniegėna.

Vietovės aprašymas. Krokų Lanka – lagūninio tipo ežeras Nemuno deltos regioniniame parke, pusiau-keleje tarp Šilutės miesto ir Ventės rago. Ežero pakrantėje įsikūrę du kaimai – Rūgalių ir Minijos. Pakrantės beveik ištiesai apžėlusios plačia meldu ir nendrių juosta. Gilesnėse vietose auga lūgnės, plūdės, elodėjos, plunksnalapės. Ežero ilgis – 4,4 km, plotis – 3,3 km. Apyežerės pievos pavasariais užliejamos, tačiau gausiai melioruotos, todėl įprastai vanduo iš pievų nudrenuojamas iki gegužės mėnesio. Į vakarus nuo ežero teka Minijos upė, o per pievas vingiuoja beužželianti senoji jos vaga.

Stebėjimo taktika ir vietos.

Migracija. Kaip ir didžiojoje Nemuno deltos dalyje, apyežerės pievos per pavasarinį polaidį smarkiai užliejamos, todėl patekti į teritoriją gali būti neįmanoma dėl apsemtų kelių. Tačiau ne kiekvienais metais laukų keliukai paskandinami ir nevienodai ilgai vanduo laikosi pievose. Vienintelis būdas tai sužinoti – atvykti į šią vietą. Atvažiuoti galite tik dviem keliais – nuo kelio Šilutė–Kintai ties Rūgalių kaimu arba Minijos senvage pasukę Minijos (Mingės) kaimo link — —. Keliaujant žvyrkeliu ežero link, apsemtose pievose maitinasi ir ilsisi gulbių, žąsų, ančių ir tilvikinių paukščių būriai, kuriuos patogų apžiūrėti tiesiog nuo keliuko. Jei visi laukų keliukai išvažiuojami, didžiąją dalį santalkų pievose ir ežere galite apžiūrėti iš 6-ių stebėjimo taškų, pažymėtų žemėlapyje: ① – žemuma pievose,

Paukščių stebėtojai iš Anglijos šalia Krokų Lankos ežero © Marius Karlonas

kur vanduo išsilaiko palyginti ilgai, todėl šią vietą ypač mėgsta migruojančių ančių būriai; ② – paukščių stebėjimo bokštelis Krokų Lankos ežero pakrantėje – nuo čia galėsite iš aukščiau apžvelgti apyežerės pievas ir ežerą (šis taškas ypač svarbus per rudeninę migraciją, kai vanduo pievose nusekęs ir antys būriuojasi ežere); ③ – žemumoje plytinti pievų dalis, kurioje vanduo užsilaiko ilgiau, todėl čia gausiai leidžiasi migruojančios antys ir tilvikai; ④ – šiose pievose vandens būna mažai, tad žąsys čia leidžiasi pasimaitinti; ⑤ – užlietose pievose būriuojasi žąsys ir antys, o pamiškės medžiuose neretai tupi čia pat perintys jūriniai ereliai. Visa varkarinė apyežerė yra viena geriausių vietų vėlyvą rudenį Nemuno deltoje javinėms lingėms stebėti.

Veisimosi laikotarpis. Nuo gegužės pradžios iki liepos mėnesio antros pusės Krokų Lankos ežeras ir gretimos pievos virsta namais dešimtims retų

sparnuočių. Ežero pakrantėje per kelios pilkųjų žąsų šeimos, taip pat retos antys: pilkosios, šaukštasnapsės, rudagalvės, kuoduotosios antys, klykuolės ir dryžagalvės kryklės. Pievose per raudonkojai tulikai, paprastieji griciukai, perkūno oželiai. Medžioja jūriniai ereliai, nendrinės ir pievinės lingės, sketsakaliai. Ežero nendrynuose palyginti dažni didieji baubliai, o kanalų pakraščiuose vakarais girdėti ilgasnapsės vištelės ir švygždos.

Daugiausia perinčių sparnuočių rūšių aptiksite eidami — — pažymėtu 4,3 km ilgio maršrutu per apyžerės pievas. Maršrutą pradėti vertėtų nuo ② stebėjimo taško. Palikę automobilį, užlipkite į paukščių stebėjimo bokštelį ir apžvelkite ežerą. Bokšte lyje vertėtų palūkėti bent 20 min., nes ne visus paukščius galima išgirsti

ar pamatyti išnyrant iš nendrių vienu metu. Apžvelgę ežerą, keliaukite pėsčiomis laukų keliuku, kaip parodyta žemėlapyje. Eidami šiuo maršrutu, maždaug po 2 val. sugrįšite prie bokštelio. Geriausias laikas stebėti – ankstyvas rytas arba vėlus vakaras. Svarbu susiplanuoti laiką taip, kad maršrutu keliautumėte saulei leidžiantis ar kylant.

Norintiems išgirsti retąją meldinę nendrinukę, klausytis reikia pievose iš ① ir ⑥ taškų. Jei turite monoklij, apžiūrėkite žolių viršūnes – meldinės nendrinukės dažniausiai gieda ant aukščiausių žolių viršūnių, nuo kurių jos pastebimos dideliu atstumu.

Kiti gyvūnai. Briedžiai, stirnos, upiniai bebrai, ūdros, kanadinės audinės, pilkieji kiškiai.

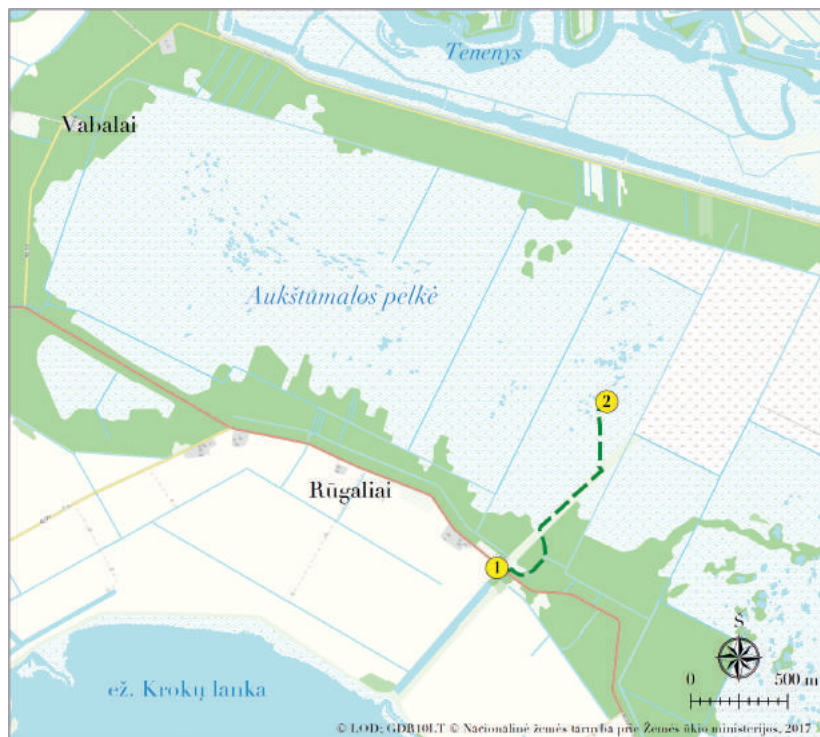

Pievinė lingė (*Circus pygargus*) © Marius Čepulis

AUKŠTUMALOS PAŽINTINIS TAKAS

● ● ● 🕒 1 val.

TOP 3: tetervinas, dirvinis sėjikas, plėšrioji medšarkė.

Tikslinės rūšys. Tetervinas, jūrinis erelis, paukštvanagis, sketsakalis, pilkoji gervė, dirvinis sėjikas, perkūno oželis, slanka, brastinis tilvikas, tikutis, lėlys, gražiagalvė, juodoji meleta, lygutė, volungė, plėšrioji medšarkė, svilikas.

Vietovės aprašymas. Aukštumalos pelkė, kadaise buvusi viena unika-

liausių Lietuvos aukštapelkių, dabar smarkiai pažeista žmogaus – didžiojoje pelkės dalyje jau daugiau nei pusę amžiaus yra eksploatuojamas durpynas. Visa aukštapelkės ir durpyno teritorija patenka į Nemuno deltos regioninį parką, tačiau tik varkarinė dalis paskelbta telmologiniu draustiniu, kuriame, 2013–2017 m. įgyvendinant pelkės atkūrimo pro-

Paukščių stebėtojai iš Norvegijos Aukštumalos pažintiniame take © Eugenijus Ostašenkovas

jektą, buvo atkuriamas likusios nesusaikintos aukštapelkės hidrologinis režimas, tvarkoma sumedėjusi augalija, įrengtas pažintis takas su apžvalgos bokšteliais. Šią aukštapelkę 1900 m. detaliai ištyrė vokiečių botanikas Karlas Albertas Vėberis (C. A. Weber) ir Aukštumala tapo pirmąją pasaulyje mokslo tyrinėta aukštapelke. 1902 m. botanikas ją aprašė ir išleido pirmąją pasaulyje pelkėtyros monografiją. Šiuo metu knyga išleista anglų ir lietuvių kalbomis.

Stebėjimo taktika ir vietos. Važiuodami Kintų kryptimi nuo Šilutės, prieš pat Rūgalių kaimą, dešinėje kelio pusėje, išvysite informacinį stendą ir nuorodą į Aukštumalos pažintinį taką. Automobilį palikite kitoje kelio pusėje esančiame miškelyje ① ir nuo čia kelionę pradėkite pėsčiomis. Tako ilgis į vieną pusę yra 1,2 km —, tad

pažintinis žygis užtruks mažiausiai valandą. Eidami pirmąją tako dalimi (370 m), žygiuosite pylimu per beržyną – tai vienintelė tako dalis, kurioje galite stebėti miško paukščius. Čia galite pamatyti didįjį margąjį genį, juodąją meletą, išgirsti volungę, sviliką ir kitus įprastus miško sparnuočius.

Antroji tako dalis prasidės perėjus tiltelį per melioracijos griovį. Nuo čia mediniu taku 480 m trauksite per pusiau atvirą buveinę – retais berželiais apaugusį aukštapelkės pakraštį. Šiame ruože galite stebėti lygutes, miškinius ir pievinius kalviukus, rytais ir vakarais čia skraido perkūno oželiai, slankos ir brastiniai tilvikai.

Trečioji tako dalis driekiasi naujai nutiestu 350 m ilgio mediniu taku nuo seno paukščių stebėjimo bokštelio per atvirą aukštapelkę iki jos viduryje prie pelkinių ežerėlių pastatyto apžvalgos bokšto ②. Žingsniuodami

šiuo ruožu ar stebėdami iš apžvalgos bokšto, turėsite galimybę pamatyti retuosius dirvinius sėjikus, tikučius, o ankstyvais rytais – išgirsti burbuliuojančių tetervinų balsus. Detaliau apsidairę iš bokšto, pušelių viršūnėse galite aptikti tupinčią plėšriąją medšarkę, danguje neretai skraido jūriniai ereliai, trimituodamos savo vietą praneša ir pilkosios gervės. Šią buveinę geriausia aplankyti, kai paukščiai veisiasi – balandžio–liepos mėnesiais.

Kiti gyvūnai. Pelkėje ir jos pakraščiuose gausu geltonskruosčių žalčių, neretos paprastosios angys, tako pakraščiuose galite stebėti ir gyva-vedžius driežus. Taip pat aptinkama briedžių, stirmų, pilkųjų kiškių.

Pilkoji gervė (*Grus grus*)
© Dalia Račkauskaitė

Dirviniai sėjikai (*Pluvialis apricaria*) © Renatas Jakaitis

KINTŲ ŽUVININKYSTĖS ŪKIO TVENKINIAI

TOP 3: urvinė antis, jūrinis erelis, migruojančių tilvikų santalkos.

Tikslinės rūšys. Migruojančių žąsų, ančių ir tilvikų santalkos, įvairios kirų rūšys. Perėjimo laikotarpiu – pilkoji žąsis, pilkoji antis, šaukštasnapė antis, kuoduotoji antis, mažasis kragas, ausuotasis kragas, didysis kormoranas, pilkasis garnys, jūrinis erelis, nendrinė lingė, ilgasnapė viš-

telė, nendrinė vištelė, laukys, upinis kirlikas, jūrinis kirlikas, krantinis tilvikas, upinė žuvėdra, nendrinis žiogelis, remeza, raudongalvė sniegėna.

Vietovės aprašymas. Tai vienas didžiausių Lietuvos žuvininkystės ūkio tvenkinių kompleksų (600 ha),

Jūrinis erelis (*Haliaeetus albicilla*) © Marius Čepulis

Įrengtas šiaurinėje Nemuno deltos regioninio parko dalyje, Minijos upės pakrantėje netoli Kintų miestelio. Tvenkinių teritorijoje pastatytas viešbutis ir restoranas „Mėlynasis karpis“, teikiamos laivų nuomos paslaugos, siūloma paukščių fotografavimo iš specialiai įrengtų slėptuvių galimybė. Prieš įvažiuojant į šią teritoriją, būtina susisiekti su administracija telefonu arba užsukti į „Mėlynojo karpio“ kompleksą ① ir su administratore susitarti dėl paukščių stebėjimo. Visą informaciją apie šiuos tvenkinius, teikiamas paslaugas ir kontaktus galite rasti adresu: www.kintai.lt.

Stebint paukščius tvenkiniuose, būtina gerbti privačią teritoriją – automobiliu keliauti tik žvyruotais keliais, nevažiuoti ant pylimų ir neardyti kelio dangos. Jeigu keliai pažliugę, eismas draudžiamas, todėl po tvenkinių teritoriją leidžiama keliauti tik pėsčiomis.

Stebėjimo taktika ir vietos. Šie žuvininkystės ūkio tvenkiniai yra vie-

na geriausių paukščių stebėjimo vietų Vakarų Lietuvoje, ypač dėl jų svarbos jūriniais ereliams, migruojantiems tilvikiniams paukščiams ir antims, kurių čia galima aptikti nuo ankstyvo pavasario iki vėlyvo rudens. Antys mėgsta visą teritoriją, tačiau gausiausi jų būriai leidžiasi didžiausiam tvenkinyje, greta pagrindinio kelio (1 tv.). Tvenkiniuose peri pilkosios žąsys, pilkosios, šaukštasnapės, kuoduotosios ir retosios urvinės antys, kurias dažniausiai galite stebėti pietinėje tvenkinių dalyje (2 tv. ir 3 tv.). Tilvikai šią teritoriją ypač mėgsta, kai tvenkiniai yra nuleisti ir dumbblėtas jų dugnas tampa puikia maitinimosi vieta šimtams, o kartais ir tūkstančiams migruojančių sėjikinių bei kitų tilvikinių paukščių.

Siekiant sutaupyti laiko paukščių santalkų paieškoms, atvykus į tvenkinių teritoriją, svarbu iš anksto pasiklausti vietinių darbuotojų, ar tvenkiniai nuleisti. Pavasarį ir vasarą vanduo iš jų išleidžiamas retai, o kartais ir visai neišleidžiamas. Tai priklauso nuo ūkio

savininkų sprendimo išgaudyti žuvis ar priešingai – pripildyti tvenkinius vandens ruošiantis juos žuvinti. Rudenį, įprastai rugsėjo gale, tvenkiniai pradedami nuleisti gausiau ir neprileisti vandens išlieka iki žiemos. Tuomet žuvininkystės ūkiai tampa geriausia vieta migruojantiems tilvikams stebėti. Tačiau nebūtina laukti, kol vanduo bus išleidžiamas, nes tilvikai iš tolimosios šiaurės migruoti pradeda dar liepos pabaigoje, o rugpjūtis ir rugsėjo pirmą pusę yra geriausias laikas šiems paukščiams aptikti. Jei tuomet tvenkiniai būna nulenkti, visuomet verta apžiūrėti dumblėtas pakrantes arba salelių pakraščius. Kintų žuvininkystės ūkyje yra 5 tvenkiniai, kuriuose stūkso tilvikų pamėgtos salelės: 1, 3, 4, 5 ir 6. Iš jų tilvikams ypač patrauklios salelės, esančios 3 ir 6 tvenkiniuose.

Kintų žuvininkystės ūkio tvenkinių teritorija – geriausia vieta jūriniams ereliams stebėti ne tik Nemuno deltoje, bet ir visoje Lietuvoje. Jei žiema šilta, čia jų galite aptikti ištisus metus. Jūriniai ereliai tvenkiniuose gauda žuvis, kuriomis minta arba neša jas lizduose esantiems jaunikliams. Didžiausias jūrinių erelių santalkas galite stebėti jaunikliams palikus lizdus – rugpjūčio–spalio mėnesiais. Šiuo laikotarpiu tvenkiniuose galima suskaičiuoti iki 40 skirtingo amžiaus erelių. Geriausias paros laikas šiam reginiui – vidurdienis, kai orai įšilus šie didingi sparnuočiai sklendo danguje.

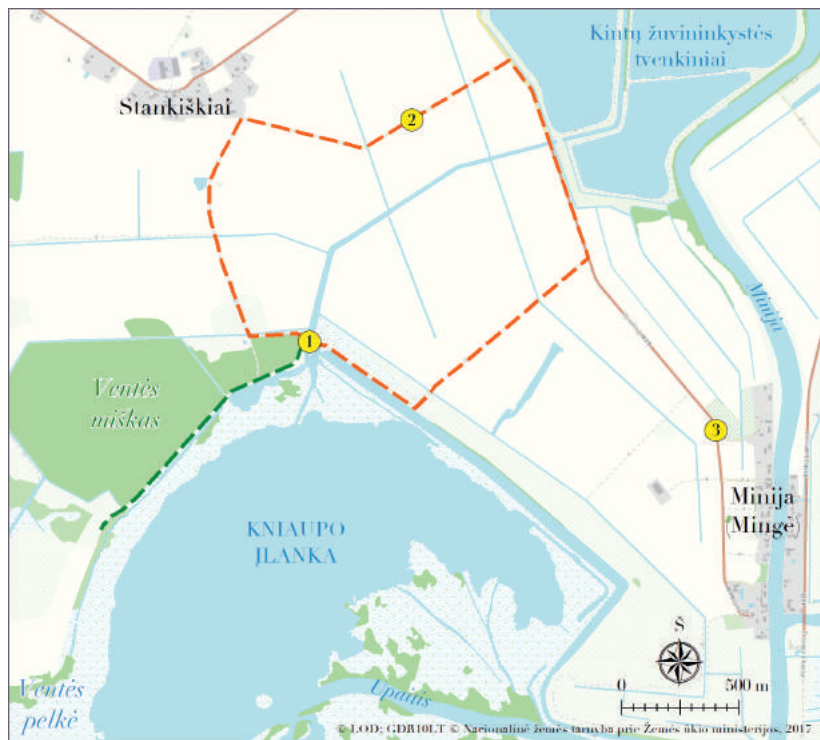
Kiti gyvūnai. Briedžiai, stirnos, upiniai bebrai, ūdros, kanadinės audinės, ondatros, usūriniai šunys, lapės, pilkieji kiškiai.

Urviųjų ančių (*Tadorna tadorna*) šeima Kintų žuvininkystės tvenkiniuose © Marius Karlonas

STANKIŠKIŲ PIEVOS IR KNIAUPO JLANKA

● ● ● 🕒 1–3 val. 📡

TOP 3: gaidukas, paprastasis gričiuukas, migruojančių žąsų santalkos.

Tikslinės rūšys. Migruojančių gulbių, žąsų, ančių ir tilvikų santalkos. Perėjimo laikotarpiu – pilkoji žąsis, rudagalvė kryklė, dryžagalvė kryklė, šaukštasnapė antis, kuoduotoji antis, kurapka, didysis baublys, didysis baltasis garnys, jūrinis erelis, nendrinė lingė, sketsakalis, pievinė lingė,

ilgasnapė vištelė, plovinė vištelė, griežlė, nendrinė vištelė, gaidukas, perkūno oželis, stulgys, paprastasis gričiuukas, raudonkojis tulikas, brastinis tilvikas, mažasis kiras, juodoji žuvėdra, baltaskruostė žuvėdra, geltonoji kielė, mėlyngurklė, paprastasis kūltupys, margasis žiogelis, upinis

žiogelis, nendrinis žiogelis, ūsuotoji zylė, volungė, raudongalvė sniegėna.

Vietovės aprašymas. Kniaupo įlanka yra šiaurinėje Nemuno deltos regioninio parko dalyje. Šio vandens telkinio pakraščiai itin seklūs, apaugę povandenine ir viršvandenine žoline augalija, vietomis pakrantės užpelkėjusios. Šiaurinėje dalyje plyti Ventės miškas ir užliejamos Stankiškių kaimo pievos, vakarinėje – Ventės pelkė, pietinėje – Kuršių marios. Visas šios teritorijos kompleksas itin vertingas dėl čia perinčių retų paukščių ir migracijų laikotarpiais apsistojančių gausių žąsų ir ančių būrių.

Stebėjimo taktika ir vietos.

Migracija. Per pavasarinės ir rudeninės migracijas galima išskirti tris pagrindinius stebėjimo taškus:

① Pagrindinė vieta šiai teritorijai apžvelgti yra paukščių stebėjimo bokštelis Kniaupo įlankos šiaurinėje dalyje. Nuo čia matysite šioje įlankoje besibūruojančius migruojančius vandens paukščius ir užliejamas pievas, kuriose leidžiasi žąsys. Čia atvažiuoti galite tik vienu keliu – nuo Stankiškių pasukę pietų kryptimi, tačiau ankstyvą pavasarį kelias prie pat bokštelio gali būti apsemtas;

② Žemuma pievose tarp Stankiškių kaimo ir Kintų žuvininkystės tvenkinių. Šioje žemumoje vanduo pievose išsilaiko ilgai, todėl neretai ir pavasario antroje pusėje čia vis dar galima stebėti antis ir migruojančių tilvikų būrius. Ypač ši vieta vertinga rudenį, kai drėgnų vietų apylinkėse nedaug, todėl šioje žemumoje leidžiasi žąsys, tilvikiniai ir sėjikiniai paukščiai. Anksti pavasarį žvyrkelis,

Baltakaktės žąsys (*Anser albifrons*) © Žymantas Morkvėnas

Paprastasis griciukas (*Limosa limosa*)
© Dalia Račkauskaitė

vedantis per žemumą, neretai būna apsemtas;

③ Pievos aplink Minijos (Mingės) kaimą. Ši vieta mėgstama migruojančių žąsų tiek per pavasarinės, tiek per rudenines migracijas, o pavasariais vyksta aktyvios gaidukų kautynės. Ankstyvą pavasarį žvyrkelis iki kaimo gali būti apsemtas.

Pievos tarp Stankiškių kaimo ir Kniaupo įlankos – mėgstama migruojančių javinių lingių medžioklės vieta.

Veisimosi laikotarpis. Gegužės–liepos mėnesiais vanduo pievose dažniausiai nusenka, todėl šiuo laikotarpiu lizdus susisuka itin retos Lietuvoje paukščių rūšys. Pievose perigriežlės, gaidukai, stulgiai, paprastieji griciukai, raudonkojai tulikai, medžioja čia pat perinčios pievinės ir nendrinės lingės, jūriniai ereliai ir sketsakaliai. Kniaupo įlankos nendrynuose ir pakrantės krūmynuose galite klausytis didžiųjų baublių, ilgasna-

pių ir plovinių vištelių, mėlyngurklių, margųjų, upinių ir nendrinų žiogelių, ūsuotųjų zylių ir raudongalvių sniegenų. Iš apžvalgos bokšto Kniaupo įlankoje galite stebėti pilkąsias žąsis, įvairias ančių rūšis, mažuosius kirus, juodąsias ir baltaskruostas žuvėdras.

Daugumą šių paukščių, gyvenančių įlankoje ir aplinkinėse pievose, galite pamatyti ar išgirsti keliaudami 5 km ilgio maršrutu, žemėlapyje pažymėtu ——. Maršrutą vertėtų pradėti nuo apžvalgos bokšto, šalimais pasilikite automobilį ir toliau tęskite žygį pėsčiomis. Maršrutas veda nuo stebėjimo bokšto Ventės miško pakraščiu iki Stankiškių kaimo, kurį priėję pasukite į dešinę, Kintų žuvininkystės tvenkinių link. Pasiekę tvenkinius, vėl sukite į dešinę ir žvyrkeliu eikite 900 m, kol dešinėje pusėje pamatysite siaurą keliuką per pievas. Keliaudami juo, prieisite Kniaupo įlankos pylimą, kuriuo grįšite prie bokštelio. Žingsniuodami maršrutu, kas kelias minutes sustokite, apsidairykite aplink ir įsiklausykite – pievose ir Kniaupo įlankos pakrantėje gieda dešimtys skirtingų rūšių sparnuočių. Šio maršruto trukmė – apie 3 val.

Norintys išgirsti ir pamatyti daugiau miško ir nendrynų paukščių, galite rinktis keliuką pylimu tarp Kniaupo įlankos ir Kintų miško ——. Šio maršruto ilgis į vieną pusę – 1,2 km.

Kiti gyvūnai. Briedžiai, stirnos, upiniai bebrai, ūdros, kanadinės audinės, pilkieji kiškiai, usūriniai šunys, lapės.

VENTĖS RAGO ORNITOLOGINĖ STOTIS

● ● ● 🕒 2–4 val.

TOP 3: raiboji devynbalsė, raudongalvė sniegėna, intensyvi paukščių migracija.

Tikslinės rūšys. Pilkoji žąsis, krapka, didysis baublys, sketsakalis, nendrinė lingė, gražiagalvė, mažasis margasis genys, margasis žiogelis, upinis žiogelis, nendrinis žiogelis, raiboji devynbalsė, baltabruvis nykštukas, ilgauodegė zylė, ūsuotoji zylė, remeza, volungė, paprastoji medšar-

kė, paprastasis čimčiakas, raudongalvė sniegėna.

Vietovės aprašymas. Šiaurvakarinėje Nemuno deltos regioninio parko dalyje esantis Ventės rago pusiasalis plačiai žinomas, nes čia – didžiausia pasaulyje paukščių žiedavimo gaudy-

Paukščių stebėtojai Ventės rago brėkstant rytui © Marius Karlonas

klė. Stotis įkurta 1929 m., švyturio prižiūrėtoji M. Posingiui pastebėjus šio pusiasalio unikalumą dėl migruojančių paukščių gausos ir pranešus žyriam Lietuvos gamtininkui Tadui Ivanauskui, kuris ir tapo šios ornitologinės stoties įkūrėju. Kiekvienais metais pro Ventės ragą praskrenda milijonai paukščių, o per rudeninės migracijos piką per vieną dieną suskaičiuojama iki pusės milijono migruojančių sparnuočių.

Stebėjimo taktika ir vietos. Nuo Kintų keliaudami pamariu pietvakarių kryptimi, už 7 km pasieksite Ventės kaimą, o dar maždaug už 1 km – ir Ventės rago ornitologinę stotį. Iki pat molo važiuoti automobiliu draudžiama, todėl jį palikite stovėjimo aikštelėje prie parduotuvės ①.

Ventės rago ornitologinė svarba geriausiai atsiskleidžia per rudeninę

migraciją, kai pro pusiasalį praskrenda milijonai sparnuočių. Nors ir gerokai mažesni, bet palyginti gausūs jų būriai čia pralekia ir pavasariais. Strategiškai geriausia vieta paukščių migracijai stebėti – pats rago galas, ties švyturiu ②, nuo kurio į marias veda išbetonuotas molas. Stovėdami šiame taške, galėsite matyti virš jūsų galvų šimtiniais būriais skrendančius paukščius, virš marių migruojančias antis, kirus, žuvėdras, stebėti ant molo poilsio ir nakvynės besileidžiančius tilvikus, kirus, žuvėdras ir žvirblinius paukščius bei apžvelgti vandens paukščių santalkas mariose prie Ventės pelkės ir Kniaupo įlankos.

Geriausias metų laikas pamatyti šį kasmetinį ornitologinį fenomeną – rudeninės migracijos pikas, kuris kiekvienais metais prasideda apytiksliai nuo rugsėjo vidurio ir tęsiasi maždaug iki

spalio vidurio. Norintiems išvysti intensyviai migruojančius paukščius paros laikas taip pat svarbus – gausiausiai būriais sparnuočiai pradeda skristi tik prašvitus, apie 10–11 val. migracija sulėtėja. Kartais paukščiai nenutrūksta mai lekia visą dieną, dažniausiai tokių išskirtinių dienų pasitaiko po kelias paras ar savaites trukusio itin prasto oro.

Atskirai verta paminėti paprastųjų varnėnų rudeninę migraciją, kuri prasideda dar birželio viduryje ir tęsiasi iki liepos galo. Šiuo laikotarpiu sužieduojama iki 30 tūkst. paprastųjų varnėnų.

Norintys plačiau susipažinti su Ventės rago ornitologinės stoties istorija ir pamatyti ekspoziciją gali apsilankyti muziejuje ③. Paukščių žieduotųjų kasdienybę galite stebėti prie didžiosios gaudyklės esančiame namelyje ④, kuriame stoties ornitologai žieduoja paukščius. Galima užsisakyti ir specialią ekskursiją po Ventės ragą su profesionaliu ornito-

logu. Visą informaciją rasite interneto svetainėje www.vros.lt.

Atvykus pavasarį ar vasarą, visuomet verta daugiau laiko pasivaikščioti ir po Ventės kaimą. Aplankę ornitologinę stotį, apžvelkite marias iš paukščių stebėjimo bokštelio ant marių kranto ⑤, toliau keliaukite — — linija pažymėtu maršrutu. Maršruto ilgis – 2,5 km, stebėdami paukščius šiame maršrute užtruksite kiek daugiau nei valandą. Kaimo teritorijoje esančios pievos, krūmynai ir marių pakrantės – puiki vieta paukščiams stebėti. Čia galima aptikti didžiųjų baublių, kurapkų, sketsakalių, nendrių lingių, mažųjų margųjų genių, raibųjų devynbalsių, remezų, volungių, paprastųjų medšarkių, raudongalvių sniegenų, o pastaraisiais metais pradėjo perėti ir paprastieji čimčiaiakai.

Kiti gyvūnai. Stirnos, pilkieji kiškiai, upiniai bebrai, kanadinės audinės, ūdros.

Urvinės kregždės (*Riparia riparia*) Ventės rago gaudyklėje © Vytautas Jusys

ŠAKŪČIŲ MIŠKAS IR APLINKINĖS UŽLIEJAMOS PIEVOS

TOP 3: pievinė lingė, meldinė nendrinukė, migruojančių ančių ir žąsų santalkos.

Tikslinės rūšys. Migruojančių žąsų, ančių ir tilvikų santalkos. Perėjimo laikotarpiu – pilkoji žąsis, rudagalvė kryklė, dryžagalvė kryklė, kurapka, putpelė, rudasis peslys, jūrinis erelis, mažasis erelis rėksnys, vapsvaėdis, vištvanagis, sketsakalis, švygžda, ilgasnapė vištelė,

griezlė, pilkoji gervė, stulgys, perkūno oželis, slanka, raudonkojis tulikas, brastinis tilvikas, paprastasis griciukas, didysis apuokas, geltonoji kielė, mėlyngurklė, margasis žiogelis, upinis žiogelis, meldinė nendrinukė, raudongalvė sniegana.

Vietovės aprašymas. Į šiaurę nuo Aukštumalos pelkės, tarp Sakūčių ir Alkos gyvenviečių plytinčios kultūrinės užliejamos pievos, supančios dvi mišku apaugusias teritorijas – Bundalų ir Sakūčių. Pavasariais, ištvinus Minijos ir Tenenio upei, šios pievos ir miškai gausiai užliejami polaidžio vandens, kuris čia neretai laikosi iki balandžio galo. Retkarčiais dalis pievų yra apsemtamos ir rudenį, žiemą ar net vasarą. Todėl sovietmečiu čia buvo įrengta polderinė vandens reguliavimo sistema, vadinama Alkos polderiu.

Stebėjimo taktika ir vietos.

Migracija. Atvykti į šią teritoriją galite nuo Sakūčių kaimo pervažiavę tiltą per Miniją arba keliaudami nuo Šilutės link Klaipėdos, pasukę į kairę Žemaitkiemio link ir pavažiavę 5 km iki Alkos kaimo. Dėl gausiai išsiliejusio polaidžio vandens dauguma smulkių laukų kelių ankstyvą pavasarį ar net kitu metu yra neišvažiuojami, todėl

paukščius stebėti tenka tik nuo pagrindinių kelių, kertančių šią teritoriją.

Pavasarij (neretai ir rudenį) šiose užliejamose pievose leidžiasi daug migruojančių ančių, žąsų ir tilvikinių paukščių. Juos apžvelgti galite iš 6 skirtingų apžvalgos taškų (1–6), keliaudami pagrindiniu keliu per pievas ir žvyrkeliu palei Minijos upę.

Veisimosi laikotarpis. Gegužės mėnesį vandens pievose dažniausiai nebelieka, o laukų keliukais galima važiuoti automobiliais. Šiuo laikotarpiu teritorijoje apsistoja čia perintys sparnuočiai. Nuo gegužės vidurio iki liepos vidurio pievose aptinkama kurapkų, putpelių, švygždų, ilgasnapių vištelių, griežlių, stulgių, perkūno oželių, raudonkojų tulikų, paprastųjų griciukų, krūmuose gjeda raudongalvės sniegos. Sakūčių ir Bundalų miškus supančias pievas itin pamėgusios globaliai nykstančios meldinės nendrinukės. Kiekvienais metais čia jų suskaičiuojama iki kelių dešimčių giedančių patinų.

Švygžda (*Porzana porzana*) © Simonas Minkevičius

Mažasis erelis rėksnys (*Aquila pomarina*) © Marius Karlonas

Melioracijos kanaluose peri rudagalvės ir dryžagalvės kryklės, jauniklius iš pievų atsiveda pilkosios žąsys. Virš pievų neretai galima stebėti čia pat perinčius ir medžiojančius jūrinius erelius, mažuosius erelius rėksnius, pievines ir nendrinės linges, sketsakalius, o kai kuriais metais miške apsigyvena rudieji pesliai, vištvanagai ir vapsvaėdžiai.

Daugumą šioje teritorijoje gyvenančių paukščių galima pamatyti einant žalia arba raudona punktyrine linija pažymėtais maršrutais. Pievos šioje teritorijoje privačios, todėl būtinai gerbti žmonių nuosavybę ir nevažinėti per jas automobiliu.

— — maršruto ilgis – 4,7 km, eidami laukų keliukais užtruksite apie 2 val. Žingsniuodami šiuo maršrutu, matysite ir girdėsite įvairius pievų paukščius, tarp jų ir meldines nendrinukes bei pievines linges. Šiuo maršrutu geriausia keliauti vakare, leidžiantis saulei.

— — maršruto ilgis – 9,2 km, pėsčiomis užtruksite apie 4–5 val., tačiau galite važiuoti ir dviračiu, trumpam sustodami kas kelis šimtus metrų. Keliaudami šiuo maršrutu, matysite ir girdėsite šlapių pievų ir miško paukščius, tokius kaip paprastieji gričiukai, raudonkojai tulikai, brastiniai tilvikai, perkūno oželiai, stulgiai, slankos, geniai, plėšrieji paukščiai. Maršrutui tinkamiausias laikas – ankstyvas rytas iki vidurdienio.

Jei norite išgirsti mėlyngurkles, sutemus turite atvykti į 7 tašką ir pasivaikščioti krūmais apaugusiais kanalų pakraščiais bei Tenenio upės pakrante. Greta šio taško galima išgirsti ir meldines nendrinukes.

Kiti gyvūnai. Rytais ir vakarais iš Sakūčių miško į pievas išeina briedžiai. Taip pat aptinkamos stirnos, pilkieji kiškiai, upiniai bebrai, lapės, kanadinės audinės, ūdros.

KINTŲ MIŠKAS

● ● ● ● 🕒 1–4 val.

TOP 3: naminė pelėda, juodoji meleta, vidutinis margasis genys.

Tikslinės rūšys. Jūrinis erelis, paukštvanagis, pilkoji gervė, brastinis tilvikas, slanka, uldukas, naminė pelėda, gražiagalvė, juodoji meleta, vidutinis margasis genys, mažasis margasis genys, lygutė, miškinis kalviukas, volungė, eglinis kryžiasnapis, svilikas.

Vietovės parašymas. Į šiaurę nuo Kintų miestelio, Kuršių marių pakran-

tėje, driekiasi 800 ha ploto Kintų miškas, kuris šiaurinėje dalyje ribojasi su Svencelės aukštapelke. Šiaurinė ir vakarinė miško dalys šlapios, vietomis užpelkėjusios, todėl ten daugiausia auga lapuočių medžiai – juodalksniai, beržai, drebulės. Centrinėje ir pietinėje dalyse dirvožemis sausesnis, čia vyrauja spygliuočių medynas. Išilgai visą mišką, nuo Kintų iki Svencelės, veda

žvyrkelis — —, kuris įprastai būna geros būklės.

Stebėjimo taktika ir vietos. Miškas tinkamas paukščiams stebėti visais metų laikais, nes dalis jų, tokių kaip geniai, zylės, bukučiai, čia gyvena ištisus metus. Pavasarį ir vasaros pirmoje pusėje sparnuočių miške labai padaugėja. Perėti atskrenda plėšrieji paukščiai, brastiniai tilvikai, slankos, miškiniai kalviukai, erškėtžvirbliai, musinukės, volungės ir kt. Naktimis ūbauja naminės pelėdos. Kokias rūšis pavyks išvysti, priklauso ir nuo to, kurią miško dalį pasirinksite.

Daugiausia miško paukščių aptiksite eidami keliuku, kurio ilgis nuo Kintų iki Svencelės – 5 km į vieną pusę. Mišku galima keliauti ir auto-

mobiliu, sustojant trijose skirtingose jo dalyse:

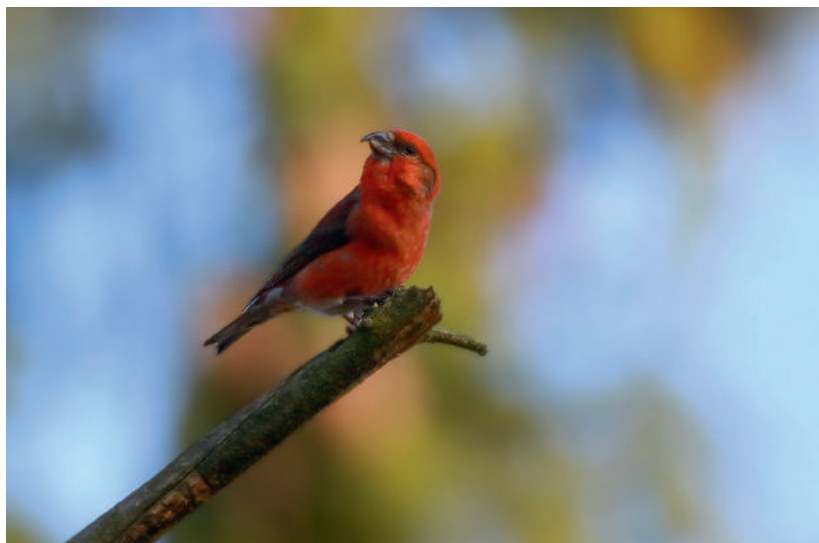
① Keliaudami šiaurės kryptimi per Kintų miestelį, prieš pat Uogalių kaimą pasukę į keliuką kairėje, už 100 m įvažiuosite į Kintų mišką. Pirmasis sustojimas bus pačioje miško pradžioje. Čia galite stebėti miško ir gyvenviečių paukščius, tokius kaip vidutinis genys, musinukės, gražiagalvė, volungė, svilikas ir kt. Naktį galite išgirsti naminę pelėdą;

② sustojimo taškas – 2 km nuo įvažiavimo, miško viduryje. Automobilį palikite greta staigaus posūkio į dešinę, kairėje pusėje esančioje aikštelėje su mediniais suoliukais ir staliuku. Šioje miško dalyje vyrauja pušynai ir eglynai, kuriuos mėgsta žaliosios pečialindos, erškėtžvirbliai, juodosios

Juodoji meleta (*Dryocopus martius*) © Dalia Račkauskaitė

Eglinis kryžiasnapis (*Loxia curvirostra*) © Marius Karlonas

meletos, pilkosios musinukės, miškiniai kalviukai, juodosios ir kuoduotosios zylės, egliniai kryžiasnapiai;

③ sustojimo taškas – šiaurinėje miško dalyje, likus 750 m iki išvažiavimo iš miško. Šioje vietoje pamatysite keliuką į dešinę pusę, ties kuriuo galite palikti automobilį ir toliau keliauti šiuo keliuku pėsčiomis rytų kryptimi — —. Keliukas veda šlapiu užpelkėjusiu mišku, kuriame vyrauja lapuočių medynas. Nuo automobilio žingsniuodami rytų kryptimi, už 1,8 km išeisite į laukus ties Kiškių gyvenvieta. Šioje miško dalyje

peri brastiniai tilvikai, didieji, vidutiniai ir mažieji margieji geniai, pilkosios gervės, naktimis ūbuoja naminės pelėdos.

Slankų aptinkama visame miške, tačiau, norint jas pamatyti ir išgirsti, į mišką reikia atvykti saulei leidžiantis arba tekant.

Kiti gyvūnai. Barsukai, upiniai bebrai, briedžiai, taurieji elniai, danieliai, juodieji šeškai, kanadinės audinės, lapės, usūriniai šunys, miškinės kiaunės, akmeninės kiaunės, ondatros, pilkieji kiškiai, stirnos, šernai.

PAMARYS TIES SVENCELE

TOP 3: balinė pelėda, geltongalvė kielė, kukutis.

Tikslinės rūšys. Migruojančių ančių, gulbių giesmininkių ir mažųjų gulbių santalkos. Perėjimo laikotarpiu – pilkoji žąsis, dryžagalvė kryklė, kurapka, didysis baublys, jūrinis erelis, mažasis erelis réksnys, nendrinė lingė, pievinė lingė, ilgasnapė vištelė, griežlė, pilkoji gervė, upinis kirlikas, perkūno oželis, raudonkojis tulikas, balinė pelėda, kukutis, geltonoji kie-

lė, geltongalvė kielė, mėlyngurklė, paprastasis kultupys, margasis žiogelis, nendrinis žiogelis, upinis žiogelis, meldinė nendrinukė, raiboji devynbalsė, ūsuotoji zylė, raudongalvė sniegna.

Vietovės aprašymas. Kuršių marių pakrantėje meldinės nendrinukės apsaugai įsteigtas Svencelės pievų

botaninis-zoologinis draustinis, rytinėje pusėje besiribojantis su Svencelės pelke, pietinėje – su Kintų mišku, o šiaurinėje – su Svencelės kaimu. Draustinio teritorija apima beveik 50 ha plotą, tačiau ne mažiau vertingos tarp Kintų miško ir Kuršių marių plytinčios šlapios pievos, kurios ribojasi su šiaurine šio draustinio riba.

Stebėjimo taktika ir vietos. Teritorija vertingiausia paukščių veisimosi metu, kai draustinio pievose perireti sparnuočiai, ir rudeninės migracijos laikotarpiu, kai Kuršių mariose ties Svencelė telkiasi gausūs vandens paukščių būriai.

Migracija. Prasidėjus rudeninei vandens paukščių migracijai, Nemuno deltos pievose vandens dažniausiai nebūna, todėl didžioji dalis migruo-

jančių vandens paukščių leidžiasi tvenkiniuose, ežeruose, įlankose ir tam tikrose Kuršių marių pakrantės vietose. Viena tokių vietų yra ties Svencelės kaimu. Deja, plati nendrių juosta marių pakrantėje ir privačios valdos daug kur riboja apžvalgos lauką į marias, todėl detalai apžvelgti šią pakrantę sudėtinga. Šiaurinėje Svencelės dalyje ant marių kranto įsikūrusi jėgos aitvarų bazė ① yra puiki vieta vandens paukščiams stebėti. Bazėje taip pat teikiamos maitinimo ir apgyvendinimo paslaugos. Daugiau informacijos ir kontaktus rasite interneto svetainėje www.kaitumokykla.lt.

Pučiant stipriam vėjui, Kuršių mariose ties šia baze gausu pramogautojų, todėl antys, gulbės ir kiti vandens paukščiai perskrenda į kitas vietas. Jėgos aitvarai mariose mato-

Kukutis (*Upupa epops*) © Kastytis Vainauskas

mi iš toli, juos pastebėjus, čia sukti neverta. Geriausias metų laikas apsilankyti šiame stebėjimo taške – rugėjo–spalio mėnesiai.

Veisimosi laikotarpis. Vykdami pro Kintų mišką, šiaurinėje jo dalyje išvažiuosite į pievas, kuriose pamatysite naftos pumpavimo bazę. Miško pakraštyje ② palikite automobilį ir pradėkite eiti vakarų kryptimi į pamario pievas vedančiu keliuku — —. Keliukas vingiuoja miško pakraščiu iki pievų, kur netrukus pasieksite nendrėmis apaugusią Kuršių marių pakrantę, tuomet jis pasisuks į dešinę ir tęsis dar 300 m. Bendras maršruto ilgis nuo automobilio iki keliuko galo – 800 m į vieną pusę.

Eidami šiuo maršrutu, galėsite stebėti įvairius šlapių pievų ir nendrynų paukščius: raudonkojus tulikus, perkūno oželius, geltongalves kiele, rai-

bąsias devynbalses, ūsuotąsias zyles, raudongalves sniegenas, mažąsias ir didžiąsias krakšles bei kitus įprastus sparnuočius. Virš pievų dienomis medžioja jūriniai ereliai, mažieji ereliai rėksniai, pievinės ir nendrinės lingės. Saulei leidžiantis, į medžioklę pievose išskrenda paslaptingosios balinės pelėdos, o sutemus pievose ir nendrynuose skamba didžiųjų baublių, švygždų, ilgasnapių vištelių, griežlių ir mėlyngurklių balsai. Geras apžvalgos laukas atsiveria pasiekus keliuko galą ir užlipus ant pylimo, nuo čia pievas ir marias matysite iš aukščiau ③.

Pasivaikščioti po Svencelės kaimą taip pat verta, jame kone kiekvienais metais peri kukučiai.

Kiti gyvūnai. Briedžiai, stimos, upiniai bebrai, ūdros, kanadinės audinės, usūriniai šunys, lapės, pilkieji kiškiai.

Geltongalvė kielė (*Motacilla citreola*) © Dalia Račkauskaitė

DREVERNOS LAUKAI IR APŽVALGOS BOKŠTAS PAMARYJE

● ● ● 🕒 1–4 val. 🔭

TOP 3: gausios migruojančių ančių, plėšriųjų ir žvirbinių paukščių santalkos.

Tikslinės rūšys. Gausios migruojančių žąsų, ančių, plėšriųjų ir žvirbinių paukščių santalkos. Perėjimo laikotarpiu – kurapka, didysis baublys, nendrinė vištelė, upinis kirlikas, tulžys, paprastasis kultupys, nendrinis žiogelis, ūsuotoji zylė.

Vietovės aprašymas. Pusiaukelėje tarp Šilutės ir Klaipėdos įsikūręs dirbamų laukų ir Kuršių marių vandens apsuptas Drevernos kaimas. Pro kaimą teka Drevernos upė, kuri čia pat įsilieja į Kuršių marios, ir istorinis Klaipėdos (Karaliaus Vilhelmo)

Sakalas keleivis (*Falco peregrinus*) © Saulius Karalius

kanalas, kuriuo anuomet laivai iš Nemuno į Klaipėdą kursuodavo neišplaukdami į Kuršių marias.

Stebėjimo taktika ir vietos. Paukščių stebėtojams ši teritorija išskirtine tampa per pavasarinės, o labiausiai – per rudenines migracijas, kai migruojantys paukščiai šiose apylinkėse leidžiasi poilsio ir maitintis. Nemuno deltoje dirbamų laukų beveik nėra, todėl šie Klaipėdos rajone plytintys laukai yra geriausia vieta apsistojusiems plėšriesiems ir žvirbliniams paukščiams stebėti. Rudenį čia galima matyti tūkstantinius paprastųjų ir šiaurinių kikilių, paprastųjų čivylių, geltonųjų startų ir kitų grūdlesių būrius. Nuo vėlyvo rudens iki ankstyvo pavasario (spalio–kovo mėnesiais) šiuose laukuose galite aptikti ir tokių retų svečių iš šiaurės kaip raguotieji vieversiai, geltonsnapiai čivyliai ar sniegstartės.

Ne ką mažiau šiuos laukus mėgsta ir plėšrieji paukščiai – per migracijas pamedžioti čia sustoja mažieji ereliai rėksniai, jūriniai ereliai, pievinės, nendrinės ir javinės lingės, paukštvanagai ir vištvanagai, paprastieji ir tūbuotieji suopiai, paprastieji pelėsakaliai.

Atskirai verta paminėti startsakalius ir sakalus keleivius. Rugsėjo pabaigoje ir spalio mėnesį šiuose laukuose juos pastebėti lengviausia. Šiuos sakalus čia privilioja gausūs žvirblinių paukščių būriai, kuriuos jie neretai atakuoja. Kartais kelių kilometrų ruožė galima pamatyti 5 ir daugiau startsakalių. Sakalų ieškokite ne tik skraidančių danguje. Dažniau jie tupi viduryje arimo, todėl svarbu detalai apžiūrėti kiekvieną įtartiną žemės grumstą.

Per migracijas šiuose laukuose taip pat leidžiasi pempės, dirviniai sėjikai, didžiosios ir vidutinės kuolinogos, gaidukai.

Laukų keliai pavasarį ir rudenį dažniausiai būna prastos būklės dėl dažnai važinėjančios žemės ūkio technikos, tačiau du pagrindiniai maršrutai beveik visuomet nesunkiai įveikiami ir lengvaisiais automobiliais. Pirmasis – — pažymėti keliai, į pietus ir rytus nuo Dreverno kaimo. Antrasis – — pažymėtas kelias, laukuose į šiaurę nuo Dreverno kaimo, tarp Klišupės ir Dreverno upių.

Vandens paukščiai taip pat mėgsta Dreverno kaimo apylinkes, tačiau poilsiui renkasi ne dirbamus laukus, o Kuršių marias. Geriausia juos apžvelgti iš dviejų stebėjimo taškų:

① Apžvalgos bokštas ties Dreverno upės žiotimis. Į bokštą atvykite pro Dreverno kaimą. Važiukite iki Dreverno uostelio, kur stovėjimo aikštelėje pasilikę automobilį ir paėję 200 m upės žiočių link galėsite užlipti į apžvalgos bokštą. Nuo jo atsiveria platus apžvalgos laukas į Kuršių marias ir

aplinkinius laukus. Upės žiotyse ir smėlėtoje marių pakrantėje kartais galima pastebėti ir tilvikinių paukščių būrelius;

② Klišupės upės žiotys. Į šį apžvalgos tašką atvykite — — pažymėtu maršrutu. Privažiavę pylimą pamyryje, automobilį pasilikite, nes pylimo viršumi vedantis keliukas prastos būklės. Nuo automobilio eikite pylimu šiaurės kryptimi 300 m, kol pasieksite upę. Marių vietą ties upės žiotimis mėgsta įvairios antys, gulgės ir kraagai. Pakrantės nendrynuose girdimi nendriniai žiogeliai, ūsuotosios zylės, didieji baubliai. Kitame upės krante matysite Kliošių pievas, kuriose neretai medžioja lingės.

Klaipėdos kanale peri nendrinės vištelės, o per migracijas jame apsiostoja tulžiai.

Kiti gyvūnai. Stirnos, upiniai bebrai, kanadinės audinės, ūdros, usūriniai šunys, lapės.

Migruojančių varnėnų (*Sturnus vulgaris*) būrys © Marius Karlonas

KLIOŠIŲ PIEVOS

● ● 🕒 1–3 val.

TOP 3: raudonkojis tulikas, meldinė nendrinukė, geltongalvė kielė.

Tikslinės rūšys. Migruojančių tikvų, ypač tikūčių ir gaidukų, santalkos. Perėjimo laikotarpiu – didysis baublys, jūrinis erelis, nendrinė lingė, pievinė lingė, griežlė, ilgasnapė vištelė, perkūno oželis, raudonkojis tulikas, paprastasis griciukas, geltonoji kielė, geltongalvė kielė, nendrinis žiogelis, upinis žiogelis, meldinė nendrinukė, raudongalvė sniegėna.

Vietovės aprašymas. Vos 10 km į pietus nuo Klaipėdos miesto ir 3 km į vakarus nuo Priekulės, Kuršių marių pakrantėje plyti užliejamos pievos, kurių didžioji dalis paskelbta Kliošių kraštovaizdžio draustiniu. Draustinio centre slūgso sovietmečiu melioracijos pažeista, tačiau šiuo metu saugoma Tyrų pelkė. Jos viduriu driekiasi Klaipėdos (Karaliaus Vilhelmo) kana-

las ir žvyrkelis, o pakraščiai apaugę krūmynais, kurie plečiasi ir į vertingas viksvines draustinio pievas. Šiuo metu pievas prižiūri gamtosauuginės organizacijos, jose šalinama sumedėjusi augalija, kiekvienais metais šienaujama žolė. Dėl šių gamtotvarkos priemonių ir aplinkai palankių ekstensyvaus ūkininkavimo būdų Kliošių pievose vis dar peri svarbiausia Lietuvoje meldinių nendrinukių populiacija.

Stebėjimo taktika ir vietos. Į šią teritoriją vykdami nuo Šilutės, galite važiuoti pro Kintų mišką ir Svencelę arba nuo Šilutės keliauti iki Priekulės ir pasukti Drevernos kryptimi. Vykdami nuo Priekulės, už 4,5 km pervaziuosite Klaipėdos (Karaliaus Vilhelmo) kanalą, už 50 m pasukite į keliuką dešinėje pusėje. Juo keliaukite tiesiai vakarų kryptimi iki ① stebėjimo taško pievų pakraštyje. Šis kelias yra valstybinis, todėl nors ir veda pro privačią teritoriją, čia stebėti paukščius ar palikti automobilį nedraudžiama. Automobilį palikite šalia keliuko, o patys paeikite kelias dešimtis metrų į pievą, kad atsivertų platesnis apžvalgos laukas. Iš šio taško galėsite grožėtis žolių viršūnėse giedančiomis meldinėmis nendrinukėmis, tuoktuvių skrydžius atliekančiais perkūno oželiais ir raudonkojais tulikais, pievose griežiančiomis griežlėmis, o virš jų medžiojančiomis pievinėmis ir nendrinėmis lingėmis. Plačiai vaikščioti po šias pievas perėjimo metu negalima, nes čia peri retos sparnuočių rūšys.

② stebėjimo tašką pasieksite nuvykę į šiaurinę pievų dalį. Iš pirmojo stebėjimo taško grįžkite iki Klaipėdos kanalo ir, pasukę šiaurės kryptimi, važiuokite 2,6 km tiesiu žvyrkeliu per Tyrų pelkę, greta Klaipėdos kanalo (tiesa, pelkės jūs nematysite dėl pakraštyje augančių medžių juostos). Išvažiavę į atviras pievas kairėje kelio pusėje, pasilikite automobilį šalikelėje ir toliau keliaukite pėsčiomis. Eidami šiaurės kryptimi keliuku greta pievų, kas kelias dešimtis metrų sustokite ir apsidairykite – čia galite pamatyti ir išgirsti griežles, meldines nendrinukes, raudonkojus tulikus, paprastuosius gričiuokus, perkūno oželius, geltongalves kieles, raudongalves sniegenas, medžiojančias linges. Jei Klaipėdos pusėje nuaidės šūvio ar sprogimo garsas, nenustebkite – vos už kelių kilometrų šiaurės kryptimi nuo šių pievų yra karinis po-

Meldinė nendrinukė (*Acrocephalus paludicola*) Kliošių pievose © Marius Karlonas

ligonas, tačiau stebėti paukščius pievose yra visiškai saugu.

Dar viena vietovė, kurioje neseniai pradėti gamtotvarkos darbai praplėtė Kliošių pievų gamtinę teritoriją, yra pievos kitoje Klaipėdos kanalo pusėje. Norėdami pasivaikščioti greta jų, nuo tilto per Klaipėdos kanalą važiuokite šiaurės kryptimi dešiniuoju (rytiniu) kanalo pakraščiu. Už 3,2 km nuo tilto pasieksite kanalą dešinėje kelio pusėje ③, prie kurio palikite automobilį. Eidami greta kanalo ir aplink vandens telkinį prie Derceklių gyvenvietės — — pažymėtu maršrutu, stebėsite atkurtose pievose gyvenančius retus sparnuočius. Be pirmųjų stebėjimų taškų aprašuose jau minėtų rūšių, čia turėsite galimybę išgirsti didžiuosius baublius ir ilgasnapes višteles. Šio maršruto ilgis – 4,9 km, eidami juo, užtruksite apie 2–3 val.

Visoje Kliošių pievų teritorijoje paukščius geriausia stebėti anksti ryte – tekant saulei ir vakare – valandą iki saulės laidos. Geriausias sezonas šioje teritorijoje paukščiams stebėti prasideda gegužės viduryje, kai į pievas jau būna sugrįžusios meldinės nendrinukės, ir trunka iki liepos vidurio, kai paukščių aktyvumas gerokai sumažėja.

Per pavasarinę migraciją pievas taip pat verta aplankyti dėl gausių tilvikų būrių, kurie čia apsistoja trumpam pailsėti. Tilvikų migracijos pikas prasideda nuo balandžio vidurio ir trunka iki gegužės pirmosios dekadės, šiuo laikotarpiu užliejamose Kliošių pievose galima stebėti gausius gaidukų, tikučių, perkūno oželių ir kitų tilvikų būrius.

Kiti gyvūnai. Briedžiai, stimos, upiniai bebrai, kanadinės audinės, ūdros, lapės, usūriniai šunys, pilkieji kiškiai.

Upinis bebras (*Castor fiber*) © Romualdas Barauskas

NAUDINGA INFORMACIJA KELIAUTOJUI

Informaciniai centrai

Informacinis centras	Adresas	Kontaktai
Šilutės turizmo informacijos centras Teikia informaciją apie lankytinus rajono objektus, apgyvendinimą, maitinimą, turizmo paslaugas, pramogas, renginius, organizuoja ekskursijas, laivų nuomą ir kt.	Lietuvininkų g. 4, Šilutė Darbo laikas: Pirmadienį– penktadienį: 8:00–18:00 val. Šeštadienį: 10:00–15:00 val. Sekmadienį: nedirba	+370 441 77 785 +370 659 60 463 info@siluteinfo.lt www.siluteinfo.lt
Nemuno deltos regioninio parko lankytojų centras	Kuršmarių g. 13, Rusnė, Šilutės rajonas	+370 441 75 050 info@nemunodelta.lt www.nemunodelta.lt
Ventės rago ornitologinė stotis	Marių g. 24, Ventė, Šilutės rajonas	+370 638 90 619 vrventragis@gmail.com www.vros.lt
Salos etnokultūros ir informacijos centras	Neringos g. 7, Rusnė, Šilutės rajonas	+ 370 441 50 010 contact@rusne.org birute.serviene@gmail.com

Paukščių stebėjimo gidai ir fotografija

Gamtos gidai	Kalbos	Kontaktai
<i>Birding Lithuania Tours</i> – UAB „Gamtos turai LT“	LT, EN, RU	+370 651 20 363 birding.lithuania@gmail.com www.birdinglithuania.com
Povilas Bagdonas	LT, EN	+370 678 08 018 povilas.bagdonas@gmail.com
Boris Belchev	LT, EN, RU	+370 638 01 820 boris.belchev@alcedowildlife.com

Vietinė produkcija

Amatai			
Gamintojas	Adresas	Kontaktai	Teikiamos prekės ir paslaugos
Alfonsas Edmundas Demereckas 	Skirvytėlės g. 13, Rusnė, Šilutės rajonas	+370 699 53 964	Tradicinė gamyba iš nendrių
Simas Knapkis 	Skirvytėlės g. 9, Rusnė, Šilutės rajonas	+370 612 31 881	Tradicinė laivų gamyba

Angelė Rauptienė		Balčių kaimas, Šilutės rajonas	+370 650 96 658	Tradiciniai margučiai, kauliniai žaislai
Vaidotas Bliūdžius		Šilutė	+370 687 80 992	Tradiciniai malksniniai stogai, mediniai laivai, vėtrungės
Vytautas Rauptys		Balčių kaimas, Šilutės rajonas	+370 650 96 658	Tradiciniai medienos rankdarbiai
Valdas Jurkšaitis			+370 620 53 391	Tradicinės valčių detalės
UAB „3K Grupė“		Vydūno g. 5A, Kintai, Šilutės rajonas	+370 671 98 415	Tradicinės Kuršių marių vėtrungės
UAB „Pamaro žuvis“		Kintai, Šilutės rajonas	+370 617 02 274	Žvejyba traukiamuoju tinklu
Aurelija Jakštaitė		A. Dėvilaičio g. 16, Šyšos kaimas, Šilutės rajonas	+370 688 39 447	Tradicinės lietinės žvakės
Maistas				
Gamintojas		Adresas	Kontaktai	Teikiamos prekės ir paslaugos
Jurijus Belokopytovas		Skalvių g. 6, Rusnė, Šilutės rajonas	+370 615 47 250	Rūkyta žuvis
Valentina Baužienė		Neringos g. 4-14, Rusnė, Šilutės rajonas	+370 674 42 171	Žolininkė
Algimantas Dirsė		Alyvų g. 4, Rusnė, Šilutės rajonas	+370 685 79 637	Pamaro žuviene
UAB „Danutės šakotis“		Statybininkų g. 31, Šilutė	+370 687 70 136	Šakočiai
Česlovas Ramoška		Virkytų k. 1, Žagatpurvių kaimas, Šilutės rajonas	+370 607 85 353	Vyndarystė
Indrė Šatkienė		Skalvių g. 6, Rusnė, Šilutės rajonas	+370 655 00 705	Rūkytas karšis
UAB „Smaližiaus kertelė“		Žalgirio g. 25, Šilutė	+370 698 73 717	Šakočiai
Ramūnas Asiulevičius		Skirvytėlės g. 6A, Rusnė, Šilutės rajonas	+370 615 91 614	Rūkyta žuvis

Romualdas Berčys		Pakalnės g. 70, Rusnė, Šilutės rajonas	+370 685 50 400	Rūkyti ešeriai ir karšiai
Bronius Kalvaitis		A. Dėvilaičio g. 16, Šyšos kaimas, Šilutės rajonas	+370 612 42 171	Žuviene
UAB „Kintų rūkytos žuvis“		Jaunimo g. 1-6, Kintai, Šilutės rajonas	+370 644 82 099	Rūkyta žuvis
UAB „Smiltalė“		Kuršių g. 18, Kintai, Šilutės rajonas	+370 698 89 081	Rūkyta žuvis
IĮ „Anitos žuvis“		Skalvių g. 6, Rusnė	+370 687 36 917	Rūkyta žuvis
„Ingos rūkyklėlė“		Skalvių g. 6A-4, Rusnė	+370 655 00 705	Rūkyta žuvis
I. Lioransienės IĮ „Žuvis iš Rusnės“		Neringos g. 57C, Rusnė	+370 614 57 436	Rūkyta žuvis
Asta ir Remigijus Marozai		Plento g. 28, Laučiai, Šilutės rajonas	+370 653 47 585	Pieno produktai

Kviečiame rinktis vietinę produkciją. Vietinės produkcijos vartojimas padeda vystyti regionui, gamtiniam turizmui ir skatina tausojamą požiūrį į mūsų aplinką.

Nemuno deltos regioninio parko produkto ženklas leidžia atpažinti, kad paslaugą teikia ar produktą gamina vietos gyventojas. Ženklo turėtojas – tai žmogus, kuris gyvena ar veikia vykdo Nemuno deltos regioniniame parke, taip pat savo veikla nepažeidžia saugomų vertybių, gamina etnografiniam regionui būdingus produktus, teikia naudą vietos bendruomenei.

Sertifikuoti tautinio paveldo produktai – nemasinės gamybos sertifikuoti amatininkų dirbiniai, pagaminti rankomis iš tradicinių žaliavų arba naudojant senąsias ar jas atitinkančias naujas technologijas, išsaugant unikalias kokybines gaminių savybes ir sudėtį.

Kita svarbi informacija

Šilutės autobusų stoties tvarkaraštis – www.silutesautobusai.lt, autobusų bilietai internetu – www.autobusbilietai.lt

Automobilių nuoma Šilutėje – www.nuoma123.lt

Šilutės taksi – www.taksisilute.lt; www.pigustaksisilute.lt

Maršrutai laivu į Nidą – www.mingeskaimas.lt; www.kintai.lt; www.ventaine.lt; <http://kintai.lt/uab-kintai/>

Kiti keltai – <http://siluteinfo.lt/turizmo-paslaugos/keltai/>

Degalinės Šilutės rajone: Šilutėje, Rusnėje, Kintuose, Žemaičių Naumiestyje, Žemaitkiemyje (prie Usėnų k.)

Medicinos paslaugos – Šilutės pirminės sveikatos priežiūros centras: Rusnės g. 1, Šilutė, www.silutespspc.lt (tel. 112)

Skubioji pagalba – 112

OFICIALUS NEMUNO DELTOS REGIONE APTIKTŲ PAUKŠČIŲ RŪŠIŲ SĄRAŠAS

Nr.	Paukščio rūšis Bird Species	Laikotarpis, kuriuo rūšis yra aptinkama Nemuno deltoje Time period when the species is found in Nemunas delta region
ŽĄSINIAI PAUKŠČIAI – ANSERIFORMES		
1	Gulbė nebylė (<i>Cygnus olor</i>) Mute Swan / Höckerschwan / Лебедь-шипун	Visus metus All year round
2	Mažoji gulbė (<i>Cygnus columbianus</i>) Tundra Swan / Pfeifschwan / Лебедь малый	03-01–05-14, 09-01–11-30
3	Gulbė giesmininkė (<i>Cygnus cygnus</i>) Whooper Swan / Singschwan / Лебедь-кликун	03-01–11-30
4	Želmeninė žąsis (<i>Anser fabalis</i>) Bean Goose / Saatgans / Гуменник	03-01–05-19, 09-11–11-30
5	Trumpaspapnė žąsis (<i>Anser brachyrhynchus</i>) Pink-footed Goose / Kurzschnebelgans / Короткоклювый гуменник	Reta visus metus Rare all year round
6	Baltakaktė žąsis (<i>Anser albifrons</i>) Greater White-fronted Goose / Blässgans / Гусь белолобый	02-29–06-01, 09-10–12-01
7	Mažoji žąsis (<i>Anser erythropus</i>) Lesser White-fronted Goose / Zwerggans / Пискулька	Reta visus metus Rare all year round
8	Pilkoji žąsis (<i>Anser anser</i>) Greylag Goose / Graugans / Гусь серый	12-01–02-29
9	Kanadinė berniklė (<i>Branta canadensis</i>) Canada Goose / Kanadagans / Казарка канадская	Reta visus metus Rare all year round
10	Baltaskruostė berniklė (<i>Branta leucopsis</i>) Barnacle Goose / Weißwangengans / Казарка белощекая	02-29–06-01, 09-10–12-01
11	Paprastoji berniklė (<i>Branta bernicla</i>) Brant Goose / Ringelgans / Казарка черная	Reta visus metus Rare all year round, B. b. hrota – reta visus metus Rare all year round, LOFK
12	Rudakaktė berniklė (<i>Branta ruficollis</i>) Red-breasted Goose / Rothalsgans / Казарка краснозобая	Reta visus metus Rare all year round
13	Rudoji urvinė antis (<i>Tadorna ferruginea</i>) Ruddy Shelduck / Rostgans / Огарь	Reta visus metus Rare all year round, LOFK
14	Urvinė antis (<i>Tadorna tadorna</i>) Common Shelduck / Brandgans / Пеганка	03-10–11-01
15	Mandarininė antis (<i>Aix galericulata</i>) Mandarin Duck / Mandarinente / Мандаринка	Reta visus metus Rare all year round
16	Eurazinė cypulė (<i>Anas penelope</i>) Eurasian Wigeon / Pfeifente / Свиязь	02-29–12-01
17	Amerikinė cypulė (<i>Anas americana</i>) American Wigeon / Kanadapfeifente / Американская свиязь	Reta visus metus Rare all year round, LOFK
18	Pilkoji antis (<i>Anas strepera</i>) Gadwall / Schnatterente / Утка серая	02-29–12-01
19	Rudagalvė kryklė (<i>Anas crecca</i>) Eurasian Teal / Krickente / Чирок-свистунук	02-29–12-01
20	Didžioji antis (<i>Anas platyrhynchos</i>) Mallard / Stockente / Кряква	Visus metus All year round
21	Smailiauodegė antis (<i>Anas acuta</i>) Northern Pintail / Spießente / Шилохвость обыкновенная	02-29–12-01
22	Dryžagalvė kryklė (<i>Anas querquedula</i>) Garganey / Knänte / Чирок-трескунок	02-29–12-01

23	Šaukštasnapė antis (<i>Anas clypeata</i>) Northern Shoveler / Löffelente / Широконоска	02-29-12-01
24	Šalminė antis (<i>Netta rufina</i>) Red-crested Pochard / Kolbenente / Красноносый нырок	Reta visus metus Rare all year round
25	Rudagalvė antis (<i>Aythya ferina</i>) Common Pochard / Tafelente / Нырок красноголовый	02-29-12-01
26	Rudė (<i>Aythya nyroca</i>) Ferruginous Duck / Moogente / Нырок белоглазый	Reta visus metus Rare all year round
27	Kuoduotoji antis (<i>Aythya fuligula</i>) Tufted Duck / Reiherente / Чернеть хохлатая	Visus metus All year round
28	Žiloji antis (<i>Aythya marila</i>) Greater Scaup / Bergente / Чернеть морская	Visus metus All year round
29	Paprastoji gaga (<i>Somateria mollissima</i>) Common Eider / Eiderente / Гага обыкновенная	Reta visus metus Rare all year round
30	Islandinė antis (<i>Histrionicus histrionicus</i>) Harlequin Duck / Kragenente / Каменушка	Reta visus metus Rare all year round, LOFK
31	Ledinė antis (<i>Clangula hyemalis</i>) Long-tailed Duck / Eisente / Морянка	08-31-06-01
32	Juodoji antis (<i>Melanitta nigra</i>) Black Scoter / Trauerente / Синьга	08-31-06-01
33	Nuodėgulė (<i>Melanitta fusca</i>) Velvet Scoter / Samtente / Турпан	08-31-06-01
34	Klykuolė (<i>Bucephala clangula</i>) Common Goldeneye / Schellente / Гоголь	Visus metus All year round
35	Mažasis dančiasnapis (<i>Mergellus albellus</i>) Smew / Zwergsäger / Луток	08-31-05-15
36	Vidutinis dančiasnapis (<i>Mergus serrator</i>) Red-breasted Merganser / Mittelsäger / Крохаль длинноносый	08-31-05-01
37	Didysis dančiasnapis (<i>Mergus merganser</i>) Common Merganser / Gänsesäger / Крохаль большой	Visus metus All year round
VIŠTINIAI PAUKŠČIAI – GALLIFORMES		
38	Jerubė (<i>Bonasa bonasia</i>) Hazel Grouse / Haselhuhn / Рябчик	Visus metus All year round
39	Žvyrė (<i>Lagopus lagopus</i>) Willow Ptarmigan / Moorschneehuhn	Reta visus metus Rare all year round, LOFK
40	Tetervinas (<i>Tetrao tetrix</i>) Black Grouse / Birkhuhn / Тетерев	Visus metus All year round
41	Kurapka (<i>Perdix perdix</i>) Grey Partridge / Rebhuhn / Куропатка серая	Visus metus All year round
42	Putpelė (<i>Coturnix coturnix</i>) Common Quail / Wachtel / Перепел	04-15-10-01
43	Paprastasis fazanas (<i>Phasianus colchicus</i>) Common Pheasant / Jakdfasan / Фазан	Reta visus metus Rare all year round
NARINIAI PAUKŠČIAI – PODICIPEDIFORMES		
44	Rudakaklis naras (<i>Gavia stellata</i>) Red-throated Loon / Sterntaucher / Гагара краснозобая	08-31-06-01
45	Juodakaklis naras (<i>Gavia arctica</i>) Black-throated Loon / Prachtaucher / Гагара чернозобая	Visus metus All year round
KRAGINIAI PAUKŠČIAI – PODICIPEDIFORMES		
46	Mažasis kragas (<i>Tachybaptus ruficollis</i>) Little Grebe / Zwergtaucher / Поганка малая	02-29-12-01
47	Ausnotasis kragas (<i>Podiceps cristatus</i>) Great Crested Grebe / Haubentaucher / Поганка большая	Visus metus All year round
48	Rudakaklis kragas (<i>Podiceps grisegena</i>) Red-necked Grebe / Rothalstaucher / Поганка серошеючая	03-15-12-01
49	Raguotasis kragas (<i>Podiceps auritus</i>) Horned Grebe / Ohrentaucher / Поганка краснойшейная	Reta visus metus Rare all year round
50	Juodakaklis kragas (<i>Podiceps nigricollis</i>) Black-necked Grebe / Schwarzhalsstaucher / Поганка черношейная	03-15-11-01

51	Šiaurinis padūkėlis (<i>Morus bassanus</i>) Northern Gannet / Basstölpel /	Reta visus metus Rare all year round, LOFK
52	Didysis kormoranas (<i>Phalacrocorax carbo</i>) Great Cormorant / Kormoran / Баклан большой	Visus metus All year round
53	Mažasis kormoranas (<i>Phalacrocorax pygmeus</i>) Pygmy Cormorant / Zwergscharbe / Баклан малый	Reta visus metus Rare all year round, LOFK
54	Rožinis pelikanas (<i>Pelecanus onocrotalus</i>) Great White Pelican / Rosapelikan / Пеликан розовый	Reta visus metus Rare all year round, LOFK
55	Garbanotasis pelikanas (<i>Pelecanus crispus</i>) Dalmatian Pelican / Krauskorpfelikan / Пеликан кудрявый	Reta visus metus Rare all year round, LOFK
GANDRINIAI PAUKŠČIAI – CICONIIFORMES		
56	Didysis baublys (<i>Botaurus stellaris</i>) Eurasian Bittern / Rohrdommel / Выпь большая	02-29–12-01
57	Mažasis baublys (<i>Ixobrychus minutus</i>) Little Bittern / Zwergdommel / Выпь малая	Reta visus metus Rare all year round
58	Naktikovis (<i>Nycticorax nycticorax</i>) Black-crowned Night Heron / Nachtreiher / Кваква	Reta visus metus Rare all year round, LOFK
59	Mažasis baltasis garnys (<i>Egretta garzetta</i>) Little Egret / Seidenreiher / Цапля малая белая	Reta visus metus Rare all year round, LOFK
60	Didysis baltasis garnys (<i>Egretta alba</i>) Great Egret / Silberreiher / Цапля большая белая	03-15–11-16
61	Pilkasis garnys (<i>Ardea cinerea</i>) Grey Heron / Graureiher / Цапля серая	Visus metus All year round
62	Juodasis gandra (<i>Ciconia nigra</i>) Black Stork / Schwarzstork / Аист черный	03-20–09-15
63	Baltasis gandra (<i>Ciconia ciconia</i>) White Stork / Weißstork / Аист белый	03-15–09-15
64	Rudasis ibis (<i>Plegadis falcinellus</i>) Glossy Ibis / Sichler / Каравайка	Reta visus metus Rare all year round, LOFK
65	Girnovė (<i>Platalea leucorodia</i>) Eurasian Spoonbill / Löffler / Колицца	Reta visus metus Rare all year round, LOFK
FLAMINGINIAI PAUKŠČIAI – PHOENICOPTERIFORMES		
66	Flamingas (<i>Phoenicopterus roseus</i>) Greater Flamingo / Rosafamingo / Фламинго обыкновенный	Reta visus metus Rare all year round, LOFK
PLĖŠRIEJI PAUKŠČIAI – FALCONIFORMES		
67	Vapsvaėdis (<i>Pernis apivorus</i>) European Honey Buzzard / Wespenbussard / Осоед	04-15–10-01
68	Juodasis peslys (<i>Milvus migrans</i>) Black Kite / Schwarzmilan / Черный коршун	03-15–10-01
69	Rudasis peslys (<i>Milvus milvus</i>) Red Kite / Rotmilan	Reta visus metus Rare all year round
70	Jūrinis erelis (<i>Haliaeetus albicilla</i>) White-tailed Eagle / Seeadler / Орлан-белохвост	Visus metus All year round
71	Gyvatėdis (<i>Circaetus gallicus</i>) Short-toed Snake Eagle / Schlangenadler / Змеяяд	Reta visus metus Rare all year round
72	Nendrinė lingė (<i>Circus aeruginosus</i>) Western Marsh Harrier / Rohrweihe / Лунь болотный	03-15–11-01
73	Javinė lingė (<i>Circus cyaneus</i>) Northern Harrier / Kornweihe / Лунь полевой	02-29–05-15, 08-31–12-01
74	Stepinė lingė (<i>Circus macrourus</i>) Pallid Harrier / Steppenweihe / Лунь степной	Reta visus metus Rare all year round
75	Pievinė lingė (<i>Circus pygargus</i>) Montagu's Harrier / Wiesenweihe / Лунь луговой	03-15–10-01
76	Vištvanagis (<i>Accipiter gentilis</i>) Northern Goshawk / Habicht / Ястреб-тетеревятник	Visus metus All year round
77	Paukštvanagis (<i>Accipiter nisus</i>) Eurasian Sparrowhawk / Sperber / Ястреб-перепелятник	Visus metus All year round
78	Paprastasis suopis (<i>Buteo buteo</i>) Common Buzzard / Mäusebussard / Канюк обыкновенный	Visus metus All year round

79	Stepinis suopis (<i>Buteo rufinus</i>) Long-legged Buzzard / Adlerbussard / Курганник	Reta visus metus Rare all year round, LOFK
80	Tūbuotasis suopis (<i>Buteo lagopus</i>) Rough-legged Buzzard / Raufußbussard / Зимняк	09-15-05-01
81	Mažasis erelis rėksnys (<i>Aquila pomarina</i>) Lesser Spotted Eagle / Schreiadler / Подорлик малый	03-15-10-01
82	Didysis erelis rėksnys (<i>Aquila clanga</i>) Greater Spotted Eagle / Schelladler / Подорлик большой	Reta visus metus Rare all year round, LOFK
83	Nepalinis erelis (<i>Aquila nipalensis</i>) Steppe Eagle / Steppenadler / Орел степной	Reta visus metus Rare all year round, LOFK
84	Karališkasis erelis (<i>Aquila heliaca</i>) Eastern Imperial Eagle / Kaiseradler / Могильник	Reta visus metus Rare all year round, LOFK
85	Kilnūsis erelis (<i>Aquila chrysaetos</i>) Golden Eagle / Steinadler / Беркут	Reta visus metus Rare all year round
86	Nykštukinis erelis (<i>Aquila pennata</i>) Booted Eagle / Zwergadler / Орел-нарлик	Reta visus metus Rare all year round, LOFK
87	Žuvininkas (<i>Pandion haliaetus</i>) Western Osprey / Fischadler / Скопа	03-15-10-15
88	Paprastasis pelėsakalis (<i>Falco tinnunculus</i>) Common Kestrel / Turmfalke / Пустельга	03-15-11-01
89	Raudonkojis sakalas (<i>Falco vespertinus</i>) Red-footed Falcon / Rotfußfalke / Кобчик	Reta visus metus Rare all year round
90	Startsakalis (<i>Falco columbarius</i>) Merlin / Merlin / Дербник	03-15-05-01, 09-10-12-01
91	Sketsakalis (<i>Falco subbuteo</i>) Eurasian Hobby / Baumfalke / Черлок	04-15-10-01
92	Medžioklinis sakalas (<i>Falco rusticolus</i>) Gyrffalcon / Gerfalke / Кречет	Reta visus metus Rare all year round, LOFK
93	Sakalas keleivis (<i>Falco peregrinus</i>) Peregrine Falcon / Wanderfalke / Саясан	02-29-05-01, 08-15-12-01
GERVINIAI PAUKŠČIAI – GRUIFORMES		
94	Ilgasnapė vištelė (<i>Rallus aquaticus</i>) Water Rail / Wasserralle / Пастушок	03-15-12-01
95	Švygžda (<i>Porzana porzana</i>) Spotted Crake / Tüpfelsumpfhuhn / Погоныш	03-31-10-01
96	Plovinė vištelė (<i>Porzana parva</i>) Little Crake / Kleines Sumpfhuhn / Погоныш малый	04-25-09-15
97	Griežlė (<i>Crex crex</i>) Corn Crake / Wachtelkönig / Коростель	04-15-10-01
98	Nendrinė vištelė (<i>Gallinula chloropus</i>) Common Moorhen / Teichhuhn / Камышница	02-29-12-01
99	Laukys (<i>Fulica atra</i>) Eurasian Coot / Blässhuhn / Лысуха	Visus metus All year round
100	Pilkoji gervė (<i>Grus grus</i>) Common Crane / Kranich / Журавль серый	02-29-12-20
SĖJIKINIAI PAUKŠČIAI – CHARADRIIFORMES		
101	Jūršarkė (<i>Haematopus ostralegus</i>) Eurasian Oystercatcher / Austernfischer / Кулик-сорока	03-15-11-01
102	Kojūkas (<i>Himantopus himantopus</i>) Black-winged Stilt / Stelzenläufer / Ходулочник	Reta visus metus Rare all year round, LOFK
103	Avocetė (<i>Recurvirostra avosetta</i>) Pied Avocet / Säbelschnäbel / Шилоклювка	Reta visus metus Rare all year round
104	Upinis kirlikas (<i>Charadrius dubius</i>) Little Ringed Plover / Flussregenpfeifer / Зуёк малый	03-31-10-01
105	Jūrinis kirlikas (<i>Charadrius hiaticula</i>) Common Ringed Plover / Sandregenpfeifer / Галстучник	03-15-11-01
106	Mornelis (<i>Charadrius morinellus</i>) Eurasian Dotterel / Mornelregenpfeifer / Хрустан	Reta visus metus Rare all year round, LOFK
107	Tundrinis sėjikas (<i>Pluvialis fulva</i>) Pacific Golden Plover / Sibirischer Goldegenpfeifer / Ржанка бурокрылая	Reta visus metus Rare all year round, LOFK

118	Dirvinis sėjikas (<i>Pluvialis apricaria</i>) European Golden Plover / Goldregenpfeifer / Ржанка золотистая	02-29–12-01
119	Jūrinis sėjikas (<i>Pluvialis squatarola</i>) Grey Plover / Kiebitzregenpfeifer / Тулес	04-15–06-01, 07-10–12-01
110	Baltaodegė pėmpė (<i>Vanellus leucurus</i>) White-tailed Lapwing / Weißschwanzkiebitz / Белохвостая пгалица	Reta visus metus Rare all year round, LOFK
111	Paprastoji pėmpė (<i>Vanellus vanellus</i>) Northern Lapwing / Kiebitz / Чибис	02-29–12-01
112	Islandinis bėgikas (<i>Calidris canutus</i>) Red Knot / Knutt / Песочник исландский	04-30–11-01
113	Smlitinukas (<i>Calidris alba</i>) Sanderling / Sanderling / Песчанка	07-15–11-01
114	Mažasis bėgikas (<i>Calidris minuta</i>) Little Stint / Zwergstrandläufer / Кулик-воробей	05-10–10-15
115	Teminko bėgikas (<i>Calidris temminckii</i>) Temminck's Stint / Temminckstrandläufer / Песочник белохвостый	05-01–10-01
116	Raibakrūtis bėgikas (<i>Calidris melanotos</i>) Pectoral Sandpiper / Graubrust-Strandläufer / Дутыш	Reta visus metus Rare all year round, LOFK
117	Riestasnapis bėgikas (<i>Calidris ferruginea</i>) Curlew Sandpiper / Sichelstrandläufer / Краснозобик	05-20–09-20
118	Jūrinis bėgikas (<i>Calidris maritima</i>) Purple Sandpiper / Meerstrandläufer / Песочник морской	Reta visus metus Rare all year round, LOFK
119	Juodakrūtis bėgikas (<i>Calidris alpina</i>) Dunlin / Alpenstrandläufer / Чернозобик	04-15–11-15
120	Plokščiasnapis bėgikas (<i>Limicola falcinellus</i>) Broad-billed Sandpiper / Sumpfläufer / Грязовик	Reta visus metus Rare all year round
121	Gaidukas (<i>Philomachus pugnax</i>) Ruff / Kampfläufer / Туруктан	03-31–11-01
122	Oželis nykštukas (<i>Lymnocyptes minimus</i>) Jack Snipe / Zwergschnepfe / Гаршнеп	08-31–12-01, 02-29–05-15
123	Perkūno oželis (<i>Gallinago gallinago</i>) Common Snipe / Bekassine / Бекас	02-29–12-01
124	Stulgys (<i>Gallinago media</i>) Great Snipe / Doppelschnepfe / Дупель	03-31–09-01
125	Slanka (<i>Scolopax rusticola</i>) Eurasian Woodcock / Waldschnepfe / Вальдшнеп	03-15–12-01
126	Paprastasis gričiuikas (<i>Limosa limosa</i>) Black-tailed Godwit / Uferschnepfe / Большой веретенник	03-20–10-15
127	Laplandinis gričiuikas (<i>Limosa lapponica</i>) Bar-tailed Godwit / Pfuhschnepfe / Малый веретенник	04-30–11-01
128	Vidutinė kuolinga (<i>Numenius phaeopus</i>) Whimbrel / Regenbrachvogel / Средний кроншнеп	07-31–09-01, 04-15–05-01
129	Didžioji kuolinga (<i>Numenius arquata</i>) Eurasian Curlew / Großer Brachvogel / Большой кроншнеп	03-20–10-15
130	Terekija (<i>Xenus cinereus</i>) Terek Sandpiper / Terekwasserläufer / Мордунка	Reta visus metus Rare all year round, LOFK
131	Krantinis tilvikas (<i>Actitis hypoleucos</i>) Common Sandpiper / Flussuferläufer / Перевозчик	04-15–10-01
132	Brastinis tilvikas (<i>Tringa ochropus</i>) Green Sandpiper / Waldwasserläufer / Черныш	03-15–10-01
133	Tamsusis tilvikas (<i>Tringa erythropus</i>) Spotted Redshank / Dunkler Wasserläufer / Щеголь	03-31–11-01
134	Žaliakojis tulikas (<i>Tringa nebularia</i>) Common Greenshank / Grünschenkel / Большой улит	03-31–11-01
135	Kūdrinis tilvikas (<i>Tringa stagnatilis</i>) Marsh Sandpiper / Teichwasserläufer / Поручейник	Reta visus metus Rare all year round
136	Tikutis (<i>Tringa glareola</i>) Wood Sandpiper / Bruchwasserläufer / Фифи	04-20–10-10
137	Raudonkojis tulikas (<i>Tringa totanus</i>) Common Redshank / Rotschenkel / Травник	03-15–11-01

138	Akmenė (<i>Arenaria interpres</i>) Ruddy Turnstone / Steinwalzer / Камнешарка	04-30–10-15
139	Arvaliasnapis plaukikas (<i>Phalaropus lobatus</i>) Red-necked Phalarope / Odinshuhnchen / Круглоносый плавунчик	Reta visus metus Rare all year round
140	Plokščiasnapis plaukikas (<i>Phalaropus fulicarius</i>) Red Phalarope / Thorshuhnchen / Плосконосый плавунчик	Reta visus metus Rare all year round, LOFK
141	Bukuodegis plėšikas (<i>Stercorarius pomarinus</i>) Pomarine Skua / Spatelraubmowe / Средний поморник	Reta visus metus Rare all year round, LOFK
142	Smalliauodegis plėšikas (<i>Stercorarius parasiticus</i>) Parasitic Jaeger / Schmarotzerraubmowe / Короткохвостый поморник	Reta visus metus Rare all year round
143	Kiras kvatoklis (<i>Larus ichtyaetus</i>) Pallas's Gull / Fischmowe / Хохотун черноголовый	Reta visus metus Rare all year round, LOFK
144	Juodagalvis kiras (<i>Larus melanocephalus</i>) Mediterranean Gull / Schwarzkopfmowe / Чайка черноголовая	Reta visus metus Rare all year round
145	Rudagalvis kiras (<i>Larus ridibundus</i>) Black-headed Gull / Lachmowe / Чайка озерная	Visus metus All year round
146	Paprastasis kiras (<i>Larus canus</i>) Mew Gull / Sturmmowe / Чайка сизая	Visus metus All year round
147	Silkinis kiras (<i>Larus fuscus</i>) Lesser Black-backed Gull / Heringsmowe / Клуша	03-15–12-01, <i>L. f. heuglini</i> , <i>L. f. graellsii</i> – reta visus metus Rare all year round, <i>L. f. intermedia</i> – reta visus metus Rare all year round, LOFK
148	Sidabrinis kiras (<i>Larus argentatus</i>) European Herring Gull / Silbermowe / Чайка серебристая	Visus metus All year round
149	Kaspijinis kiras (<i>Larus cachinnans</i>) Caspian Gull / Steppenmowe / Хохотунья	Visus metus All year round
150	Geltonkojis kiras (<i>Larus michahellis</i>) Yellow-legged Gull / Mittelmeermowe / Средиземноморская чайка	Visus metus All year round
151	Balnuotasis kiras (<i>Larus marinus</i>) Great Black-backed Gull / Mantelmowe / Чайка морская	Visus metus All year round
152	Rožinis kiras (<i>Rhodostethia rosea</i>) Ross's Gull / Rosenmowe / Чайка розовая	Reta visus metus Rare all year round, LOFK
153	Tripirštis kiras (<i>Rissa tridactyla</i>) Black-legged Kittiwake / Dreizehenmowe / Моевка	Reta visus metus Rare all year round
154	Mažasis kiras (<i>Hydrocoloeus minutus</i>) Little Gull / Zwergmowe / Чайка малая	03-10–11-16
155	Plėšrioji žuvėdra (<i>Hydroprogne caspia</i>) Caspian Tern / Raubseeschwalbe / Чергва	07-10–05-20
156	Margasnapė žuvėdra (<i>Sterna sandvicensis</i>) Sandwich Tern / Brandseeschwalbe / Пестроногая крачка	04-15–10-01
157	Upinė žuvėdra (<i>Sterna hirundo</i>) Common Tern / Flusseeschwalbe / Речная крачка	04-05–10-15
158	Poliarinė žuvėdra (<i>Sterna paradisaea</i>) Arctic Tern / Brandseeschwalbe / Полярная крачка	Reta visus metus Rare all year round
159	Mažoji žuvėdra (<i>Sternula albifrons</i>) Little Tern / Zwergseeschwalbe / Малая крачка	04-20–09-01
160	Baltaskruostė žuvėdra (<i>Chlidonias hybrida</i>) Whiskered Tern / Weißbart-Seeschwalbe / Белощёкая крачка	04-30–09-01
161	Juodoji žuvėdra (<i>Chlidonias niger</i>) Black Tern / Trauerseeschwalbe / Чёрная крачка	04-20–10-01
162	Baltasparnė žuvėdra (<i>Chlidonias leucopterus</i>) White-winged Tern / Weißflugel-Seeschwalbe / Белокрылая крачка	04-30–09-01
163	Laibasnapis narinėlis (<i>Uria aalge</i>) Common Murre / Trottellumme / Тонкокловая кайра	Reta visus metus Rare all year round
164	Mažoji alka (<i>Alle alle</i>) Little Auk / Krabbentaucher / Люрик	Reta visus metus Rare all year round, LOFK

	KARVELINIAI PAUKŠČIAI – COLUMBIFORMES	
165	Uolinis karvelis (<i>Columba livia f. domestica</i>) Common Pigeon / Staßentaube / Голубь сизый	Visus metus All year round
166	Uldukas (<i>Columba oenas</i>) Stock Dove / Hohltaube / Клинтух	02-29–12-01
167	Keršulis (<i>Columba palumbus</i>) Common Wood Pigeon / Ringeltaube / Вяхирь	02-29–12-01
168	Pietinis purplelis (<i>Streptopelia decaocto</i>) Eurasian Collared Dove / Türkentaube / Горлица кольчатая	Visus metus All year round
169	Paprastasis purplelis (<i>Streptopelia turtur</i>) European Turtle Dove / Turteltaube / Горлица обыкновенная	04-20–09-15
	GEGUTINIAI PAUKŠČIAI – CUCULIFORMES	
170	Paprastoji gegutė (<i>Cuculus canorus</i>) Common Cuckoo / Kuckkuck / Кукушка обыкновенная	04-10–10-01
	PELĖDINIAI PAUKŠČIAI – STRIGIFORMES	
171	Liepsnotoji pelėda (<i>Tyto alba</i>) Western Barn Owl / Schleiereule / Сипуха	Reta visus metus Rare all year round
172	Didysis apuokas (<i>Bubo bubo</i>) Eurasian Eagle Owl / Uhu / Филин	Reta visus metus Rare all year round
173	Baltoji pelėda (<i>Bubo scandiacus</i>) Snowy Owl / Schneeeule / Сова белая	Reta visus metus Rare all year round, LOFK
174	Raiboji pelėda (<i>Surnia ulula</i>) Northern Hawk Owl / Spereburele / Ястребиная сова	Reta visus metus Rare all year round, LOFK
175	Žvirblinė pelėda (<i>Glaucidium passerinum</i>) Eurasian Pygmy Owl / Sperlingskauz / Воробьиный сыч	Visus metus All year round
176	Pelėdikė (<i>Athene noctua</i>) Little Owl / Steinkauz / Домовый сыч	Reta visus metus Rare all year round, LOFK
177	Naminė pelėda (<i>Strix aluco</i>) Tawny Owl / Waldkauz / Серая неясыть	Visus metus All year round
178	Mažasis apuokas (<i>Asio otus</i>) Long-eared Owl / Waldohreule / Ушастая сова	Visus metus All year round
179	Balinė pelėda (<i>Asio flammeus</i>) Short-eared Owl / Sumpfohreule / Болотная сова	Reta visus metus Rare all year round
180	Lututė (<i>Aegolius funereus</i>) Boreal Owl / Raufußkauz / Мохноногий сыч	Visus metus All year round
	LĖLINIAI PAUKŠČIAI – CAPRIMULGIFORMES	
181	Lėlys (<i>Caprimulgus europaeus</i>) European Nightjar / Ziegenmelker / Козодой обыкновенный	04-15–10-11
	ČIURLINIAI PAUKŠČIAI – APODIFORMES	
182	Juodasis čiurlys (<i>Apus apus</i>) Common Swift / Mauersegler / Стриж черный	04-30–09-16
	ŽALVARNINIAI PAUKŠČIAI – CARACIIFORMES	
183	TulžysAlcedo atthis) Common Kingfisher / Eisvogel / Зимородок обыкновенный	Visus metus All year round
184	BitininkasMerops apiaster) European Bee-eater / Bienenfresser / Щурка золотистая	Reta visus metus Rare all year round
185	Žalvarnis (<i>Coracias garrulus</i>) European Roller / Blauracke / Сизоворонка	Reta visus metus Rare all year round
186	Kukutis (<i>Upupa epops</i>) Eurasian Hoopoe / Wiedehopf / Удод	03-31–10-01
	GENINIAI PAUKŠČIAI – PICIFORMES	
187	Grąžiagalvė (<i>Jynx torquilla</i>) Eurasian Wryneck / Wendehals / Вертишейка	04-15–09-15
188	Pilkoji meleta (<i>Picus canus</i>) Grey-headed Woodpecker / Grauspecht / Дятел седой	Visus metus All year round
189	Žalioji meleta (<i>Picus viridis</i>) European Green Woodpecker / Grünspecht / Дятел зеленый	Visus metus All year round
190	Juodoji meleta (<i>Dryocopus martius</i>) Black Woodpecker / Schwarzspecht / Дятел черный	Visus metus All year round

191	Didysis margasis genys (<i>Dendrocopos major</i>) Great Spotted Woodpecker / Buntspecht / Дятел большой пестрый	Visus metus All year round
192	Vidutinis margasis genys (<i>Dendrocopos medius</i>) Middle Spotted Woodpecker / Mittelspecht / Дятел средний пестрый	Visus metus All year round
193	Mažasis margasis genys (<i>Dendrocopos minor</i>) Lesser Spotted Woodpecker / Klainspecht / Дятел малый пестрый	Visus metus All year round
194	Baltnugaris genys (<i>Dendrocopos leucotos</i>) White-backed Woodpecker / Weißrückenspecht / Дятел белокрылый	Reta visus metus Rare all year round
ŽVIRBLINIAI PAUKŠČIAI – PASSERIFORMES		
195	Didysis trumpapištis vieversys (<i>Calandrella brachydactyla</i>) Greater Short-toed Lark / Kurzzehenlerche / Жаворонок малый	Reta visus metus Rare all year round, LOFK
196	Kuoduotasis vieversys (<i>Galerida cristata</i>) Crested Lark / Haubenlerche / Жаворонок хохлатый	Reta visus metus Rare all year round, LOFK
197	Lygutė (<i>Lullula arborea</i>) Woodlark / Heidelerche / Жаворонок лесной	02-29–12-01
198	Dirvinis vieversys (<i>Alauda arvensis</i>) Eurasian Skylark / Feldlerche / Жаворонок полевой	02-29–12-01
199	Raguotasis vieversys (<i>Eremophila alpestris</i>) Horned Lark / Ohrenlerche / Жаворонок рогатый	Reta visus metus Rare all year round
200	Urvinė kregždė (<i>Riparia riparia</i>) Sand Martin / Uferschwalbe / Ласточка береговая	04-25–09-15
201	Šelmeninė kregždė (<i>Hirundo rustica</i>) Barn Swallow / Rauchschwalbe / Ласточка деревенская	04-15–10-21
202	Daūrinė kregždė (<i>Hirundo daurica</i>) Red-rumped Swallow / Rötelschwalbe / Ласточка рыжепоясничная	Visus metus All year round
203	Langinė kregždė (<i>Delichon urbicum</i>) Common House Martin / Mehlenschwalbe / Ласточка городская	04-20–10-01
204	Dirvoninis kalviukas (<i>Anthus campestris</i>) Tawny Pipit / Brachpieper / Конек полевой	04-15–10-01
205	Miškinis kalviukas (<i>Anthus trivialis</i>) Tree Pipit / Baumpieper / Конек лесной	04-15–10-15
206	Tundrinis kalviukas (<i>Anthus gustavi</i>) Pechora Pipit / Pechiorpieper / Конек сибирский	Reta visus metus Rare all year round, LOFK
207	Pievinis kalviukas (<i>Anthus pratensis</i>) Meadow Pipit / Wiesenpieper / Конек луговой	02-29–12-01
208	Rudagurklis kalviukas (<i>Anthus cervinus</i>) Red-throated Pipit / Rotkehlpieper / Конек краснозобый	Reta visus metus Rare all year round, LOFK
209	Vandeninis kalviukas (<i>Anthus spinoletta</i>) Water Pipit / Bergpieper / Конек горный	Reta visus metus Rare all year round, LOFK
210	Uolinis kalviukas (<i>Anthus trotus</i>) Eurasian Rock Pipit / Strandpieper / Конек скальный	Reta visus metus Rare all year round
211	Geltonoji kielė (<i>Motacilla flava</i>) Western Yellow Wagtail / Wiesenschafstelze / Трясогузка желтая	04-15–10-01, M. f. thunbergi – reta visus metus Rare all year round, M. f. feldegg – reta visus metus Rare all year round, LOFK
212	Geltongalvė kielė (<i>Motacilla citreola</i>) Citrine Wagtail / Zitronenstelze / Трясогузка желтоголовая	Reta visus metus Rare all year round
213	Kalninė kielė (<i>Motacilla cinerea</i>) Grey Wagtail / Gebirgsstelze / Трясогузка горная	Reta visus metus Rare all year round, LOFK
214	Baltoji kielė (<i>Motacilla alba</i>) White Wagtail / Bachstelze / Трясогузка белая	03-15–11-01, M. a. yarrelly – reta visus metus Rare all year round, LOFK
215	Svirbelis (<i>Bombycilla garrulus</i>) Bohemian Waxwing / Seidenschwanz / Свиристель	09-15–05-15
216	Vandeninis strazdas (<i>Cinclus cinclus</i>) White-throated Dipper / Wasseramsel / Оляпка	Reta visus metus Rare all year round

217	Karietaité (Trogodytes troglodytes) Winter Wren / Zaunkönig / Крапивник	Visus metus All year round
218	Paprastasis erškėtžvirblis (Prunella modularis) Dunnock / Hackenbraunelle / Лесная завирушка	03-31-11-15
219	Sibirinis erškėtžvirblis (Prunella montanella) Siberian Accentor / Bergbraunelle / Сибирская завирушка	Reta visus metus Rare all year round, LOFK
220	Juodagurklis erškėtžvirblis (Prunella atrogularis) Black Throated Accentor / Schwarzkehlbraunelle / Черноголовая завирушка	Visus metus All year round
221	Liepsnelė (Erithacus rubecula) European Robin / Rotkehlchen / Зарянка	02-29-12-01
222	Rytinė lakštingala (Luscinia luscinia) Thrush Nightingale / Sprosser / Обыкновенный соловей	04-20-09-01
223	Vakarinė lakštingala (Luscinia megarhynchos) Common Nightingale / Nachtigall / Южный соловей	Reta visus metus Rare all year round, LOFK
224	Mėlyngurklė (Luscinia svecica) Bluethroat / Blaukehlchen / Вараушка	Reta visus metus Rare all year round
225	Mėlynuodegė (Tarsiger cyanurus) Red-flanked Bluetail / Blauschwanz / Синехвостка	Reta visus metus Rare all year round, LOFK
226	Dūminė raudonuodegė (Phoenicurus ochruros) Black Redstart / Hausrotschwanz / Горихвостка-чернушка	03-15-11-20
227	Paprastoji raudonuodegė (Phoenicurus phoenicurus) Common Redstart / Gartenrotschwanz / Обыкновенная горихвостка	04-15-10-15
228	Paprastoji kiauiliukė (Saxicola rubetra) Whinchat / Braunkehlchen / Луговой чекан	04-15-10-01
229	Europinė juodagalvė kiauiliukė (Saxicola rubicola) European Stonechat / Europäische Schwarzkehlchen / Черноголовый чекан	Reta visus metus Rare all year round, LOFK
230	Paprastasis kultupys (Oenanthe oenanthe) Northern Wheatear / Steinschmätzer / Обыкновенная каменка	03-01-10-15
231	Margasis kultupys (Oenanthe pleschanka) Pied Wheatear / Nonnensteinschmätzer / Каменка-пleshанка	Reta visus metus Rare all year round, LOFK
232	Baltagurklis strazdas (Turdus torquatus) Ring Ouzel / Ringdrossel / Белоозобый дрозд	Reta visus metus Rare all year round
233	Juodasis strazdas (Turdus merula) Common Blackbird / Amsel / Чёрный дрозд	Visus metus All year round
234	Smilginis strazdas (Turdus pilaris) Fieldfare / Wacholderdrossel / Рябинник	Visus metus All year round
235	Strazdas giesmininkas (Turdus philomelos) Song Thrush / Singdrossel / Певчий дрозд	03-15-12-01
236	Baltabruvis strazdas (Turdus iliacus) Redwing / Rotdrossel / Белобровик	03-15-12-01
237	Amalinas strazdas (Turdus viscivorus) Mistle Thrush / Misteldrossel / Дяряба	02-29-12-01
238	Margasis žiogelis (Locustella naevia) Common Grasshopper Warbler / Feldschwirl / Обыкновенный сверчок	04-20-09-20
239	Upinis žiogelis (Locustella fluviatilis) River Warbler / Schlagschwirl / Речной сверчок	04-20-09-20
240	Nendrinis žiogelis (Locustella luscinioides) Savi's Warbler / Rohrschwirl / Соловьиный сверчок	04-15-09-20
241	Mažoji tošiniukė (Iduna caligata) Booted Warbler / Buschspötter / Северная бормотушка	Reta visus metus Rare all year round, LOFK
242	Mėdinė nendrinukė (Acrocephalus paludicola) Aquatic Warbler / Seggenrohrsänger / Вертячая камышевка	04-30-08-15
243	Ežerinė nendrinukė (Acrocephalus schoenobaenus) Sedge Warbler / Schilfrohrsänger / Камышевка-барсучок	04-25-10-01
244	Indinė nendrinukė (Acrocephalus agricola) Paddyfield Warbler / Feldrohrsänger / Индийская камышевка	Reta visus metus Rare all year round, LOFK
245	Sodinė nendrinukė (Acrocephalus dumetorum) Blyth's Reed Warbler / Buschrohrsänger / Садовая камышевка	Reta visus metus Rare all year round
246	Karklinė nendrinukė (Acrocephalus palustris) Marsh Warbler / Sumpfrohrsänger / Болотная камышевка	05-10-10-01
247	Mažoji krakšlė (Acrocephalus scirpaceus) Eurasian Reed Warbler / Teichrohrsänger / Тростниковая камышевка	04-25-10-15

248	Didžioji krakšlė (<i>Acrocephalus arundinaceus</i>) Great Reed Warbler / Drosselrohrsänger / Дроздовидная камышевка	04-25–09-20
249	Paprastoji tošinė (<i>Hippolais icterina</i>) Icterine Warbler / Gelbspötter / Зелёная пересмешка	04-25–10-15
250	Alpinė devynbalsė (<i>Sylvia cantillans</i>) Subalpine Warbler / Weißbart-Grasmücke / Рыжегрудая славка	Reta visus metus Rare all year round, LOFK
251	Juodagalvė sardininė devynbalsė (<i>Sylvia melanocephala</i>) Sardinian Warbler / Samtkopf-Grasmücke / Средиземноморская славка	Reta visus metus Rare all year round, LOFK
252	Raiboji devynbalsė (<i>Sylvia nisoria</i>) Barred Warbler / Sperpergrasmücke / Ястребиная славка	04-30–09-01
253	Pilkoji devynbalsė (<i>Sylvia curruca</i>) Lesser Whitethroat / Klappergrasmücke / Славка-мельничек	04-15–10-01
254	Rudoji devynbalsė (<i>Sylvia communis</i>) Common Whitethroat / Dorngrasmücke / Серая славка	04-25–10-01
255	Sodinė devynbalsė (<i>Sylvia borin</i>) Garden Warbler / Gartengrasmücke / Садовая славка	04-30–10-15
256	Juodagalvė devynbalsė (<i>Sylvia atricapilla</i>) Eurasian Blackcap / Mönchsgrasmücke / Славка-черноголовка	04-15–11-15
257	Šiaurinė pečialinda (<i>Phylloscopus trochiloides</i>) Greenish Warbler / Grünlaubsänger / Зелёная пеночка	05-15–09-01
258	Arktinė pečialinda (<i>Phylloscopus borealis</i>) Arctic Warbler / Wanderlaubsänger / Пеночка-таловка	Reta visus metus Rare all year round, LOFK
259	Nykštukinė pečialinda (<i>Phylloscopus proregulus</i>) Pallas's Leaf Warbler / Goldhähnchen-Laubsänger / Корольковая пеночка	Reta visus metus Rare all year round
260	Geltonbruvė pečialinda (<i>Phylloscopus inornatus</i>) Yellow-browed Warbler / Gelbbräuen-Laubsänger / Пеночка-зарничка	Reta visus metus Rare all year round
261	Sajaninė pečialinda (<i>Phylloscopus humei</i>) Hume's Leaf Warbler / Tienschan-Laubsänger / Тускляя зарничка	Reta visus metus Rare all year round, LOFK
262	Storasnapė pečialinda (<i>Phylloscopus schwarzi</i>) Raddé's Warbler / Bartlaubsänger / Толстоклювая пеночка	Reta visus metus Rare all year round, LOFK
263	Rudoji pečialinda (<i>Phylloscopus fuscatus</i>) Dusky Warbler / Dunkellaubsänger / Бурая пеночка	Reta visus metus Rare all year round, LOFK
264	Žalioji pečialinda (<i>Phylloscopus sibilatrix</i>) Wood Warbler / Waldlaubsänger / Пеночка-трещотка	04-15–09-15
265	Pilkoji pečialinda (<i>Phylloscopus collybita</i>) Common Chiffchaff / Zilpzalp / Пеночка-теньковка	03-20–11-15, Ph. c. tristis – reta visus metus Rare all year round
266	Ankstyvoji pečialinda (<i>Phylloscopus trochilus</i>) Willow Warbler / Fitis / Пеночка-весничка	04-10–10-15
267	Paprastasis nykštukas (<i>Regulus regulus</i>) Goldcrest / Wintergoldhähnchen / Желтоголовый королёк	Visus metus All year round
268	Baltabruvis nykštukas (<i>Regulus ignicapilla</i>) Firecrest / Sommergoldhähnchen / Красноголовый королёк	Reta visus metus Rare all year round
269	Pilkoji musinukė (<i>Muscicapa striata</i>) Spotted Flycatcher / Grauschnäpper / Серая мухоловка	04-20–10-01
270	Mažoji musinukė (<i>Ficedula parva</i>) Red-breasted Flycatcher / Zwergschnäpper / Малая мухоловка	04-20–10-01
271	Baltakaklė musinukė (<i>Ficedula albicollis</i>) Collared Flycatcher / Halsbandschnäpper / Мухоловка-белешейка	Reta visus metus Rare all year round, LOFK
272	Margasparnė musinukė (<i>Ficedula hypoleuca</i>) European Pied Flycatcher / Trauerschnäpper / Мухоловка-пеструшка	04-15–10-01
273	Ūsuotoji žylė (<i>Panurus biarmicus</i>) Bearded Reedling / Bartmeise / Усатая синица	02-29–12-01
274	Ilgauodegė žylė (<i>Aegithalos caudatus</i>) Long-tailed Tit / Schwanzmeise / Ополовник синица	A. c. europaeus – reta visus metus Rare all year round
275	Paprastoji pilkoji žylė (<i>Parus palustris</i>) Marsh Tit / Sumpfmeise / Черноголовая гаичка	Visus metus All year round
276	Šiaurinė pilkoji žylė (<i>Parus montanus</i>) Willow Tit / Weidenmeise / Пухляк гаичка	Visus metus All year round
277	Kuoduotoji žylė (<i>Parus cristatus</i>) European Crested Tit / Haubenmeise / Хохлатая синица	Visus metus All year round

278	Juodoji zylė (<i>Parus ater</i>) Coal Tit / Tannenmeise / Московка	Visus metus All year round
279	Mėlynoji zylė (<i>Parus caeruleus</i>) Eurasian Blue Tit / Blaumeise / Обыкновенная лазоревка	Visus metus All year round
280	Didžioji zylė (<i>Parus major</i>) Great Tit / Kohlmeise / Большая синица	Visus metus All year round
281	Bukutis (<i>Sitta europaea</i>) Eurasian Nuthatch / Kleiber / Обыкновенный поползень	<i>S. e. asiatica</i> – reta visus metus Rare all year round, LOFK
282	Miškinis liputis (<i>Certhia familiaris</i>) Eurasian Treecreeper / Waldbaumläufer / Обыкновенная пищуха	Visus metus All year round
283	Sodinis liputis (<i>Certhia brachydactyla</i>) Short-toed Treecreeper / Gartenbaumläufer / Короткопалая пищуха	Reta visus metus Rare all year round, LOFK
284	Remeza (<i>Remiz pendulinus</i>) Eurasian Penduline Tit / Beutelmeise / Обыкновенный ремез	11-01–03-20
285	Volungė (<i>Oriolus oriolus</i>) Eurasian Golden Oriole / Pirol / Иволга	04-30–09-15
286	Paprastoji medšarkė (<i>Lanius collurio</i>) Red-backed Shrike / Neuntöter / Сорокопут-жулан	04-30–10-01
287	Plėšrioji medšarkė (<i>Lanius excubitor</i>) Great Grey Shrike / Raubwürger / Серый сорокопут	Visus metus All year round
288	Kėkštas (<i>Garrulus glandarius</i>) Eurasian Jay / Eichelhäher / Сойка	Visus metus All year round
289	Šarka (<i>Pica pica</i>) Eurasian Magpie / Elster / Сорока	Visus metus All year round
290	Riešutinė (<i>Nucifraga caryocatactes</i>) Spotted Nutcracker / Tanenhäher / Кедровка	Visus metus All year round
291	Kuosa (<i>Corvus monedula</i>) Western Jackdaw / Dohle / Галка	Visus metus All year round
292	Kovas (<i>Corvus frugilegus</i>) Rook / Saatkrähe / Грач	Visus metus All year round
293	Juodoji varna (<i>Corvus corone</i>) Carrion Crow / Rabenkrähe / Европейская чёрная ворона	Reta visus metus Rare all year round, LOFK
294	Pilkoji varna (<i>Corvus cornix</i>) Hooded Crow / Nebelkrähe / Серая ворона	Visus metus All year round
295	Kranklys (<i>Corvus corax</i>) Northern Raven / Kolkrahe / Ворон	Visus metus All year round
296	Paprastasis varnėnas (<i>Sturnus vulgaris</i>) Common Starling / Star / Обыкновенный скворец	02-29–12-01
297	Rožinis varnėnas (<i>Sturnus roseus</i>) Rosy Starling / Rosenstar / Розовый скворец	Reta visus metus Rare all year round, LOFK
298	Naminis žvirblis (<i>Passer domesticus</i>) House Sparrow / Haussperling / Passer domesticus	Visus metus All year round
299	Karklažvirblis (<i>Passer montanus</i>) Eurasian Tree Sparrow / Feldsperling / Passer montanus	Visus metus All year round
300	Paprastasis kikiškis (<i>Fringilla coelebs</i>) Common Chaffinch / Buchfink / Зяблик	Visus metus All year round
301	Šiaurinis kikiškis (<i>Fringilla montifringilla</i>) Brambling / Bergfink / Юрок	02-29–05-01, 08-31–12-01
302	Svilikėlis (<i>Serinus serinus</i>) European Serin / Girlitz / Канареечный вьюрок	03-20–11-15
303	Žaliukė (<i>Carduelis chloris</i>) European Greenfinch / Grünfink / Обыкновенная зеленушка	Visus metus All year round
304	Dagilis (<i>Carduelis carduelis</i>) European Goldfinch / Stieglitz / Щегол	Visus metus All year round
305	Alksninukas (<i>Carduelis spinus</i>) Eurasian Siskin / Erlenzeisig / Чиж	Visus metus All year round
306	Paprastasis čivylis (<i>Carduelis cannabina</i>) Common Linnet / Bluthänfling / Коноплянка	02-29–12-01
307	Geltonsnapis čivylis (<i>Carduelis flavirostris</i>) Twite / Berghänfling / Горная чечётка	Reta visus metus Rare all year round

308	Paprastasis čimčiakas (<i>Carduelis flammea</i>) Common Redpoll / Birkenzeisig / Обыкновенная чечётка	09-20–05-01
309	Poliarinis čimčiakas (<i>Carduelis hornemanni</i>) Arctic Redpoll / Polarbirkenzeisig / Пепельная чечётка	Reta visus metus Rare all year round
310	Margasparnis kryžiasnapis (<i>Loxia leucoptera</i>) Two-barred Crossbill / Bindenkreuzschnabel / Белокрылый клёст	Reta visus metus Rare all year round, LOFK
311	Eglinis kryžiasnapis (<i>Loxia curvirostra</i>) Red Crossbill / Fichtenkreuzschnabel / Обыкновенный клёст	Visus metus All year round
312	Pušinis kryžiasnapis (<i>Loxia pytyopsittacus</i>) Parrot Crossbill / Kiefernkreuzschnabel / Клёст-сосновик	Reta visus metus Rare all year round, LOFK
313	Raudongalvė sniegiena (<i>Carpodacus erythrinus</i>) Common Rosefinch / Karmingimpel / Обыкновенная чечевица	04-30–09-15
314	Juodagalvė sniegiena (<i>Pyrrhula pyrrhula</i>) Eurasian Bullfinch / Gimpel / Обыкновенный снегирь	Visus metus All year round
315	Svilikas (<i>Coccothraustes coccothraustes</i>) Hawfinch / Kernbeißer / Обыкновенный дубонос	Visus metus All year round
316	Pentinuotoji starta (<i>Calcarius lapponicus</i>) Lapland Longspur / Spornammer / Лапландский подорожник	Reta visus metus Rare all year round
317	Sniegstartė (<i>Plectrophenax nivalis</i>) Snow Bunting / Schneeammer / Пуночка	09-30–05-01
318	Geltonoji starta (<i>Emberiza citrinella</i>) Yellowhammer / Goldammer / Обыкновенная овсянка	Visus metus All year round
319	Sodinė starta (<i>Emberiza hortulana</i>) Ortolan Bunting / Ortolan / Садовая овсянка	Reta visus metus Rare all year round
320	Mažoji starta (<i>Emberiza pusilla</i>) Little Bunting / Zwergammer / Овсянка-крошка	Reta visus metus Rare all year round, LOFK
321	Nendrinė starta (<i>Emberiza schoeniclus</i>) Common Reed Bunting / Rohrammer / Камышовая овсянка	03-10–12-01
322	Pilkoji starta (<i>Emberiza calandra</i>) Corn Bunting / Grauammer / Просянка	Reta visus metus Rare all year round
PRIEDAS / ANNEX D ir E kategorijų rūšys / Species of Categories D and E		
323	Juodoji gulbė (<i>Cygnus atratus</i>) Black Swan / Schwarzschan / Чёрный лебедь	Reta visus metus Rare all year round, LOFK
324	Kalninė žąsis (<i>Anser indicus</i>) Bar-headed Goose / Streifengans / Горный гусь	Reta visus metus Rare all year round, LOFK
325	Snieginė žąsis (<i>Anser caerulescens</i>) Snow Goose / Schneegans / Белый гусь	Reta visus metus Rare all year round, LOFK
326	Šiaurinė kanadinė berniklė (<i>Branta hutchinsii</i>) Cackling Goose / Zwergkanadagans / Малая канадская казарка	Reta visus metus Rare all year round, LOFK
327	Miškinė antis (<i>Aix sponsa</i>) Wood Duck / Brautente / Каролинская утка	Reta visus metus Rare all year round, LOFK
328	Puikioji cypłė (<i>Anas sibilatrix</i>) Chiloe Wigeon / Chilepfeifente / Роскошная свиязь	Reta visus metus Rare all year round, LOFK
329	Žvilgusis mažasis trupialas (<i>Euphagus cyanocephalus</i>) Brewer's Blackbird / Purpurstärling / Блестящий малый трупал	Reta visus metus Rare all year round, LOFK

Autoriai dėkoja **Vytautui Jusui** už pagalbą sudarant detalų šio regiono paukščių rūšių sąrašą.

Jei pastebėjote rūšį kitu laikotarpiu, nei nurodyta šiame sąraše, prašome duomenis apie ją įvesti į svetainę www.birdlife.lt.

LOFK simboliu pažymėtos rūšys yra itin retos, todėl apie jas būtina pranešti Lietuvos ornitofaunistinei komisijai el. paštu lofkmil@gmail.com.

Sutartiniai ženklai

Apgyvendinimo
paslaugos

Degalinė

Med. pagalbos
centras

Maitinimo
paslaugos

Informacijos
centras

Rodyklė

Nu- meris	Pavadinimas	Pus- lapis
1	Velnežeris ir aplinkinės pievos	9
2	Sennemunės ir Senrusnės ežerai ir juos supančios pievos	12
3	Sausgalvių pievos	15
4	Žalgirių miškas	20
5	Rupkalvių ornitologinis draustinis ir pievos prie Šlažų tilto	23
6	Šyšgirių pievos	27
7	Tulkiaragės polderis ir Krokų Lankos ežeras	31
8	Skirvytės sala	34
9	Bevardis upelis ir jį supančios pievos	37
10	Rusnės žuvininkystės ūkio tvenkiniai	40
11	Pamarys ties Uostadvariu	43
12	Nemuno delta keliaujant laivu	46
13	Krokų Lankos ežero pakrantė ir Minijos senvagė	49
14	Aukštumalos pažintinis takas	52
15	Kintų žuvininkystės ūkio tvenkiniai	55
16	Stankiškių pievos ir Kniaupo įlanka	58
17	Ventės rago ornitologinė stotis	61
18	Sakūčių miškas ir aplinkinės užliejamos pievos	64
19	Kintų miškas	67
20	Pamarys ties Svencele	70
21	Drevernos laukai ir apžvalgos bokštas pamaryje	73
22	Kliošių pievos	76

Tai pirmasis Lietuvoje tokio pobūdžio paukščių stebėjimo gidas, skirtas visiems paukščiais besidomintiems žmonėms. Nemuno deltos regionas neabejotinai ornitologiniu atžvilgiu svarbiausia vieta šalyje – čia per didžiąją dalį mūsų krašte aptinkamų paukščių rūšių, o migracijų metu šis regionas tampa viena pagrindinių poilsio stotelių milijonams migruojančių sparnuočių. Šiame leidinyje rasite 22 teritorijas, esančias Vakarų Lietuvoje, iš kurių net 15 patenka į Nemuno deltos regioninį parką, 5 yra pamaryje tarp Kintų ir Klaipėdos, o 2 – Nemuno deltos aukštupyje, Pagėgių savivaldybėje. Visos teritorijos atrinktos remiantis ilgamečiais ornitologų stebėjimais šiame regione, o tikslinių rūšių sąrašai sudaryti pagal naujausius duomenis. Tikimės, jog šioje knygoje pateikta detali informacija apie Nemuno deltos regiono paukščius leis lengviau pasinerti į užburiantį gamtos pasaulį.